

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı

Fatih UTKU

**SİLSİLETÜ'L-LİSAN İSİMLİ ARAPÇA ÖĞRETİM SETİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER

Yozgat – 2016

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı 80110712037 numaralı öğrencisi Fatih UTKU'nun hazırladığı "Silsiletü'l-Lisan İsimli Arapça Öğretim Setinin Değerlendirilmesi" başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 26/05/2016 Perşembe günü saat 14:00'da yapılmış, tezin onayına OY ÇOKLUĞU / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Tahirhan AYDIN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER (Danışman)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yusuf AKGÜL

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../20..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../2016

Doç. Dr. Yaşar TÜRK BEN

Enstitü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans olarak sunduğum “Silsiletü’l-Lisan İsimli Arapça Öğretim Setinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2016

Fatih UTKU

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
ÖNSÖZ.....	iv
GİRİŞ.....	1
ARAŞTIRMANIN KONUSU VE ÖNEMİ.....	1
ARAŞTIRMANIN AMACI.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRENİM/ÖĞRETİMİ VE TÜRKİYE'DE ARAPÇA

ÖĞRETİMİ

1.1. DİL VE YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

1.1.1. Dil Öğrenim/Öğretim Sürecinde Temel Unsurlar Ve Bunların Rolü.....	8
1.1.5. Arapça Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler.....	13

1.2. MATERYALLER.....16

1.2.1. Materyallerin Öğretimdeki Yeri ve Önemi.....	16
1.2.2.Öğretim Materyallerini Hazırlama İlkeleri.....	18

1.3.YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....19

1.3.1. Dilbilgisi – Çeviri Yöntemi.....	20
1.3.2. İşitsel Dilsel Yaklaşım.....	22
1.3.3. Durumsal Yaklaşım.....	23
1.3.4. Dolaysız (Düzvarım) Yöntem.....	23
1.3.5. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi.....	25
1.3.6. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı.....	27
1.3.7. İletişimsel Yaklaşım.....	29

1.3.8. İşitsel-Görsel Yaklaşım.....	30
1.3.9. İnsancıl (Hümanistic) Yaklaşım.....	31
1.3.10. İşlevsel Kavramsal Yaklaşım.....	32
1.3.11. Seçmeli (Eklemeli)Yöntem.....	33
1.4.TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ.....	34
1.4.1.TÜRKİYE'DE ARAPÇA ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	36

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DERS KİTABI DEĞERLENDİRMESİ

2.1. DERS PROGRAMI VE İZLENCE TÜRLERİ.....	40
2.1.1. Yapısal İzlençe.....	42
2.1.2. Durumsal İzlençe.....	43
2.1.3. İşlevsel – Kavramsal İzlençe.....	43
2.1.4. Beceri Odaklı İzlençe.....	44
2.1.5.Görev Odaklı İzlençe.....	45
2.1.6. İçerik Odaklı İzlençe.....	45
2.1.7.Konu Odaklı İzlençe.....	45

SİLSİLETÜ'L-LİSAN İSİMLİ SERİNİN TANITIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1.SİLSİLETÜ'L-LİSAN SERİSİ	47
ARAPÇAYA GİRİŞ-1.....	47
ARAPÇAYA GİRİŞ-2.....	60
BAŞLANGIÇ SEVİYESİ-1.....	75
BAŞLANGIÇ SEVİYESİ-2.....	80
ORTA SEVİYE-1.....	85
ORTA SEVİYE-2.....	91
İLERİ SEVİYE-1.....	96
İLERİ SEVİYE-2.....	102
3.2. SİSİLETÜ'L-LİSÂN SERİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	107
SONUÇ.....	109

BİBLOGRAFYA	111
ÖZGEÇMİŞ	114

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
SİLSİLETÜ’L-LİSÂN İSİMLİ ARAPÇA ÖĞRETİM SETİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih UTKU

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER

2016 – Sayfa:114+İV

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER

Doç. Dr. Tahirhan AYDIN

Yrd. Doç. Dr. Yusuf AKGÜL

Çalışmamız giriş ve üç bölümden oluşmaktadır.

Çalışmamızın birinci bölümünde dil üzerinde durulmuş ve çok sayıda dilcinin ve akademisyenin tanımına yer verilmiş, daha sonra yabancı dil hakkında geniş bilgi verilmiştir. Ayrıca dilin öğrenim/öğretim sürecinde gerekli olan temel unsurlar ve bunların rolleri hakkında bilgi verilmiştir. Yine dil öğretiminde gerekli olan materyaller ve bunların önemi ve hazırlanma ilkeleri konusuna değinilmiştir. Birinci bölümde yabancı dil öğretim yöntemleri, Türkiye’de yabancı dil öğretimi, Arapça öğretimi ve son olarak da Türkiye’de Arapça öğretiminin tarihsel gelişimi konusuna değinilmiştir. Tarihsel gelişim bölümünde Türklerin Arap diliyle tanışmaları konusu tarihler ve dönemlerle açıklanmıştır.

İkinci bölümde yabancı dil öğreniminde ders kitabı değerlendirmesi konusu ele alınarak ders programı ve izlenice türleri tafsilatlı bir şekilde açıklanmıştır. Üçüncü bölümde çalışmamızın ana konusu olan *Silsilet-ül Lisân* isimli Arapça öğretim setinin bütün serileri incelenmiş, bölümler hakkında gerekli açıklamalarda bulunulmuş ve seride bulunan tüm ifadeler ve yeni kelimeler belirtilmiştir.

Çalışmadaki dipnotlarda yer alan yazarların isimleri ve eserleri ilk geçtikleri zaman tam olarak verilmiş ve daha sonra sadece yazarın soyadı ve kimi zaman eseri yazılmıştır. Eserde kullanılan kısaltmalar "Kısaltmalar" bölümünde açıklanmıştır.

Anahtar Kelime: *Silsiletü’l-lisan* isimli Arapça öğretim setinin değerlendirilmesi.

ABSTRACT
Master of Science

Thesis

**THE EVALUATION OF SİLSİLETÜ'L -ARABİC WHICH IS AN ARABİC
TEACHİNG SET**

Fatih UTKU

Supervisor: Assoc Yrd. Doç. Dr. Ercan ESER

2016 – Pages:114+İV

Jury: Assist. Prof. Dr. Ercan ESER

Assoc. Prof. Dr. Tahirhan AYDIN

Assist. Prof. Dr. Yusuf AKGÜL

This research consists of an introduction and three parts. In the first part of the research, language was stressed and were given language definitions by many academicians and linguist. Following this, comprehensive information was given about the foreign language. Furthermore, the information was given about fundamental elements of language which are essential for the process of education/teaching and the role of this. The materials which are essential for language teaching and their importance as well as their preparation principles were touched on. In the first part, the information about the method of foreign language; the teahing of foreign language in Turkey; the teaching of Arabic and historical development of Arabic teaching in Turkey was given. In historical development part, how Turkish people first met Arabic language was explained with dates and periods. In the second part, the evaluation of textbook in the teaching of foreign language was touched and syllabus was explained in detail. Final and the third part, all of the series of Silsiletü'l-Arabıc which is an Arabic teaching set and is main topic of our research were examined. The essential explanations about parts were given; and also all of the statements and new words in the series were pointed on. The writers' names and works in the annotations were given exactly in the first quotation and after the writers' surnames were just written. The abbreviations used in the work were explained in the part of abbreviations.

KISALTMALAR LİSTESİ

Bkz.	: Bakınız
Bs.	: Baskı
Çev.	: Çeviren
S.	: Sayfa
V.b.	: Ve benzeri
Dnş.	: Danışman

ÖNSÖZ

Arapça Dünya dilleri arasında önemli bir yere sahiptir. Özellikle ana dilleri Arapça olmayan Müslümanlar tarafından en çok rağbet gören dillerden biridir. Ülkemizde de İngilizceden sonra en çok öğrenilen diller arasındaki yerini almıştır. Bilindiği üzere ülkemizde Arapça İmam hatip liseleri, İlahiyat fakülteleri, üniversitelerin Arap Dili bölümleri, halk eğitim merkezleri, medreseler ve bazı kurumlara bağlı kurslarda öğretilmektedir. Son dönemlerde Arap ülkelerinde baş gösteren siyasi istikrarsızlık nedeniyle gerçekleşen göç dalgası sonucu gerek ülkemizde gerekse başka ülkelerde Arap nüfusunun artışı bu dile gösterilen özende artışa neden olmuştur.

Kuşkusuz gösterilen ilgiye paralel olarak ülkemizde Arapça öğretimi için çok sayıda kitap telif edilmiş ve bu dilin öğretimi için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Ancak bu dil için hedeflenen amaca henüz ulaşılmış görünmemektedir. Bu durum zaman zaman bu sahada yapılan araştırmalar aracılığıyla bilimsel olarak da tespit edilmiştir. Arapça öğretiminde yararlı olacağı düşünülen *Silsiletu'l-lisân* isimli seti dil öğretiminin değişik evre ve kategorileri açısından yeterliliğini araştırmak üzere bu akademik çalışmayı titizlikle kaleme aldık.

Ana dili Arapça olmayanlar için hazırlanmış olan *Silsiletu'l-lisân* isimli bu Arapça öğretim setini üç ana bölümde ele aldık. Birinci bölümde yabancı dil öğrenim/öğretim süreci ve Türkiye'de Arapça öğretimi konusunu inceledik. İkinci bölümde yabancı dil öğretiminde ders kitabı değerlendirme kriterlerini ele aldık. Üçüncü bölümde de dört seriden ve sekiz kitaptan oluşan *Silsiletu'l-lisân* adlı bu eseri dil öğretim prensipleri açısından inceledik.

Araştırmayı sürdürdüğüm zaman süresince yardım ve desteklerini yanımda gördüğüm kıymetli danışmanım Yrd. Doç. Ercan ESER hocama ve uzakta olmasına rağmen yönlendirme, kaynak temini rehberlik konularında her zaman yanımda olan Doç. Dr. Tahirhan Aydın hocama teşekkürü kendime bir borç bilirim.

GİRİŞ

I.ARAŞTIRMANIN KONUSU VE ÖNEMİ

Dil insanların arasında iletişimi sağlamaları için kullandıkları bir araçtır. Dünyada çok sayıda konuşulan dil vardır. Bu yüzden insanlar arasında eğitim, ticaret, devletlerarası ikili ilişkiler vb. diyalogları sağlamak için dil öğrenimi önemlidir. Dünyada özellikle İngilizce, Arapça, İspanyolca, Fransızca, Rusça gibi diller çeşitli sebeplerden dolayı en çok öğrenilen dillerdir. Ülkemizde çeşitli eğitim merkezlerinde bu dillerin eğitim ve öğretimi yapılmaktadır. Tezimizin konusu olan Arapça da ülkemizde medreseler, imam hatip liseleri, ilahiyat fakülteleri ve halk eğitim merkezleri Arapça öğretiminin yapıldığı başlıca mekânlarıdır.¹

Dillerin daha iyi ve kolay öğrenilmesi için çeşitli metotlar ve yöntemlerle ders kitapları ve dil öğrenim setleri hazırlanmıştır. Arapçada bu örnekler çokça bulunmaktadır. Buna misal olarak,“*el-Kitab-ul-Esâsî, el-Arabiyyetü Beyne Yedeyk, Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından İmam- Hatip Liseleri İçin Arapça, İlahiyat fakülteleri için Arapçaya giriş*” adlı ders kitabı gibi seriler hazırlanmıştır.

Ülkemizde Arapça öğretimi, son yıllarda Arapça öğretimi seçmeli ders olarak ilköğretim 2.sınıfa kadar indirildi ve diğer eğitim kurumlarımızda yaygınlaşmıştır. Yapılan incelemelerde öğretim teknik ve metotlardan kaynaklanan bazı eksikliklerin var olduğu ve Arapça öğretiminde kullanılan araç ve gereçlerin yetersiz olduğu görülmüştür.

Silsiletü’l-lisan isimli Arapça öğretim setini değerlendirmesi başlıklı bu çalışma ile söz konusu seriyi kullanan öğrenci ve öğreticilere katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

II. ARAŞTIRMANIN AMACI

Dil ikili ilişkilerde veya ticari ilişkilerde önemli bir zorunluluktur. Yabancı dil bilmek kişinin farklı bir ülkeye veya o ülkenin insanlarına ve adetlerine alışmada önemli bir avantaj sağlar.

Dünya üzerinde dört-beş binden fazla dilin bulunmasına karşın gittikçe artan uluslararası ilişkiler ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenimi gereksinmesi ortaya çıkmaktadır. Ancak ikinci dil olarak öğrenilen dillerin sayısı oldukça azdır. Bir dilin başka uluslar tarafından

¹ Bkz.Tahirhan Aydın, Dubai, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا" *Uluslararası 4.Arap Dili Sempozyumu*, 2015, s.193-201.

öğrenilmesini önemli kılan ölçülerin başında o dili konuşan ülkenin politik ve ekonomik durumu gelmektedir.² Karmaşık iletişim ağı içinde evrenin küçülmesi günümüzde yabancı dilin önemini daha da belirginleştirmiştir.

Tek bir toplumda bile iki ve çok dillilikten söz edilen bir konumda, bir değil birkaç yabancı dil öğrenmek akademik ya da meslek yaşamında çoğu zaman bir önkoşul gibi görülmektedir.³ Bu durum dil eğitimine daha yoğun ve bilinçli bir biçimde eğilmeyi gerektiriyor.

Dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmamak ve diğer ülkelerdeki hızlı gelişmelere ayak uydurmak, yabancı ülkeler ile uluslararası ilişkileri kuvvetlendirmek ve çağdaşlaşma sürecini hızlandırmak amacı içerisinde olan ülkemizde gençlerin birden fazla dil öğrenmesi önem taşımaktadır. Bu doğrultuda velilerin gittikçe artan talep ve isteklerini karşılamak amacıyla ülkemizde yabancı dilde öğretim yapan okulların sayısında bir artış görülmektedir.⁴

Zaman zaman Arap dünyasında fasih dil ve halk dili tartışmaları olmuştur.⁵ Kanaatimizce fasih dile önem verilmesi hem Arap dünyası hem de İslam dünyası açısından gerekli bir durumdur. Mesela İngilizce dünyanın hemen hemen her yerinde kısmi farklılıklarla aynı konuşulurken Arapçada halk dilini konuşan Araplar kendi aralarında bile anlaşma zorluğu çekmektedirler. Ayrıca K. Kerim dahi fasih dilin tahrifinden dolayı Araplar arasında anlaşılması güç hâle gelmiş ve fasih olarak yazılmış kitapların okunup anlaşılması zorlaşmıştır. Çalışmamızın amacı da; fasih dil öğretimiyle bu sorunların çözülmesine katkıda bulunmaktır ve ana dili Arapça olmayanlara tahrif edilmiş halk dilinden koruyup Kur'an dili olan fasih Arapçayı öğrenmede ve amaçlarına ulaşmalarına yardımcı olmaktır.

III. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1.EI- Muhtâr” Adlı Serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi isimli çalışma 2011 yılında Atatürk Üniversitesinde, Arif Murat Güney tarafından hazırlanmış ve danışmanlığını İbrahim Yılmaz yapmıştır. Giriş, iki bölüm, sonuç ve 79 + VI sayfandan oluşan bu çalışmanın birinci bölümünde: Türkiye’de Arapça öğretimi, Türkiye’de Arapça

² Özcan Demirel, *Yabancı Dil Öğretimi*, Ekin Eğitim Yayıncılık, İstanbul, 1990, s. 3.

³ Ahmet Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”, *Türk Dili*, s. 116-122.

⁴ Demirel, *Yabancı-Dil Öğretimi*, s.11

⁵ Tahirhan Aydın, “Standart Arapça ve Lehçe Tartışmaları”, *İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı:4, 2015, s.107-118.

öğretiminin tarihi vb. konulara değinilmiştir. İkinci bölümde yabancı dil öğretim ders kitabı, çalışmanın ana konusu olan serinin değerlendirilmesi konularından bahsedilmiştir.

2. Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından "el-Arabiyyetu li'l-Hayât" Ders Kitabının Değerlendirilmesi, isimli çalışma 2001 yılında Gazi Üniversitesin de, Yusuf Karataş tarafından hazırlanmış ve danışmanlığını Emrullah İşler yapmıştır. Giriş, sonuç, dört bölüm ve bir ekten oluşan bu çalışma, "el-Arabiyyetu li'l-Hayât" ders kitabının genelde Türkiye'de yabancı dil öğretmenine, özelde de Arapça öğretmenine olan katkılarını belirlemeyi, söz konusu ders kitabının, destekleyici-tamamlayıcı materyallerinin yapısı ve özelliklerini inceleyip gerekli görüldüğü yerlerde önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır.

3. "el-'Arabiyyetu'l-Mu'âsıra" Adlı Serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, isim çalışma 2004 yılında Gazi üniversitesinde, Fatoş Sümengen tarafından hazırlanmış ve danışmanlığını Emrullah İşler yapmıştır. Giriş, üç bölüm, sonuç ve 72+ ix sayfadan oluşan bu çalışmanın giriş bölümünde; çalışmanın amacı ve alanı hakkında bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde, yabancı dil öğrenim ve öğretim süreci, yabancı dil öğretim yöntemleri vb. konulara yer verilmiştir. İkinci bölümde, yabancı dil öğretiminde ders kitabı değerlendirmesi ana başlığı altında; dil öğrenim/öğretim sürecindeki önemli faktörler vb. konulara değinilmiştir. Üçüncü bölümde ise; çalışmanın ana konusu olan serinin incelenmesine yer verilmiştir.

4. Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından "el-Arabiyyetu li'n-Nâşîn" Ders Kitabının Değerlendirilmesi, isim çalışma, 2002 yılında Gazi Üniversitesinde, Emin Cihan Üzüm tarafından hazırlanmış ve danışmanlığını Azmi Yüksel yapmıştır. Giriş, sonuç, dört bölüm, bir ek ve 114 sayfadan oluşan bu çalışmanın, giriş bölümünde; çalışmanın amacı, önemi ve alanı üzerinde durulmuştur. Birinci bölümde Türkiye'de Arapça öğretimi, dilin tanımı, Türkiye'de Arapça öğretiminin tarihî gelişimi ve bugünkü durumu ele alınmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde; yabancı dil öğretim yöntemleri, geleneksel, bilişsel ve duyuşsal olmak üzere üç ana başlığa ayrılmış ve başlıca yöntemler; yaklaşım, tasarım ve uygulama açısından değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde; yabancı dil öğretiminde ders kitabı değerlendirmesi üzerinde durularak dil öğrenim/öğretim sürecinde önemli kabul edilen bazı unsurlardan bahsedilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE TÜRKİYE'DE ARAPÇA

ÖĞRETİMİ

Bu bölümde yabancı dil öğrenimi, Türkiye'de Arapça öğretimi, Dil öğretiminde kullanılacak materyaller, yabancı dil öğretim yöntemleri ve Türkiye'de Arapça öğretiminin tarihsel gelişimi üzerinde durulmuştur.

1.1.DİL VE YABANCI DİL ÖĞRENİMİ

Dil hakkında pek çok tanım yapılmıştır. Dil her şeyden evvel bir iletişim aracıdır. Bu özelliği ile dil, insanı diğer canlılardan ayırır ve onu sosyal bir varlık haline getirir.

Dile bu bakış açısıyla bir tanım yapacak olursak, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; Hz. Adem zamanında atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir.⁶

Enis Fureyha, basit gibi görünen dil nedir? Sorusuna tam bir cevap veremeyiz, ancak genel bir mana verirsek şu şekilde söyleyebiliriz: “ Dil, düşüncüyü ifade eden sesler topluluğudur”, “anlaşma vasıtasıdır” veya “manaları nakletme aracıdır” şeklinde tarif edilemeyeceğini ifade ederek dili şöyle tarif etti. “Dil, biyolojik olmayıp sonradan kazanılan, kültürel, toplumsal ve psikolojik bir olgudur.” Dil ile insan, insan olmuş, kültür ve medeniyet gelişmiş, insan aklı zirvesine ulaşmıştır. Dolayısıyla dili, ilmi ve felsefi olarak araştırmak insanı ve insan düşüncesini araştırmak demektir.⁷

Dilin kendisine mahsus birtakım kuralları vardır. Dil kuralları, dilin yapısına hâkim olan, dilin kendi içinden ve eğiliminden doğmuş bulunan birtakım prensiplerdir. Bu prensipler dilin kuruluşunu, yapısının şeklini ve özelliklerini gösterirler. Şüphesiz dil her şeyden önce bir anlaşma vasıtasıdır. Ancak bu vasıta tabii bir vasıta değildir. Gelişigüzel, yapma, iğreti, maddî, gelip geçici bir vasıta değildir. Dil canlı bir vasıta gibidir. İnsanlara, fertlere hizmet eder; fakat insanların, fertlerin keyfine tabi değildir. İnsanlar onu istedikleri biçime sokamazlar, ona değişik bir şekil veremezler. Onu olduğu gibi kabul etmeğe, onun

⁶ Muharrem Ergin, *Üniversiteler İçin Türk Dili*, İstanbul, 1998, s.7.

⁷ Enis Fureyha, *el-Lehecâtu ve Uslûbu Dirâsetihâ*, Beyrut 1989, 32–37.

hususiyetlerine dikkat etmeğe, onun tabiatına uymağa, onun kanunlarına boyun eğmeğe mecburdurlar.⁸

Gerçek şu ki dil, sadece düşünceyi veya duyguyu ifade etmekten çok daha öte bir olgudur. Dil, psikolojik ve manevi oluşumumuzun bir parçasıdır. O, son derece karmaşık fiziki, içtimaî ve psikolojik bir ameliyedir. Bu karmaşık ameliyenin tamam olması için dört temel unsurun bulunması gerekir: Muhatap, kendisinden söz edilen bir muharrem şey veya bir düşünce, kelimeler veya deyimler (veya el, kaş-göz işaretleri) zihinde belirli şekilleri yani manaları olan seslerdir.⁹

Arap dilinde edebî anlamda dil kavramını karşılamak üzere luga kelimesi; dilin bir millete veya şahsa isnat edilmesi durumunda da lisan kelimesi kullanılır. Esasen konuşma organı demek olan lisan, kinaye yoluyla yukarıda tarif edildiği şekliyle dil anlamında kullanılır.¹⁰

Başta da belirttiğimiz üzere dilin birçok tanımı yapılmıştır ve hala da yapılmaktadır. Fakat biz bu kadarı ile yetinip dilin bazı özelliklerinden bahsetmek istiyoruz.

Dil bir göstergeler sistemidir. Dil dediğimiz ortak kaynak yalnız seslerden, ses dizilerinden ve bunlara bağlanmış kavramlardan oluşan göstergeleri değil, bunlar arasındaki çeşitli ve düzenli ilişkileri de içinde bulunduran bir kaynaktır. Kısaca dil, bir “göstergeler deposu” değil, bir ‘göstergeler sistemidir. Göstergeler bildirişimdeki görevlerini bu sistem içinde yerine getirirler. Bunun içindir ki sözlü bildirişim hemen daima tek gösterge ile değil, belli düzenler içinde birbirine bağlanmasıyla meydana gelirler.¹¹

“Dil canlı bir olgudur. Temsil ettiği kültür ortamına paralel olarak gelişir, büyür, genişler yahut geriler, küçülür ve daralır. Hatta bazen birtakım sorunlar yaşar ve yok olur gider. Bunlar, her dilin, doğası gereği yaşaması muhtemel süreçlerdendir. Dilin bütün bunları kendi başına mücerret yaşadığı/yaptığı söylenemez. Çünkü o, temsil ettiği atmosferin aynı zamanda çocuğudur, onunla etkileşim içerisinde; Hem kültürüne katkıda bulunur hem de ondan katkı alır. Bu doğal etkileşim sürecinde dil, hem öznedir hem de nesnedir.”¹²

⁸ Ergin, *Üniversiteler İçin Türk Dili*, s.7-8 .

⁹ Fureyha, *el-Lehecâtu ve Uslûbu Dirâsetihâ*, s.35.

¹⁰ Ebu'l-Fadl Cemalu'd-din Muhammed b. el- 'İzz b. el-Mukerrem el-Ensârî İbn Manzûr, *Lisânu'l-Arab*, Dâru'l- Fikr, Beyrut 1997, 12/275 لسن maddesi.

¹¹ Sebati Ataman, *Dil Çıkmazı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1981, s.16.

¹² Tahirhan Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, İlahiyat Yay., Ankara, 2013 s.11.

Hiçbir dil durgun, tamamlanmış bir sistem değildir. Dil tamamlanmış bir yapıt değil, sürüp giden bir etkinliktir. Her gün yeni sözcükler eklenir, zamanla bazı değişiklikler gösterir. Canlı bir organizma gibidir.¹³

Dil kendi kanunları çerçevesinde yaşayan bir varlıktır. Bu varlık, her zaman diriliğini muhafaza ederek canlı canlı kullanıldığı gibi, zaman zaman canlı varlıklardakine benzer şekilde birtakım değişiklikler, kendi bünyesinden doğan çeşitli sebeplerle bazı gelişmeler de gösterir. Bu değişiklikler ve gelişmeler ona, uzun tarihi boyunca, daima serpilen ve zaman içinde akıp gelen bir manzara verirler. Bu yüzden dilin tarihinde bir takım merhaleler, bir takım gelişme safhaları göze çarpar. Bunun içindir ki biz ayrı devirlere, uzak asırlara ait metinlerin dilinde bir takım farklılıklar görürüz.¹⁴

Dil, bir milletin diğer milletlerden farklı olan namesi ve konuşmasıdır. Dil bir milletin ses dünyasıdır. Her millet kâinatı, duygu ve düşünceleri, gereksinimleri doğrultusunda ayrı şekilde seslendirmiş, ayrı şekilde ifade etmiştir. Bu aynı zamanda onların hayatı algılayış biçimleridir. Üzerinde yaşanan toprak ve şartlar bu algılayışı şekillendirir.¹⁵

Dilbilimciler dili konuşma dili ve yazı dili olmak üzere ikiye ayırmaktadırlar. Konuşma dili; bir ulusun dil birliğinin, dilin yazıyla ilişkili olmayan ve çeşitli söyleyiş özellikleri taşıyan yönü, yazı dili de konuşma dilinin yazılı dile geçirilmiş biçimi olarak tanımlanmaktadır.¹⁶

Ana Dili ve Yabancı Dil: Anadili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevreden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir.¹⁷

Doğan Aksan her yönüyle dil eserinde bu başlık hakkında söyle söylemiştir: Çocuğun konuşmaya başladığı sırada annesinden, aile çevresinden öğrendiği anadili, kuşaktan kuşağa aktarılan, ulusun kültürüyle sıkı sıkıya ilişkili bir bildirişme dizgesidir; toplumsal bir kurumdur.¹⁸

¹³ Kemal Ateş, *Türk Dili*, İmge Yayınevi, Ankara 2007, s.22.

¹⁴ Ergin, *Üniversiteler İçin Türk Dili*, s.14

¹⁵ Bkz. Aydın, Bkz. Tahirhan Aydın, "Sömürgecilik ve Dil: Batı Sömürgesinin Arap Diline Yaklaşımına Dil-Kimlik İlişkisi Penceresinden Bakış", *Mukaddime Dergisi*, sayı:7, 2013, s.47-67.

¹⁶ Yusuf Karataş, *Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından al- 'Arabiyya li'l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2001, s.4.

¹⁷ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil: Ana çizgileriyle Dil bilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007, s.81

¹⁸ Candemir Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, Ankara 1989s.51

Yabancı dil ise, insanın ilk ve tabii çevresi dışında öğrendiği bütün diller şeklinde tanımlanmaktadır.¹⁹ Diller iletişim açısından ulusal dil, uluslararası dil, bilim dili; dil edinimi açısından da anadili, yabancı dil, ikinci dil gibi sınıflandırılmıştır.

İletişim açısından değerlendirildiğinde birçok boyutun bir birine karıştığı görülür. Dil öğretiminde bütün bu özelliklerden seçim yapılması, öğretim alanlarının bu tanımlara göre düzenlenmesi gerekir.

Yabancı diller, millî mantıkla ilişkili olan dil kuralları ile öğrenilir. Bu sebeple yabancı dili konuşan toplum gibi düşünemedikçe o dili doğru ve düzgün öğrenmek muhaldir. Her toplumun özelliklerini yansıtan millî mantık, nesiller boyunca edinilen bilgi, tecrübe, inanç, tavır, din, çeşitli görüş, toplumsal hiyerarşi, yer ve zaman kavramları gibi değer birikimleri vardır. Böylesine karmaşık yapısı olan dili çözmek hayli emek gerektirir. Dilin bu girift yapısından dolayı batıda yabancı dil öğretim uzmanları, dilin nasıl öğretileceği konusunda yüzde yüz emin oldukları bir yöntemin bulunmadığını ifade etmekten çekinmiyorlar.

Yabancı dil olarak Arapça öğretiminin esas hedefinin iletişim kurmanın yanında iletişim alanını genişletme olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Arapçanın ana dil olarak konuşulduğu ülkelerdeki insanların özgün anlayış ve ifade tarzlarının bir bütün olduğu göz ardı edilmemelidir. Edebiyat, mimarî gibi güzel sanatlarla birlikte yemek yeme, alışveriş, tanışma gibi günlük etkinlikler ve eğitim, politika, evlilik gibi kültürel kalıpları kullanabilmek Arapça öğreniminde önemlidir.²⁰

Yabancı Dil Öğrenimi: İletişim, insanlar arasında çeşitli ilişkilerin kurulması ve kurulan bu ilişkilerin çeşitli biçimlerde değiştirilerek sürdürülmesidir. Bu etkinlik katılanların karşılıklı olarak birbirlerine gönderdikleri, söyledikleri bildirimlerle gerçekleşir. Bildirimleri anlama aracı ise dildir. İnsanların hayatın birçok alanında, her türlü ilişkiyi kurup yürütebilmeleri için uluslararası ortamda konuşulan ortak dilleri de öğrenmeleri gerekmektedir. Bu dillerin belirlenmesinde teknoloji, bilim ve askerlik alanında üstünlük önemli rol oynamaktadır. Bir ulus bir yabancı dili öğrenmeyi talep ediyorsa o dili üstün bir bilim ve kültür dili olarak görüyor demektir.²¹ Aynı zamanda dil, sömürge amacı ile de öğreniliyor olabilir.²²

¹⁹ Aksan, *Her Yönüyle Dil*, s.16.

²⁰ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, 16-17.

²¹ Özdemir Emsal Ateş, "Türkiye'de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), (Haziran 2006), 28-35; Tahirhan Aydın, "Debates of instruction in foreign languages in Turkey", *AGP International Humanities and Social Sciences Conference*, Barcelona, 2016.

²² Bkz. Tahirhan Aydın, "Sömürgecilik ve Dil" s.47-67.

Yabancı dil öğrenmek basit bir olay değildir. Yabancı dil öğrenimi bazı yönleriyle ikinci bir kültürel kimlik kazanmayı gerektirir. Kültür, kişilerin benliği içinde derin bir iz, dil de aynı kültürü paylaşan insanlar arasında bu kültürü ifadeye yarayan en iyi araç olduğundan insanın dünyaya bakış açısı, kişisel kimliği, düşünme sistemi, davranışları, düşünceleri ve iletişiminin bir kültürden diğerine geçişte karışması ve değişmesi mümkündür. Yabancı kültürün üstün gelme gücü, dil öğreniminde daha etkin olduğundan yabancı dil öğrenenin yaşadığı tecrübeyi yitirmeme çabalarına gösterilen tepkiler kültür şoku olarak isimlendirilir.²³

Çağımızda yabancı dil öğrenme gereksinimi bir hayli artmıştır. Bundan yirmi sene önce Sultan Ahmet, Kapadokya vs. gibi turistik mekânlarda karşılaşılabileceğimiz insanlar artık internet sayesinde her an evimizin içine girebilmektedirler. Üniversite mezunu bir genç okulunda ne kadar başarılı olursa olsun kaliteli bir şirkete girmesi ve orada ilerlemesi yabancı dil (bu gün için özellikle İngilizce) durumuna bağlıdır.²⁴

Bundan dolayı yabancı dil öğrenimi/öğretimi gelişi güzel yürütülmemesi gereken bir süreçtir. Bu sürecin etkin bir şekilde gerçekleşmesinde, yabancı dilin istenilen seviyede öğrenilmesinde uygun yöntemin seçilmesinin önemli bir yeri vardır.

Yabancı dilin öğrenilmesinde her ferdin maksadı bir olmaz. Bu yüzden verimi artırmak için öncelikle dil öğrenecek olan kişinin gayesi bilinmeli ve ona uygun program uygulanmalıdır. Örneğin ilk ve orta öğretimde dilde dört becerinin (dinleme, okuma, yazma, konuşma) de aynı ağırlıkta kazandırılması amaçlanırken yetişkin eğitiminde bu durum farklı olabilmektedir. Çünkü yetişkinler yabancı dili mesleklerine yönelik olarak öğrenmek istemektedirler. Bir işadamı çıktığı iş gezisinde yardımcı olması için yabancı dil öğreniyorsa kendisi için konuşma becerisi ön plandadır. Yabancı Dil Sınavına (YDS) hazırlanan bir aday için konuşma becerisi pek önemli değildir. Nitekim sınav dilbilgisini, çeviri yeteneğini ölçmeye yöneliktir. Bundan dolayı yabancı dil öğrenenin hedefi, yaş ve kapasitesi dil öğretimi/öğrenimi sürecinde göz ardı edilmemelidir.²⁵

1.1. 1. Dil Öğretim Sürecinde Temel Unsurlar Ve Bunların Rolü

Dil Öğretim sürecinde öğrenci, öğretmen ve ders kitabı temel unsurlardır. Bu bölümde bu unsurlar sırasıyla açıklanacaktır.

²³ Aksan, *Her Yönüyle Dil*, s.17; Bkz. Aydın, "Sömürgecilik ve Dil", s. 47-67.

²⁴ Bkz. Aydın, "Debates of instruction in foreign languages in Turkey".

²⁵ Emin Cihan Üzüm, *Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından "al-'Arabîyyah li'n-Nâşî'in" Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2001, s.9.

1.1.2. Öğrencinin Rolü

Dil öğrenimini öğrenci açısından incelediğimizde birçok faktörün öğrencinin öğrenimine olumlu ya da olumsuz yönde etkisinin olduğunu görürüz. Öğrenci, yabancı dil öğrenirken kendi yetenek ve deneyimlerine dayanarak kimi genellemelerde bulunur. Burada kişisel yetenek ve deneyimler derken öğrencinin;

1) anlama yeteneği, 2) dil öğrenme yeteneği, 3) öğrenme yöntemi, 4) öğretmene karşı tutumu, 5) öğrendiği dile ve bu dili konuşan toplumsal gruba ve kültürüne karşı tutumu, 6) yaşı, 7) kişiliği, 8) kullandığı anadili, 9) edindiği eğitim ve kültür düzeyi gibi değişik öğeleri amaçlamaktayız.

Her öğrencinin anlama, konuşma, okuma ve yazma yeteneği aynı düzeyde değildir. Bu nedenle öğrencilerin dil öğrenim süreleri de değişir. Yine aynı nedenle uygulanan tek düzey bir yöntem her öğrenciye aynı öğrenme kolaylığı sağlamayabilir.²⁶ Ayrıca amaçlar da farklı olabilir. Campell ve Kryszewska'nın belirttiği gibi öğrenciler sınıfa dil öğrenmeye geldiklerinde kendi fikirleri, görüşleri ve tecrübeleri gibi birçok faktörü de beraberinde getirirler.

Johnson ve Paulston ise öğrencinin dil öğrenimindeki rolünü şu şekilde sıralamaktadır:

- Öğrenci, dil öğreniminde hedeflerini planlayıcıdır, bunu göz önünde tutarak sınıf içinde payına düşen sorumluluğu bilir.
- Dildeki gelişimi konusunda, kendi kendinin değerlendiricisi, monitörüdür.
- Öğrenme amacı güden bir grubun üyesidir, grup içerisinde yer alan arkadaşlarıyla iletişim içerisinde.
- Grup içerisinde etkileşimde birbirleriyle bilgi alış verişinde bulunup, birbirlerinin öğretmeni olmaktadır.
- Öğretmeninden, arkadaşından ve diğer öğretim amaçlı kaynaklardan bilgi edinir.²⁷

Bu maddeleri incelediğimizde kısaca Johnson ve Paulston'a göre yabancı dil öğrenmek isteyen kişi diğer öğrencilerle iletişim halinde aktif ve katılımcı olmalıdır.

²⁶ F.Özden Ekmekçi, "Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı" *Türk Dili*, Dil Öğretim Özel Sayısı, 47(379-380), 1983, s. 109

²⁷ Fatoş Sümengen, "el- 'Arabiyytu'l- Mu'âsıra" Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2004, s.23.

Yabancı dil öğreniminde öğrencinin olumlu bir davranışla başlaması için Sebük Tekin şu devrelerden geçmesi gerektiğini vurguluyor:

1.Yabancı dil öğrenmek için bir gereksinme duymuş olmak ve buna uygun öğrenim araçlarını saptamış bulunmak,

2.Güçlü bir öğrenme isteği geliştirmiş olmak

3.Öğrenim işini tek başına başaramayacağına, dolayısıyla öğretmenin destek ve yardımına ihtiyacı olacağına inanmış bulunmak,

4. Kendisi için en uygun zamanda önündeki olanaklardan en uygununu seçerek yabancı dil öğrenimine başlama kararını vermiş olmak.²⁸

1.1.3. Öğreticinin Rolü

Dil öğretiminde öğreticinin önemli bir rolü vardır.²⁹ Cross'a göre ideal bir öğretmenin profil'i dört ana özellikten oluşur. Bunlar, iyi eğitilmiş olması, alanına hâkim olması, profesyonel yeterliği yani pedagojik bilgisi, olumlu tutum ve görüşleri, hal ve tavırlarıyla öğrencilerde etki uyandırabilmesi ve öğrencilere iyi bir model olmasıdır. Payton'a göre ise, iyi bir yabancı dil öğreticinin sahip olması gereken nitelikler şunlardır:

1-Hedef dilin tüm özel şekillerinde yüksek derecede yeterli olması (konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerileri),

2-Dili hem sosyal hem de profesyonel amaçlar için gerçek hayatta kullanabilmesi,

3-Hem sözel hem de yazılı basında yabancı dili anlayabilmesi,

4-Sanatta ve akademik alanlarda iyi bir temelinin olması,

5-Öğrettikleri dilin konuşulduğu bölgelerdeki sosyal, politik, tarihî ve ekonomik gerçekleri anlayabilmesi,

6-İnsanın büyümesini ve gelişimini, öğrenme teorisini ve yabancı dil kazanım teorisini, bütün öğrencilerde kültürel anlayış ve uzmanlığı geliştirici stratejiler dağarcığını içeren pedagojik bilgi ve becerilere sahip olması,

7-Teknolojilere dair bilgisi olması ve onları dil öğretiminde kullanabilmesidir.³⁰Bunlara ek olarak öğretmen, yabancı dil öğretim yöntemleri hakkında bilgilenmeli, yeni yöntemlere açık olmalı, alanındaki gelişmeleri yakından takip ederek kendini yenileyebilmelidir. Her yeni akıma da kapılmamalı, ne yaptığının bilincinde olarak eğitim bütünlüğünü korumalı ve yabancı dil öğretim yöntemini biçimlendirerek

²⁸ Ekmeççi, “ Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı”, s.110.

²⁹ Dil öğretiminde öğreticinin önemi hakkında bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s.141-154.

³⁰ İsmail Aydoğan, “Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi Süreci (Türkiye ve Diğer Ülkeler)”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 22, 2007, 180–181.

çeşitlendirmelidir. Aynı zamanda, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları da gözetenek, yabancı dil öğretimini etkin bir duruma getirebilmelidir.³¹

el-Hûlî'ye göre öğretmenin şu özellikleri öğretimi birebir etkiler.³²

a. Öğreticinin Eğitimi: Öğretmen yabancı dil öğretim metotlarıyla ilgili hizmet öncesi veya hizmet esnasında eğitim görmemişse, yeni yöntemleri veya onları uygulamayı kabullenmesi zor olacaktır.

b. Öğreticinin Yükü: Eğer öğretmen ders saatleriyle ve onun dışındaki diğer okul faaliyetleriyle çok yüklüyse, işin kolayına kaçır ve fazla çaba gerektirmeyen öğretim metotlarını uygular.

c. Öğreticinin Şevki: Eğer öğretici herhangi bir sebepten dolayı işine karşı istek duymuyorsa, kendini yenilemez ve öğretimdeki yeterliliği şiddetle azalır.

d. Öğreticinin Alışkanlıkları: Eğer öğretmen uzun bir müddet belirli öğretim metotlarını uygulamaya alışır, yeni yöntemleri kullanmak ona zor gelir. Hatta bu yöntemlerdeki yeniliklere karşı çıkar.

e. Öğretici Kişiliği: Bazı öğrencilere bazı öğretim metotları uygun, bazıları da uygun değildir. Öğretici, yöntemler arasından kendisine en uygun olanı ve kişiliğine uygun olmayanları hemen keşfeder. Bu yüzden çoğu zaman öğretmen bilinçli veya bilinçsiz olarak bazı yöntemleri benimser bazılarını da yadsır. Örneğin utangaç öğretmen kendisiyle öğrenciler arasında tartışma gerektirmeyen öğretim metotlarını seçer.

f. Öğreticinin Öğrenimi: Genellikle öğretici, kendisi yabancı dili hangi yöntemlerle öğrenmişse o yöntemleri kullanmaya eğilim gösterir. Bu hâliyle sanki şöyle söylemek ister gibidir:” Benim öğrendiğim gibi öğrenin.”

Öğretici, öncelikle öğrencileri iyi bir şekilde etüt etmeli ve öğrencilerin durumuna göre uygun olan yöntemlerden yer yer istifade etmelidir.” Ben yabancı dili bu şekilde öğrendim, en güzel yol budur, öğrenci de bu şekilde öğrenecek “ gibi bir söylemle tutucu olmamalı yeni yöntemlerden de istifade etmelidir. Öğretici dil öğretmenin amaç diğerlerinin ise birer araç olduğunu unutmamalıdır.

³¹ Ömer Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, Ekin Kitabevi, İstanbul 1990, s.288; Bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s.141-154.

³² Muhammed ‘Ali el-Hûlî, *Arapça Öğretim Metotları*, (Çev. Cihaner Akçay), Ankara, 2000, 10–11.

1.1.4. Ders Kitabının Rolü

Yabancı dil öğretiminde önemli diğer bir unsur da ders kitabıdır. Yabancı dil öğretim/öğrenim sürecinde kaynak olarak kullanılan ders kitapları gerek öğretmen, gerekse öğrenci açısından oldukça önemlidir. Seçimi iyi yapılmış ders kitaplarının başarıyı artıracığı kesindir. İyi düzenlenmiş bir ders kitabının gerek öğretmen ve öğrenci için gerekse programda belirtilen hedefleri gerçekleştirmede küçümsenemeyecek faydaları vardır.

Dil öğretiminde kullanılan ders kitapları iki ana gruba ayrılarak incelenebilir:

1. Geleneksel ders kitapları
2. İletişimsel ders kitapları

Geleneksel Ders Kitaplarının Özellikleri:

Dilin dil bilgisini, dilin iletişimsel fonksiyonlarından daha çok vurgular.

Okuma ve yazma becerilerini daha çok vurgular.

Dil öğretiminde ana dili kullanır.

Dilin doğru kullanımı önemlidir.

Program ve sınavlara dar bir bakış açısıyla yaklaşır.

Kullanılması kolay olduğundan öğretmenlere çekici gelmektedir.

Sınavlara odaklıdır.

İletişimsel Kitapların Özellikleri:

Dilin iletişimsel işlevlerini vurgular.

Öğrencinin ihtiyaç ve ilgilerini yansıtmaya çalışır.

Dilin doğru kullanılmasından ziyade, akıcı kullanımı üzerinde durur.

Dinleme ve konuşma becerilerini daha çok vurgulamakla birlikte, bütün dil becerileri ile ilgilenir.

Amaçlar konusunda çok net tanımlar yapar.

Günlük yaşamdaki dili yansıtır.

Uygulama odaklıdır.³³

İyi hazırlanmış bir ders kitabı öğretmeni olumlu yönde motive eder, zaman israfını önler ve öğretmenin önünü daha iyi görmesini sağlar.

³³ Sümengen, “el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra” Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi s. 25–26.

Theo Van Els ve diğeri ders kitabı seçiminin önemini vurgularken iki önemli kavramdan bahsetmektedirler³⁴:

1.Ders Kitabı Betimlemesi:

Ders kitabının içerik ve formuna ilişkin verilerin toplanması ve tanımlanması

Yayınevi ve yazarlardan edinilen bilgiler

Dergilerde yayınlanan makaleler

Kontrol listeleri

2.Ders kitabı değerlendirmesi:

Ders kitabını kullanan öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine yönelik verilerin toplanması ve tanımlanması

Kullananların görüşlerinin alınması

Deneysel araştırmalar.

1.1.5. Arapça Ders Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler

Ders kitapları öğretim materyalleri içerisinde en fazla öneme sahip bir unsurdur. Ancak Karaduman,³⁵ ders kitaplarının gerek öğrenci gerekse öğretmen için son derece önemli bir destek ve rehber olmasına rağmen bir kursun ana hedeflerini belirlemede tek bir kaynak olmayacağını, dil öğretim sürecinin kesinlikle sadece kitapla başlayıp bitirilemeyeceğini, ancak yardımcı olarak kullanılabileceğini vurgulamaktadır.

İyi bir ders kitabının taşınması gereken bazı özellikleri vardır. Bunların şöyle sıralanması mümkündür:

Ders kitapları dayanıklı, kullanışlı ve çekici olmalıdır.

Piyasadan kolaylıkla temin edilebilmesi ve fiyatlarının uygun olması gerekir.

Ders kitapları seri halinde olmalı, temel düzeyden ileri düzeye doğru bir aşama izlemelidir. Öğrencilerin dil, eğitim, yaş, düşünce vb. düzeylerine uygun olmalıdır.

Okulun ve öğrencilerin amaçlarına, ihtiyaçlarına uygun olmalıdır.

Ders kitapları dil öğretimiyle sınırlı tutulmayıp öğretilen dilin kültürel özelliklerine de yer vermelidir.

Öğrenciyi yüreklendirici ve motive edici özellik taşımalıdır. Kitap içerisinde öğrencilere uygun ve onları tercih etmedikleri faydasız yapay metinlere yer verilmesi dil öğretim sürecini sıkıcı bir duruma sokar.

³⁴ Üzüm, *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “al-‘Arabiyyah li’n-Nâşi’in” Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s. 45.

³⁵Üzüm,“al-‘Arabiyyah li’n-Nâşi’in” *Değerlendirilmesi*, s.41.

Kitapta kullanılan dört temel beceriye yönelik alıştırmaların içeriği gerçek yaşamdan uzak ve iletişimde kullanım olasılığı olmayan türde olmamalıdır.³⁶

Ders kitapları esnek olmalıdır, gerektiğinde ekleme, eksiltme ve yer değiştirme yapılabilmelidir. Esnek özellik taşımayan kitaplar derste tekdüzeliğe sebep olmaktadır.

Ders kitaplarının hem dil bilimsel hem durumsal içeriği olmalıdır. Gerçek yaşamda ve gerçek durumlarda iletişimde kullanılmayan yapıların ve işlevlerin öğretilmesi zaman ve enerji kaybına sebep olmaktadır.

Kitaplar resim, karikatür ve fotoğraf gibi görsel yardımcılarıyla, desteklenmelidir. Bunlar kitabı ilgi çekici hale sokarken diğer metinler, tablolar, açıklamalar gibi unsurların dengeli dağılımını sağlamaktadır.

Kitapta farklı alıştırma türlerine yeterli oranda yer verilmelidir. Gerçek yaşamdaki iletişim durumlarında yetersiz kalan mekanik araştırmalar daha çok temel düzeyde kullanılmalı ileriki seviyelerde bu alıştırmalardan kaçınılmalıdır.

Ünitelerde yeni söz varlığının listesi verilirken sonraki ünitelerde de öğretilen söz varlığının tekrarı yapıp pekiştirilmelidir.

Temel düzey için ilk konularda yapısal ve durumsal bir izlenme takip edilmelidir. Dil bilgisi konuları kolaydan zora ele alınmalı ve öğrencinin hata yapabileceği konulara eğilerek bol alıştırmalarla konu hem yapı hem de anlam olarak kavratılmaya çalışılmalıdır. İleriki düzeylerde iletişimsel izlenme kullanılmaya başlanmalıdır.³⁷ İzlenme türleri ile ilgili bilgi verilecektir.

Bütüncül bir yaklaşım izlenmeli, dil becerilerine eşit ağırlıkta önem verilmelidir. Temel düzeyde bazı beceriler öne çıksa da biraz ilerlediğinde öğrenci için tüm beceriler aynı derecede önemlidir. Aynı zamanda ana becerilerinin gelişmesini sağlayan alt becerilere de önem gösterilmelidir.

Ders kitaplarının destekleyici-tamamlayıcı materyalleri olmalıdır. Video, ses bantları, öğretmen kitabı ve çalışma kitabı bunların başlıcalarıdır. Tabii günümüzde CD, bilgisayar ve internet kullanımı önemli bir yere sahiptir. Bunlardan da istifade edilmelidir.

Arapçanın yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitabına gelince öğrencinin faydalanacağı diğer yardımcı kitap ve ders araçları ile birlikte değerlendirilmelidir. Bunlar; öğrencinin kullandığı sözlük, ses alıştırma kitabı, yazı ödev defteri, aşamalı serbest okuma kitapları, basılı kâğıtlar, ses sınav kitapları, öğretmen kılavuzu ile bunlarla birlikte

³⁶ Bkz. Tahirhan Aydın, “Dil Öğretimi ve Oyun-Çoklu Zekâ Teorisi Işığında”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt: 14, sayı: 1, 2014, ss.71-83.

³⁷ Karataş, al- ‘Arabiyya li’l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi, s. 36-37; Ayrıca bkz. Aydın, “Nahvi kolaylaştırma”, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri* içinde, s.155-159.

kullanılan görme ve dinleme araç-gereçlerin tümü yabancı dil ders kitabı kapsamı içine girer. Birbirini tamamlayan bu araçlar Arapça öğretiminde istenilen sonuca ulaşmak için gerekli öğretim araçlarıdır.

Arapça dil öğretimi için bilinen ilk kitap 1890 yılında Amerika'da basılmıştır. Arapça öğretimi için yazılan kitapların 1970–1979 yılları arasında yazımının arttığı gözlemlenmiştir. Bu kitaplar Arap yazarlar tarafından yazıldığı gibi yabancı yazarlar tarafından da yazılmıştır. Arap yazarlara oranla yabancı yazarların kitapları sayısal olarak daha fazladır. Fakat bu kitaplarda yazarların Arapçaya yabancı oldukları belirgin olarak görülmektedir. Bu kitaplar bir dizi oluşturacak bütünlükte değil de müstakil kitaplar olarak yayımlanmıştır. Ayrıca bu kitapların % 68'i Arapçaya başlangıç seviyesinde olan öğrenciler, % 12'si orta seviyedeki öğrenciler, % 11'i ileri seviyedeki öğrenciler, % 9'u ise seviyesi belirtilmeyen özel ihtisas düzeyi için hazırlanmış kitaplardır. Kullandıkları metotlar bakımından ise; % 44'ü dil bilgisi tercüme, % 29'u dinle-konuş metodunu kullanmıştır. Öğretim materyallerinin sunumunda % 56'sı anlatım metodunu, % 41'i bir ön hazırlık ile konuya değinmiştir.³⁸

Arapçayı yabancı dil olarak öğreten iyi bir ders kitabında şu özelliklerin bulunması önemlidir:

1. Ders kitabında seslerin öğretim sistemi temel ses birimleri sistemine uygun olmalıdır. Cümleleri okuma ses tonu, vurgu ve benzeri özelliklerin öğretimi kolaydan zora doğru olmalıdır. Arapça öğretimin de verimliliği yükseltecek olan alıştırmaların eğitici, dilin daha iyi anlaşılmasını sağlayan ve öğrenileni pekiştirici özellikte olmalıdır.

2. Okuma ve yazma öğretiminde sağlanacak başarı, seslerin öğretimini kolaylaştırır. Bu sebeple ders kitabının harfleri mahreçlerinden çıkararak doğru ve düzgün okumayı öğretecek tüm alıştırma tekniklerini kullanarak her derste bulunan cümle, kelime ve harflerin alıştırmalarını yapmalıdır. Cümlelerin anlam ve türlerine uygun vurguların yapı bütünlüğü içinde konuşmada kullanmayı kolaylıkla sağlayacak alıştırma olmalıdır.

3. İyi bir ders kitabının kelime, kalıp ve cümle yapılarını öğrencinin kabiliyet ve seviyesine göre sayılı ve sınırlı öğretmesi gerekir. Öğrenilen bilgilerin dilin kullanım alanına taşınması ile öğrencilerin okuma ve yazma ile ilişkileri daha güçlü olarak devam eder. Bu da öğrencilerde serbest okuma ve yazma alışkanlıklarının oluşmasını sağlar.

³⁸ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s.201

4. Alıştırmaların öğretici kalıpları sınırlayarak, fazla olmayan ancak dile hâkimiyeti sağlayacak özellikte olması gerekir. Her dersin alıştırmalarını konuyu ve kelimelerini kavratacak şekilde düzenlenmesi gerekir.

5. Her ders, konuya uygun değişik alıştırmaları kullanarak tekdüzelikten kurtarıp verimi artırıcı özellik taşımalıdır. Alıştırmalar öğrencilerin önce toplu, sonra tek tek yapmalarına uygun olmalıdır.

6. Alıştırmalar, mümkün olan ölçülerde çeşitli ve öğrencinin becerilerinin değişmesi ile tür ve biçimleri artmalıdır. Alıştırmalar ses, nahiv, sarf ve anlam eksiklerinin giderilmesine yönelik ve bunları gerçekleştirecek melekoyi oluşturacak özellikte olmalıdır. Arapçaya egemen olarak hızlı kullanma becerisini kazandıracak dilin standart yapısını kavrama ve yanlış-doğru ayrımı alıştırmaları gibi çeşitli alıştırmalar olmalıdır.

7. Ders kitabında ek çalışmalara yönelterek kendisine güven kazandıracak kişisel öğrenme alıştırmaları bulunmalıdır.

8. Alıştırmaların öğrencinin ana dili ile Arapça arasında karşılaştırma yaparak problem çözümlerini gerçekleştirmesi ve yanlışların analizlerinden doğan sonuç çözümleri bulunmalıdır.³⁹

9. İyi bir Arapça öğretimi kitabı temel dört dil becerisini birbiri ile kaynaşmış duruma ve dengeli bir tarzda öğretir.

Bütün bunlarla birlikte kitabın sayfa düzeni, yazı ve baskı, kullanılan mürekkep, kâğıt, kapağın fiziki boyutları ile resim, şekil gibi kullanılan bütün unsurların en iyi şekilde hazırlanmış olması gerekir.⁴⁰

1.2. MATERYALLER

1.2.1. Materyallerin Öğretimdeki Yeri ve Önemi

Öğrenme; öğretim süreci boyunca bireyin davranış, tutum, kapasite, düşünce yapısı ve sosyal yaşantısında pozitif yönde gerçekleşen değişimlerin tümü olarak tanımlanmaktadır.

Her eğitim yaklaşımı öğrenmeyi farklı şekilde tanımlamaktadır: Davranışsal eğitim anlayışı öğrenmeyi, bireyin öğretilmesi amaçlanan içerik ile etkileşim sürecine girmesini sağlayarak davranışlarında ölçülebilir değişimler olarak tanımlamaktadır.

³⁹ Bkz. Tahirhan Aydın, "Arapça ve Türçe'de Sesler-Karşıtsal Çözümleme", *EKEV Akademi Dergisi*, yıl:14, sayı:44, 2010, s.321-332.

⁴⁰ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s.113-114.

Bireyin durağan olmadığını karmaşık ve sürekli değişim gösteren sosyo-dinamik bir yapıya sahip olduğunu savunan bilişselciler ise öğrenmeyi bireyin önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda gözlenebilir ve ölçülebilir uygun davranışları gösterebilmesi olarak tanımlamaktadırlar. Yeni bir görüş olan oluşturma anlayışına göre öğrenme; bireylerin problem çözme sürecinde eski bilgilerini kullanarak tecrübelerini yeniden anlamlandırarak yapılandırması ve yorumlaması sonucunda yeni özgün bir bilgi ya da ürün meydana getirmesidir.⁴¹

Bireyler; fiziksel, bilişsel duygusal sosyal gelişim, öğrenme isteği, biçimi, hızı, kapasitesi, psiko-motor koordinasyonu, kendini ifade etme yeteneği olgu ve kavramları anlama, hatırlama yönünden ayrılarak birbirlerinden farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin etkili ve başarılı bir öğretim ortamı oluşturabilmeleri için öğrencilerinin bireysel farklılıkları hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.⁴² Öğrencilerin bireysel farklılıkları doğrultusunda hangi yöntemin kullanılmasının gerekliliği içerik araç gereç seçimi ve kullanımını belirlemektedir. Öğrenmeyi artırmak, zenginleştirmek, çoklu ortamlar oluşturmak daha önemlisi bilginin kalıcılığını sağlamak için yöntem ve içeriğe uygun iyi tasarlanmış materyaller kullanılmalıdır.⁴³

Edgar Dale göre öğrenme ilkeleri yaşantı tecrübelerine dayanmaktadır. Dale; öğrenme işleminin gerçekleşmesi sırasında, bireyin tüm duyu organları ile bu süreç içerisine katıldığını, öğrenme süreci somuttan soyuta basitten karmaşığa doğru yaparak yaşayarak gerçekleştiriliyorsa öğrenmenin bir o kadar kalıcı olduğunu ifade etmektedir.

Öğrencilerin % 83'ü görme %3,5 koklama %11'i işitme %1,5'i dokunma %1'i tatma yoluyla öğrenmektedir. Öğrencilerin öğrenmeleri okuma yoluyla gerçekleşiyorsa işittiklerinin %20'sini, görsel sunumla yapılan öğretimde gördüklerinin %30'unu hem görsel hem işitsel materyallerin kullanıldığı öğretim ortamlarında %50'sini, derse aktif katılımlarında %70'i, yapıp söylediklerinde ise %90'ını hatırladıkları ortaya çıkmıştır.⁴⁴

Öğrencilerin ihtiyaç ve öğrenme biçimleri aynı olmadığı için öğrenme stilleri de birbirinden farklılık göstermektedir. Bazı öğrenciler en çok bakarak öğrenirler. Bu tip öğrenciler görsel öğrencilerdir. Bu öğrenciler için kullanılacak araç-gereçler arasında tepegöz, slayt, çizgi film, tahta, resimler, fotoğraflar ve bilgisayarlar en etkili öğretim materyalleridir. İşitsel tip öğrenciler ise duyarak öğrenirler. Video, radyo, televizyon bu tipler için iyi bir uyarıcıdır. Devinimsel tipler ise dokunarak ve dokunduklarını hissederek

⁴¹ Şahin Yapar; Yıldırım, 1999, 8-10

⁴² Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.77.

⁴³ Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.73.

⁴⁴ <http://www.egitimbilim.com/makaleler1.htm> (06.06.2009)

en iyi şekilde öğrenmektedirler. Üç boyutlu öğretim materyalleri gösteri yapma rapor yazma değerlendirme bu tip öğrencilerin öğrenmelerinde kalıcılık sağlamaktadır.⁴⁵

1.2.2.Öğretim Materyallerini Hazırlama İlkeleri

-Öğretim materyalleri öğrencinin kolaylıkla kullanabileceği şekilde basit, sade anlaşılabilir ve dayanıklı olmalıdır.

-Materyaller dersin amacına, hedefine ve öğrencide oluşturulmak istenen istendik davranışlara uygun seçilmelidir.

-Dersin konusunu oluşturan önemli özet bilgilerle donatılmalıdır.

-Yazılı metinler ve görsel işitsel öğeler öğrencilerin gelişim düzeyleri ve öğrenim özelliklerine uygun olmalı ayrıca gerçek hayatı yansıtmalıdır.

-Materyaller öğrenci kullanımına açık ve onların kolayca erişebileceği şekilde olmalıdır.

-Materyaller gerektiğinde gereksinimlere uygun bir şekilde geliştirilmeli ve güncelleştirilebilmelidir.

Bu bölümde yabancı dil öğretiminde kullanılan ve kullanılması gereken materyaller hakkında bilgi verilecektir

Yabancı dil öğretiminde hedef dile uygun materyallerin seçilip kullanılması oldukça önemlidir. Bir öğrenme etkinliği duyu organlarına hitap ettiği takdirde öğrenmenin daha kalıcı olduğuna dair araştırma verileri mevcuttur. A.B.D. Texas Üniversitesinde Philips tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, zaman faktörü sabit tutulduğunda hatırlamalar şu yüzdelerde olmuştur.

İnsanlar okuduklarının % 10'unu, görüp işittiklerinin % 50'sini, işittiklerinin % 25'ini, söylediklerinin % 70'ini, gördüklerinin %30'unu, yapıp söylediklerinin % 90'ını hatırlamaktadır⁴⁶.

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin öğrendikleri dili daha çok hatırlayabilmeleri için sınıf içinde çok ortamlı (multi-medya) öğretme durumunun düzenlenmesi önemli görülmektedir.⁴⁷ Eğitimde uzun süre çok ortamlı eğitimin temelini öğretmen ve ders kitabı oluşturmuştur. Bugün ise eğitimde çağdaş teknoloji imkânlarından yararlanılması

⁴⁵ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, 1997, 137-139

⁴⁶ Özcan Demirel, *Genel Öğretim Yöntemleri*, Ankara, Usem Yayınları, 1995, s.79.

⁴⁷ Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.71-83.

nedeniyle öğretmen-ders kitabı ikilisinin yanı sıra değişik kaynaklar sınıf içinde çok ortamı öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır.⁴⁸

Dil öğretiminde yaygın kullanılan materyalleri üç ana başlık altında toplamak mümkündür:

1. İşitsel Materyaller: CD, Radyo, teyp vb.

2. Görsel Materyaller: Kitaplar, yazı tahtaları, resimler, gerçek eşya ve modeller, haritalar, grafikler, tepegöz, slayt makinesi, film şeridi vb.

3. Görsel-İşitsel Materyaller: Televizyon, video, bilgisayar, film makinesi vb. Ayrıca son yıllarda gelişen bilgisayar teknolojisini ve konu ile ilgili internet sitelerini de unutmamalı bunlardan da en verimli şekilde istifade edilmelidir.⁴⁹

Bütün bu materyallerle ulaşılmak istenen kişinin dört temel becerisini geliştirmesi ve yabancı dili en verimli şekilde kullanmasını sağlamaktır.

1.3.YABANCI DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Bu bölümde yabancı dil öğretim yöntemleri değerlendirilecektir. Bunu yapmaktan maksadımız öğretim yöntemleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları detaylı bir şekilde incelemektir. Bu yöntemleri tek tek ele almadan önce genel bir bilgi verilecektir.

Yabancı dili öğretmek amacıyla tarihin değişik safhalarında farklı yöntemler denenmiştir. 1940–1960 arasında nerdeyse tek yöntem olarak dil öğretimini egemenliği altına alan duyumcu-dil yöntemi (audio-lingual) amaçlanan iletişim yetisi karşısında yetersiz kalmıştır. Gerçekten, yapısal, daha doğrusu betimsel dilbilimin biçimciliğine ve davranışçı dil öğretim kuramına dayanan duyumcu-dil yöntemi yandaşları, dil öğretimini büyük ölçüde alışkanlık kurma edimi olarak düşünmüşlerdir. Bu yöntem öğretimin ilk basamaklarında, özellikle küçük yaşta çocuklar için dilbilgisi yetisinin kazanılmasında yararlı olmuştur, ancak dil kullanım yetisi kazandırmakta başarısız kalmıştır⁵⁰.

1960'lardan sonra Chomsky'nin öncülüğünde gelişen yeni dilbilim anlayışı ve buna koşut olarak gelişen anlıksal ruhbilimin etkisiyle dil öğretiminin bir alışkanlık kazanma edimi değil, bilinçli bir kazanım olduğu düşünülmeye başlanmıştır. Başka bir anlatımla, dilde anlam ve dil kazanımında insanın anlığı ve kişiliği ön plana geçmiştir. İnsanın bir makine olmadığı, dil ediniminde anadilinden getirilenlerin, varsayımların ve doğuştan

⁴⁸Abdurrahman Özdemir, “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminin Gerekliliği, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 10, 2004, s.44.

⁴⁹Karataş, *al- 'Arabiyya li' l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s.32.

⁵⁰Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler” ,s.117–118.

getirilen dil kazanım düzeneğinin önemli bir yeri olduğu düşünülmüştür. Bu düşünceler önce anlaksal yöntem denilen daha usçu bir dil öğretim yönteminin gelişmesine yol açmış, ancak büyük ölçüde geleneksel dilbilgisi çeviri yöntemine benzeyen bu yöntemin de biçimciliği yenemediği, dilbilgisi yetisi ötesinde bir kazanım sağlayamadığı anlaşılmıştır.⁵¹ Şüphesiz ortaya konulan bu düşüncelerde kişinin ruh hali ve kapasitesi dikkate alınmış ve daha akılcı yöntemlere zemin hazırlanmıştır.

Günümüzde bir tek yabancı dil öğretiminden değil, yabancı dil öğretim yöntemlerinden söz edilebilir, işlevsel kavramsal ders izlenceleri çerçevesinde bir yöntem henüz tümüyle geliştirilebilmiş değildir. Genellikle iki yol izlendiği görülmektedir: Önce bir dilbilgisi tabanı hazırlanmakta, buna daha sonra işlevsel kavramsal boyutlu konular eklenmektedir. İkinci yaklaşımda ise, dilbilgisi ve işlev en baştan birlikte ele alınmakta, böylece yapı işlev örgüsü sağlanmaya çalışılmaktadır. Kimileri seçmeli (eclectic) bir yöntemde çeşitli yöntemlerin iyi yanlarını birleştirmeye çalışmaktadırlar.⁵² Bütün bu çabaların sebebi kişiye yabancı bir dili daha kısa zamanda, amacına uygun ve kaliteli bir şekilde öğretmektir.

1982 Ekim ayında Avrupa Konseyi ile Milli Eğitim Bakanlığının ortaklaşa düzenledikleri Yabancı Dil Öğretim Programları konulu seminerde belirlenen belli başlı yöntemlerin sınıflaması yapılmıştır. Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından benimsenen bu yöntemler şunlardır:⁵³

1.3.1. Dilbilgisi – Çeviri Yöntemi

Dilbilgisi – çeviri yöntemi çok eski bir yöntemdir. Latince ve Yunanca gibi klasik dillerin öğretiminde kullanıldığı için “Klâsik Yöntem” adını da almıştır.

Amaç başka dilden ana dile çeviridir. Bu yöntem belli bir öğrenme kuramına göre geliştirilmemiş, daha çok akla dayalı çözümlenmeler, kural öğrenme ve karşılaştırmalı çalışmalara yer verilmiş ancak konuşma becerisinin geliştirilmesine önem verilmemiştir.⁵⁴ Ancak yaşayan dillerin öğretilmesinde iletişim ön plana çıkacağı için bu yöntem yetersiz kalmakta, amaca ulaştırmamaktadır. Çünkü dilin tüm kuralları önceden verilmekte, seçilen

⁵¹ Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”,s.118.

⁵² Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”, s.118.

⁵³ Hayati Çevik, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Adana 2006, s.14.

⁵⁴ Abdülkadir Kabadayı, “Öğrenci Merkezli Yabancı Dil Öğretim Modeli Tercih Ölçeği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 2003, s.57.

metin doğrultusunda sözcükler ve fiil çekimleri öğretilmekte, sürekli olarak ana dil kullanılmaktadır.⁵⁵

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi üç önemli varsayıma dayanır:

- 1) Dil kurallar bütündür.
- 2) Yazın dili, konuşma dillerinden daha üstündür.
- 3) Diller karşılaştırılabilir, aralarında benzerlikler ve farklılıklar bulunabilir.

Bu yöntem ile dil kullanımı amaçlanmaz. Sadece hedef dilin dil kuralları üzerinde bilinçli bir kontrol kurulmasını gerekli görür. Öğretmen sınıftaki tek otoritedir ve sınıftaki açıklamaları ana dili kullanarak yapar. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi genellikle aşağıdaki faaliyetlerden oluşur.

Örnek cümlelerle dilbilgisi kurallarının açıklanması,
Sözcük varlığının ve sözcük karşılıklarının ana dilde bir liste şeklinde verilmesi,
Okuma metninin dilbilgisi kuralları ve sözcük varlığına göre seçilmesi,
İki yönlü çeviri(ana dilden hedef dile ve hedef dilden ana dile)yapılması,
Sınıf içi etkinliklerde çeviri ve ezbere önem verilmesi.⁵⁶

Dilbilgisi-Çeviri Metodu Hakkında Yapılan Eleştiriler:

1. Dilbilgisi-tercüme metodu, yabancı dil öğretiminde tercüme ve dilbilgisi kurallarının öğretiminden başka bir becerinin gelişmesine önem vermez.

2. Kaidelerin tanımı, dilbilgisi kalıp ve bölümlerini öğretmede aşırıya gider. Seçtiği örnek cümleler pratik ve gerçek hayattan tamamen uzak olarak ve sadece kaideleri açıklamak için yapay olarak üretilir. Dolayısıyla gerçek hayatla bağlantılı bir dil değil de sadece kitaplara ait bir dil öğretimini gerçekleştirilebilir.

3. Bu metot, öğrencinin dili iletişim aracı olarak kullanması ile dilin analitik incelemelerini öğrenmesi arasındaki farkı ayırmıyor.

4. Bu metodun kuralları öğretim biçimi çok tenkit edilmiştir. Bunlardan biri, belki de en önemlisi; öğretmenin kuralı söyleyerek örneğe kıyas yolu ile geçmesi ve uygulamalar yapmasına öğrenciden istemenin olumsuz sonuçlarıdır.

5. Dilbilgisi-tercüme metoduyla yabancı dil öğretiminde ana dil esas öğretim aracı olarak kullanılır. Fakat araştırmalar, ana dilin yabancı dil öğretiminde kullanılmasının öğrenimi engelleyen bir etkisinin olduğu tezini ortaya koymuştur.

⁵⁵ Cengiz Tosun, “Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış” Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, *Journal of Arts and Sciences*, Sayı: 5, (Mayıs 2006), s.81.

⁵⁶ Sümengen, “el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra” *Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s12–13.

6. Genellikle bu metoda uygun öğretim, öğretmen ile öğrenci beraber, sınıfta ve ders kitabından hiç sapmadan yapılır. Öğretmen kendisini tamamen bu metoda kaptırılmışsa, öğrencinin bir gün yabancı dil konuşan biri ile karşılaşması veya bir yabancı ülkeyi ziyareti gibi şeyler asla hatırına gelmez ve iletişim yönünü tamamen ihmal eder.

7. Bu metot; çok zeki olan öğrencilerin dışında kalan, endişeli ve sıkılgan karakterli öğrencilerin pek çok yanlışlara düşerek başarısızlıklarına sebep oluyor. Bu öğrencilerin düzeltme fırsatı bulamadıkları yanlışları birikir. Yerleşen yanlış dil alışkanlıklarını ileri dönemlerde değiştirmek ise oldukça zordur.

8. Öğrencilerin duyularını sözlü ve yazılı olarak ifade etmek için dili bir etkinlik aracı olarak kullanmaya alıştırmadan, bütün güçleri ile dil kaidelerini ayrıntılarıyla öğretmeye yönelir.

9. Bu metotla dil öğrenme, çoğu zaman diyalog gibi etkinlikleri olmayan düz edebî metinler ve çok sınırlı kelime listeleri ile olur.

10. Dilbilgisi-tercüme metodunun öğretimde kullandığı tümünden gelim tekniği, öğrencilerin çok arzu ettikleri zihni güçlendirme, keşfetme ve üretme kabiliyetlerini kullanmalarına fırsat vermiyor.

11. Ana dilin; zor, anlaşılmayan tercümelerde devamlı kullanılması öğrencinin cümle kurmak yeteneğinin gelişmesini engelliyor. Düzensiz tercümelerin yapılması, kaçınılması mümkün olmayan çirkin bir dilin öğretilmesine sebep oluyor. Çünkü bu durumda yabancı dil ana dilin yapısına uyduruluyor.

12. Öğrencinin öğrendiği kelimelerin seçiminde herhangi bir bilimsel ölçünün veya bir sınıflandırmanın olmaması yani kelimelerin uzun listeler halinde öğretilmesi, ezberlemesini veya hatırlamasını zor ve imkânsız duruma getirir. En iyi sözlükler bile kelimelerin kullanıldığı pozisyonlar hakkında yeterli bilgiyi veremezler. İki dilde aynı anlamı ifade eden bir kelimenin bulunması ise oldukça zordur.

Çünkü kelime milletinde kültürel hayat tarzının bir parçası onun ifadesi olduğu için tercüme her zaman başarılı olamaz.⁵⁷

1.3.2. İşitsel Dilsel Yaklaşım

Temeli davranışçı kuramın yöntemlerine dayanan bu yaklaşımda sözlü becerinin geliştirilmesi diyalog ve sözlü alıştırmalar yoluyla sağlanmaktadır.

⁵⁷ Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”, s.77–79.

Dilin kuralları belli bir sıra ve yapı içerisinde, öğretilerek öğrenciye dinlediğini anlama ve konuşma becerisi kazandırmayı hedeflemektedir. Brooks'a göre dil konuşmadır. Dilin üretici yanı sıra yazma ise sözün bir türevi olarak tanımlanmıştır. Bu yaklaşıma göre dinlediğini anlama ve konuşma becerisinde öğrenci en üst seviyeye gelinceye kadar yazmaya başlamaz. Başka bir deyişle öğrencinin duymadıklarını sözlü olarak ifade etmemesi, söyleyemediklerini okuyamaması, okuyamadığı cümleleri yazmaması ilk dönemlerde zorunludur. Çünkü bu yaklaşıma göre, yazma sesle ritmi bozan bir unsur olarak görülmektedir. Öğretimin ilk aşaması günlük dilin öğretilmesi ile başlamaktadır. Daha sonra öğretme aşaması diyalogların ezberletilmesi veya taklit yoluyla öğretilmesi sözlü alıştırmaların yaptırılması ile devam etmektedir.⁵⁸

1.3.3. Durumsal Yaklaşım

Bu yaklaşımda günlük konuşma ve özel alana yönelik dil öğretiminin dil birimleri tespit edilerek durum listesi çıkartılmaktadır. Daha sonra bunların nasıl sunulması ve uygulanması gerektiği tespit edilerek öğrencinin beklentileri doğrultusunda izlencenin durumları belirlenmektedir. Durumsal yaklaşımda konular günlük yaşamda öğrencilerin gereksinimlerini karşılayacak şekilde ele alınmaktadır. Dilin anlaşılması onun toplumsal bağlam içerisinde olmasını gerektirmektedir. İzlenceler dilsel durumların belirlenmesi betimlenmesiyle ve dil gereksinimlerinin, toplumsal ihtiyaçları karşılandığı ölçüde değer bulmaktadır.

Konular bir garson, bir turist ya da santral memurunun günlük yaşamındaki türlü gereksinimini karşılayabileceği ölçüde önemli sayılmaktadır.

1.3.4. Dolaysız (Düzvarım) Yöntem

Dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı ve Doğal yöntem'in bir uzantısı olarak ortaya kondu. Psikolog Gestalt'ın bütüncül, Herbart'ın eğitim ve Humboldt'un dil ve kültür görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu yöntemde, dersler kısa bir hikâye ya da diyalogla başlar. Sözlü olarak hareket ve resimlerle desteklenir. Ana dil hiç kullanılmaz. Dilbilgisi tümevarım yöntemiyle öğretilirken, fiillere öncelik verilir. Dersle ilgili açıklamalar bilinen sözcük ve yapılarla sürdürülür. Öğretmen modeldir, dolayısıyla ona çok iş düşer, çok yorulur. Öğretimde yetişkinle çocuk arasında ayırım yapılmaz.⁵⁹

Bu Yöntem iki temel varsayıma dayanır

⁵⁸ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, 182-190

⁵⁹ Tosun, "Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış", s.81.

1) Dil alışkanlıklar bütünüdür.

2) Dil özellikle ve öncelikle konuşmadır.

Dolaysız Yöntem uygulaması şu faaliyetlerden oluşur:

Dersler bir diyalog ya da kısa bir fikra anlatımıyla başlar,

Önce sözlü öğretim yapılır; bu nedenle, gramer ve yeni sözcükler sözel olarak öğretilir,

Hedef dilin yoğun bir şekilde kullanılmasına yer verilir,

İlk haftalar telaffuz öğretimine ağırlık verilirken, yeni dilbilgisi yapıları sürekli dinleme tekrar ile öğretilir,

Sınıf içinde ana dil ve çeviriye yer verilmez,

Öğretmenden amaç dili çok iyi bilmesi ve konuşması istenir,

Öğretmen merkezli öğretim yapılmasına karşın, öğrencilerin derse aktif katılımını gerektirir,

Okuma öğretimi, dilbilgisi becerilerini geliştirmekten çok zevk için yapılır.⁶⁰

Dolaysız Metot Hakkında Yapılan Eleştiriler:

1. Bu metodun zorluklarından biri, öğrenciye konuşma ve ifade etme hürriyetini daha önce planlanmamış konularda da vermesidir ki, bu bazen istenmeyen konu ve kelimelerin kullanılması sonucunu doğurur. Bu da öğrencinin ana dili sistemiyle yeni öğrendiği dilin sistemini karıştırmasına ve alışık olduğu eski tertip ve kelimeleri yeni gibi konuşurken kullanmasına sebep oluyor.

2. Ana dili kullanmayı tamamen reddetmenin faydası olduğu kadar zararı da vardır. Öğretmen bazı soyut kelimelerin anlamını öğrencilere şekil veya araçlarla anlatmazsa bu da anlam kargaşasına ve ileride düzeltilmesi zor olan yanlışlara sebep olur.

3. Ana dili öğrenimi ile yabancı dil öğrenimin benzerliği mantığından hareketle, yabancı dili kullanmaya koyulan öğrencinin, sanki sokakta konuşma alışkanlıkları kazanan çocuk gibi dil öğrenmeye çalışmasını sağlamak ve sınıf ortamında aynı ölçüde tekrar etme fırsatını verebilme oldukça zordur.

4. Dil kalıplarının öğrenilmesi önce anlamayı gerektirir. Öğrencinin ana dilini kullanması yasaklandığında kelimeleri sadece cümle içindeki kullanımıyla anlamasına sebep olacaktır. Cümlelerin anlaşılması için çoğu zaman işaret ettikleri eşya ile bağlantı kurmak, kelimelerin öğretiminde olduğu gibi kolay ve mümkün olmaya bilir. Bazen hislere

⁶⁰ Sümengen, “el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra” Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, s.14

dayanan soyut cümleler yanlış olarak anlaşılabilir ve sadece zeki öğrenciler bu öğretimde başarılı olabilir.

5. Direkt metodu uygulayan öğretmen çok zorluklarla karşılaşır ve bütün öğretmenler bunları göğüsleyecek güçte değildir. Bu metodun konuşmaya ağırlık vermesi sebebiyle dilin edebiyat, sanat, edebî zevk, hikâye okuma, şiir dinleme gibi kültürel güzelliklerini ihmal eder. Tercüme yapmaması kültürden kopmaya sebep olduğundan öğrencileri, edebî eserleri tercüme etme ve kültür mirasına ulaşmaktan da mahrum eder.

6. Direkt metodu uygulayanlar, ana dil öğrenimi ile yabancı dil öğrenimini eşit sayıyorlar. Gerçekte psikoloji, dil bilim ve pratik açıdan bu ikisi arasındaki fark çok büyüktür. Yetişkin öğrenciye çocuk muamelesi yapmak mümkün değildir. Çünkü o en azından bir dili konuşuyor ve özel konuşma deneyimleri, becerileri vardır. Yabancı dil öğretiminde mutlaka bu hususlardan faydalanılması gerekir.

7. Düşünme duygusu gelişmiş, alışkanlıkları yerleşmiş, yetişkin kimseye, yeni alışkanlıklar kazandırma pek çok engellerle karşılaşır. Çocuk ana dili günde yaklaşık on saate yakın bir süre dinleme ve konuşma fırsatı bulur. Yabancı dil öğrenenin aynı imkânları bulması oldukça zordur.

8. Ana dilin kullanılmasına asla izin vermeyen direkt metot işaret, temsil vb. şekillerle açıklanamayacak kelimelerin ana dil ile kolayca anlatılmasından öğrenciyi mahrum ediyor. Açıklamada çaresiz kaldığı bu kelimelerle uğraştırarak öğretmene çok vakit kaybettiriyor ki; bu kelimeler bazen bir tek kelimeyle açıklanabilir.⁶¹

1.3.5. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi

Davranışçı psikolojinin etkisiyle ortaya çıkmış olan kulak-dil alışkanlığı yönteminde dil öğrenme, doğru cevapların pekiştirilmesiyle etki-tepki bağının kuvvetlenmesi sürecidir. Bu nedenle, bu yöntemin sınıf-içi uygulamasında mim-men yani söyleneni tekrar etmek ve tekrarla ezberlenen cümle kalıplarına benzer cümle üretmek, bu yöntemin temelini teşkil eder⁶².

Ömer Demircan, Kulak-Dil Alışkanlığı Yönteminin güncel dili öğretmeyi hedeflediğini, Dilbilgisi-Çeviri Yönteminde kuralları öğretmek üzere oluşturulmuş yapay tümceleri ya da klasik edebiyattan seçilip bir başka devrin dilini yansıtan örnekleri

⁶¹ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s86-87.

⁶² Kabadayı, "Öğrenci Merkezli Yabancı Dil Öğretim Modeli Tercih Ölçeği", s.57.

kullanan “kural koyucu” tutumu engellemek üzere “dil, onu konuşanların söyledikleridir,” ilkesinin geliştirildiğini belirtmektedir⁶³.

Bu yöntemde öğrencinin ana dili öğretim aracı olarak kullanılmamaktadır. Örneğin, İngilizce öğrenen bir Türk, öğrenim sırasında hiç Türkçe kullanmamakta; sürekli olarak alıştırmaya ve konuşma parçalarındaki İngilizce tümceleri işittikten sonra yinelemeye çalışmaktadır. "Kulak-dil alışkanlığı" yönteminin ana çizgilerini Chastain şöyle sıralamaktadır:

1. Yöntem, dili bilinçaltı bir düzeyde öğretmeyi amaçlar.

2. Bu amaca ulaşabilmek için yabancı dil dizgesi anadilindeki gibi geliştirilmeye çalışılır.

3. Öğrencilere kendilerine yöneltilen sorulara karşı doğru yanıt verme alışkanlığı verilir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar üzerinde düşünüp zaman harcamalarına izin verilmez.

4. Alıştırmalar hiçbir açıklayıcı bilgi verilmeden yapılır, çünkü başat amaç öğrenciye düşünmeden yanıtlama alışkanlığı kazandırmaktır.

5. Dil becerilerini geliştirmede doğal sıra izlenir. Şöyle ki, öğrenci önce anlamayı, sonra konuşmayı, daha sonra okumayı ve en son olarak da yazmayı, öğrenir.⁶⁴

Kulak-dil alışkanlığı yöntemi şu yönlerden eleştirilmiştir:

1. Bazı öğretmenler bu metodu öğrencinin örnek alıştırmaları taklit ederek öğrenmesi gerektiği dönemde, bunları değiştirerek kuralları taklit ve tekrar edilmesinde kullanır ve maksadı anlaşılmayan usandırıcı uzun tekrarlara çevirir. Öğrencilerin anlamı kavramadan kelime ve terkipleri tekrar etmeleri usandırıcı bir hal alır.

2. Kulak-dil alışkanlığı metodu gramer öğretimine çok önem vermez. Kuralların açıklamaları öğrencinin öğrendiği diyalogda geçen cümle kalıplarının açıklanmasıyla olur. Bu ise çoğu zaman diyaloglarda tabî ve mantıkî şekliyle cevabını bulmayan bazı temel kuralların öğretilmesinde yetersiz kalır. Rivers bu metodun zeki ve icat yeteneği olan öğrenciler ile çalışkan öğrencilere önem verme konusunda eksik kaldığını söylüyor. Çünkü zeki öğrenciler normal ve orta derecede zekâlı öğrenciler için uygun olan zamanla yapılan tekrardan usanç duyar ve devamlı taklit etmekten de nefret ederler.

3. Kulak-dil alışkanlığı metodunu benimseyenler, temel dil becerilerinin dinleme, söyleme, okuma, yazma şeklindeki sıranın çocukların ana dili öğrenirken izledikleri sıra olduğunu ileri sürerler. Çocuk bir yandan gelişmesini tamamlarken, öte yandan toplu

⁶³ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.184.

⁶⁴ F. Özden Ekmekçi, “Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı”, s.106–107.

yaşayışın ayrılmaz bir parçası olan ana dilini de öğrenir. Ancak ortaokul veya lise öğrencisi çevresiyle iletişim sağlayacak bir dili bildiğinden, iletişim için gerek duymadığı yabancı bir dil öğrenimi sadece sınıf içi bir etkinlik olarak görür. Buna ek olarak yabancı dil öğrenirken yanlış yapma ve özellikle ergenlik döneminde gülünç duruma düşmekten korkma, temel dil becerilerinin istendiği gibi gelişmesini engeller.

4. Okuyup yazarak çalışmaya alışmış olan bir yetişkinin, yalnızca dinlemeye dayalı bir öğrenimi sürdürmek zorunda kalması onun beklentilerine ters düşmektedir. O nedenle bu metotta izlenen beceri sırası mantıklı bir sıra ise de ana dili ile bir benzerlik kurularak savunulamaz. Ayrıca sözlü anlatım, okuma ve yazma etkinlikleri arasında ne kadar bir sürenin bırakılması gerektiği henüz çözülememiş bir sorundur.

Bu metot, düşünme ve değerlendirme gerektirmeyen mekanik becerileri geliştirmeye yönelik olduğundan askerlere son derece uygundur.1955–1965 yıllarında üniversitelerde uygulandı ve başarısızlıkla sonuçlandı. Çünkü onların gerek duyduğu dil becerileri askerlerinkinden farklıydı.

5. Bu metodun öğretme şekli otomatik olduğundan iletişim melekesi oluşturamaz. Yani yabancı dil öğretiminde hedef olan iletişim melekesinin oluşmasını engellediği iddia edilir.⁶⁵

1.3.6. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı

Bilişsel kuram, Stern'e göre, öğrencinin yabancı dilin yapısını anlamayı ve bu yapının kolayca kullanılmasını önemser. Koşullanma, yetişme, pekiştirme, alışkanlık kazanma ve aşırı öğrenme konularındaki davranışçı görüşün yerini, Ausabel gibi bilişselci psikoloğun önerdiği kural öğrenme, anlamlı alıştırma ve yaratıcılık olarak önem kazanmıştır.

Yöntemin amacı, öğrencilere, anadilini konuşanları gibi yabancı dil becerileri kazandırmaktır. Buna göre, öğrenciler belirli cümle kalıplarını öğrenmek yerine daha önce karşılaşmadıkları durumlarda da uygun cümleleri oluşturabilecek bir yeteneği geliştirmelidirler.⁶⁶ Bu yöntemde öğrenciye öğrendiği dilin mantığını kavratmak temel espridir.

⁶⁵ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s.102–103.

⁶⁶ Tosun, “Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış”, s.82.

Yöntemin özellikleri şunlardır:

1.Yabancı dil öğrenme bir alışkanlık süreci değil, bilinçli olarak kuralları öğrenme sürecidir.

2.Ayrıca telaffuz öğretimine yer vermeye gerek yoktur.

3. Duyduğunu anlama becerisi geliştirilmelidir.

4. Grupla çalışma ve bireysel eğitim desteklenir.

5. Yabancı dilin dilbilgisi kuralları öğretilirken, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri beraberce kullanılmalıdır.

6. Dört temel beceri öncelik sonralık sırasına göre değil önemine göre eşit olarak geliştirilmelidir.

7.Sınıfta ana dilin kullanılmasına ve çeviriye izin verilir.

8. Bütünlüğü sağlamak için gerektiğinde görsel ve işitsel araçlardan, gerektiğinde diğer tekniklerden yararlanılmalıdır.

9.Öğrenme ortamının olumlu oluşu, sınıf içi etkileşim, öğretmenin tutumu, öğrenme için çok önemlidir.⁶⁷

Bilişsel metodun üstün yanları olmasına rağmen, yabancı dil öğretiminde şiddetli tartışmalara konu olmuştur. Eleştiriler şu şekildedir:⁶⁸

1. Rivers; yabancı dil öğretiminde bu metodun tam olmadığını ileri sürerken diğer uzmanlar da bu teorinin yeni olmadığını, özelliğinin yabancı dil öğretiminde bazı şekiller arasında dengeyi yenilemek olduğunu ileri sürdüler.

2. Bilişsel metot, klasik tümdengelim dayanan bir programı yabancı dil öğretiminde kullanır. Aynı şekilde tümevarım tekniğini kullanan direkt metot da bu yüzden çok tenkit edildi. Bunun için Rivers bu işi bir tarafı tümdengelim, diğer tarafı tümevarım ile bağlantılı bir düzleme benzetir. Bilişsel metot da bu iki taraflı tekniğin bağlantı noktasında dil bilgisi-tercüme metodunu destekler.

3.Yabancı dil öğrenmede akla aşırı önem ses, gramer, ve anlam sisteminde bilinçli hâkimiyeti azaltarak öğretmenin görevini zorlaştırır.

4. Dil kurallarında fazla yoğunlaşma ve kavrama zorunluluğu, belki de diğer dil becerilerine verilecek önemi azaltabilir. Yine dil bilgisi kurallarında yoğunlaşma, özellikle etkin iletişim becerilerini de zayıflatır. Kurallara önem verme ve kavrama zorunluluğu belki de iletişim durumlarına göre anlamları canlandırma içindir. Bu anlamlar konuşanın, konuşma mesajını yolladığı sırada, dinleyenin de bu mesajı aldığı esnada zihnine doğar.

⁶⁷ Çevik, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*, s.18

⁶⁸ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s.111–112.

5. Bilişsel öğrenme metodunda öğretmen belki de iletişim için istenilen davranışların gerçekleşmesine hiç dikkat etmeyebilir.

6. Bilişsel metot dilin bütün kural ve özelliklerini uygulamalarla öğrencilere öğretmeye çalışırken, gerektiği anda yardımın hemen yapılması sebebiyle öğrenci kendi kendine dilin pek çok kuralını keşfetme fırsatını bulamamaktadır.

1.3.7. İletişimsel Yaklaşım

Öğretim biçimi, araç-gereç, öğretmenle öğrenci rolleri ve davranışları, sınıf-içi etkinlikler ve uygulamanın yaşayan bir dil ve dil kullanım yöntemine göre düzenlemesidir. Bu yaklaşım bir yanda dilin yapısı (dil öğrenme düzeneği), öte yanda dil kullanımı (dil ve toplum ilişkisi) üzerinde yapılan araştırmalara dayandırılmaktadır⁶⁹.

İletişimsel yaklaşım, dille iletişim kurulmasında dilbilgisi kurallarının yanında bazı kullanım ve konuşma kurallarının da olduğunu vurgular. Dil öğrenmenin temelinde yatan ana amaç, dilin asıl işlevi olan yazılı-sözlü iletişimin sağlanmasıdır. Buna göre, dilin kurallarından çok bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir. Dil öğretiminde kurallarına uygun cümle aşaması son aşama olmalıdır. Dil öğrenme sürecinde öğrencinin geçirdiği zihinsel süreç önemli bir yer tutar. Bu yaklaşıma göre, öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine, öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya yönlendirilir. Geçirdiği zihinsel süreç sonrasında amaç, anladıklarını ve kavradıklarını uygulama sahasına koymalarını sağlamaktır. İletişim öğrencinin cümleler kurmasıyla değil, bu cümleleri sınıflandırması, sorular sorması, bir görüş ifadesi haline getirmesiyle gerçekleşir.

Yöntemin özellikleri şunlardır:

Öğrenci için bir anlam taşıyan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilir.

Öğretim öğrenci merkezlidir.⁷⁰

Öğretim etkinlikleri çoğunlukla karşılıklı diyalog, grup çalışması, taklit, problem çözme ve eğitsel oyunlarla öğrenime dayalıdır. Bu etkinliklerin temeli, öğrencilerin bilgilerini veya fikirlerini birbirlerine aktarmasına veya sadece sosyal amaçla konuşmalarına dayalıdır.⁷¹

Öğretimde, yabancı dilde yazılmış ve günlük hayatta kullanılan materyaller kullanılır.

⁶⁹ Tosun, "Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış", s.82

⁷⁰ Bilindiği üzere "modern eğitim yabancı dil öğretiminin de içinde yer aldığı genel öğretim faaliyetinde öğrenciyi merkeze almış ve eğitimi öğretmen merkezli olmaktan çıkarmıştır." Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.81.

⁷¹ Dil öğretiminde oyun için bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.71-83.

Öğretmen hem anadiline, hem de öğrettiği yabancı dile hâkim olmalıdır.

Öğretmen derslerde öğrencilere amaçlarına uygun bir iletişim kurmaları için yardımcı olur.⁷²

İletişimsel metoda yönelik eleştiriler ise şunlardır:

1. İletişimsel metot, sınıf içinde öğrencileri iletişime teşvik için yaptığı sınırlı ve yetersiz alıştırmaları, vaktinden önce sınıf dışına taşıyarak basamaklı öğretim sistemini uygulamadığından işin başında öğrenciye çok yük yükler.

2. Bu metotta, öğrencinin konuşma şevki kırılır düşüncesiyle hataların düzeltilmemesi, akıcı konuşma becerisini kazandırsa da öğrenciye konuşmaya dikkat etmeyi unutturur.

3. İletişim yeterliliği için, dil yeterliliğinden vazgeçen iletişimci metot, iletişim yeterliliğini kazandırmakla birlikte önce kazanılması gereken dil yeterliliğini sonraya bırakarak tabii dil öğrenim kurallarına uymayan bir uygulama yapmaktadır.⁷³

1.3.8. İşitsel-Görsel Yaklaşım

Fransızca öğretiminde dil deneyliliğinin ortaya çıkmasıyla (projeksiyon aleti +teyp) eş zamanda görsel bağlamın ses ile birleştirilmesi dil öğretiminin daha yararlı olmasını sağlamış ve dili kolay öğrenilir kılmıştır. İşitsel-görsel yaklaşımda dil öğretimi üç farklı yolla sağlanmaktadır. İşitsel fonograf yolla yapılan dil öğretimi; linguafon, kulaklıkla-dil, radyo, taperecorder dil deneyliği ve kasetçalar aracılığıyla yapılmaktadır.

Görsel yolla öğretime yapılan katkı resim, kukla, duvar resmi, slayt, film, flash ile gerçekleştirilen eğitimidir. İşitsel-görsel yolla yapılan katkı ise televizyon, video ve bilgisayardır. Bu yaklaşımda amaç dili anadili gibi konuşanların sesletimi işitsel araçlarla sağlanmakta, o dilin konuşulduğu ortamlar, kültür öğeleri genel ayrımlar ise görsel araçlarla yansıtılmaktadır.

Görsel ve işitsel araçlar edilgin yüklemeye uygundur. Görseller sözcüksel, konusal ve öyküsel olarak üçe ayrılmakta ve her birinin dil öğretiminde farklı işleve sahip olduğu ve işlevlerine göre kullanılması gerektiği ifade edilmektedir.

Anadilinde sözcükleri algılayan bir kişi amaç ve anadilde yer alan sözcükler arasındaki ilişkiyi ve sözcüklerin dizimsel yerlerini daha kolay belirleyebilmektedir. Somut ve kültürle ilgili bilgilerin öğretiminde görsel araçlar daha etkili olmaktadır. İşitsel-görsel yaklaşımda, görsel sunum ile eş zamanda buna eşlik eden kayıtlı ses, amaç dilde konuşulan

⁷² Çevik, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*, s.19

⁷³ Doğan, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, s.117-118.

sözcüklerle değil de görsel uyarıcılarla sağlanmakta, böylece anadilin kullanılmasına gerek duyulmamaktadır. Görsel sunumlarla anlatılan ders öğrenciye soyutlamalar şeklinde öğretilen ders ortamından daha eğlenceli ve ilginç gelmekte onları güdülenmektedir.⁷⁴Dolayısıyla da öğrenci üzerinde güçlü duyuşsal bir etki bırakmaktadır.⁷⁵

1.3.9. İnsancıl (Hümanistic) Yaklaşım

1960'lı yıllarda hayvanlar üzerine yapılmış öğrenme deneyleri insanların öğrenmesine uyarlanmış bunun sonucunda bilgiyi işleme özellikleriyle birlikte bilişsel öğrenme öne çıkmıştır.1970'den sonra dil öğreniminde, dil biliminin yerini ruhbilimi almış karşılıklı etkileşimli öğrenimin öğretmen merkezli öğretime oranla daha uygun olduğu görüşü savunulmuştur. Rogers, bilişsel fiziksel ve duyuşsal değışiklikleri tam çalışan kişinin duyuş ve tepkilerinin birbiriyle uyum içerisinde olduğunu ve her türlü tecrübeye açık iletişim kurmaktan çekinmeyen davranışlarıyla ve kararlarıyla değışime, kendini yenilemeye açık olduğunu ifade etmektedir.

Rogers'ın tanımını oluşturduğu birey ancak öğrencinin özgürlüğüne ve aygınlığına değer veren eğitim sistemi ile gerçekleşmektedir. Öğretmenin öğrencileriyle açık, net bir iletişim içerisinde olması ve onların güvenini kazanması önemlidir. Hümanistik yaklaşıma göre öğrenci; kendini keşfedebilen ve düşüncelerini başkalarına özgürce ifade edebilen bireylerdir. Öğretmen, yalnızca bilgiyi aktaran değil, öğrencinin bilgiyi kolayca anlamasını ve özümlemesini sağlayan rehber kişi olmalıdır. Yoksa öğrenci başarısızlık, rekabet ve eleştirilme korkusundan dolayı savunmalı bir öğrenim yoluna yönelir.

Eğitim ve öğretimde bireylerin tek bir varlık olduğu hepsinin birbirinden farklı gizilgüçleri ve yetenekleri olduğu göz önünde bulundurulmalı öğrencilerin bireysel ayrılıklarına uygun, yeteneklerini rahatça ve özgürce yaşayabilecekleri onların bütün bu ayrılıklarına uygun ve yeteneklerini sergileyebilecekleri yabancı dil sınıfları açılmalıdır. Öğrenme sürecinde duyuşsal etmenler bilişsel etmenler kadar önem taşımaktadır. Öğrenciler dil edinim sürecinde öğrenme ortamlarına kişilik özellikleriyle gelirler. Bu süreçte iki dilin yanı sıra iki ayrı kültüründe karşı karşıya gelmektir. Dolayısıyla dil öğreniminde eşzaman içerisinde gerçekleşen ikinci dil öğreniminin yanı sıra ikinci kültüründe öğrenilmesi şarttır. Dil ediniminde kişiler arası etkileşim; kişilik etmenleri, ben merkezli ve karşılıklı edimsel güdülenme olarak üçe ayrılmaktadır.

⁷⁴ Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.74.

⁷⁵ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s. 197-198; Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.74.

Ben merkezli etmene göre birey kendini tanımlamaya başkaları tarafından kabul ve değer görmeye ihtiyaç duymaktadır. Bireyin öz beğenisi değişken olmamakla birlikte çekingenlik kavramı ile doğrudan ilişki içerisindedir. Karşılıklı edimsel etmen; duygu paylaşımı, dışa dönüklük ve saldırganlık olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Birey dil aracılığıyla kişiler arası empati kurma ve başkalarıyla başarılı bir iletişime girebilmesi için karşısındaki kişilerin duygusal ve bilişsel özelliklerini tanıma ve anlamak zorundadır. Bireyin dışa dönüklük özelliği dil edinimini kolaylaştırmaktadır. Saldırganlık duygusu ise öğrencide kızgınlık duygusunun yarattığı tepki yoluyla onu hızlı konuşmaya iten yapıcı bir davranıştır. Bu yaklaşıma göre, ikinci bir dil öğreniminde güdülenmenin başarıya etkisi kültürel ve toplumsal uzaklık arasındaki bağlantıya dayandırılmıştır.⁷⁶

1.3.10. İşlevsel Kavramsal Yaklaşım

İşlevsel kavramsal yaklaşımın amacı; kavramsal bir izleni üzerinde, ders konularının dilin hangi işlevleriyle kullanıldığını ve bu işlevlerin hangi kavramlara bölündüğünü ortaya çıkarmaktadır. Bireyin dil ediniminde dili kullanması toplumsal ve ruhsal dil dışı koşullar tarafından belirlenir.

Dilin türleri ve kullanımı ortamlara göre değişiklik göstermektedir. Devlet kurumunda kullanılan dil ile arkadaş toplantılarında kullanılan dil birbirinden farklıdır. Birey bulunduğu ortama göre dilin türünü ve kullanımını belirlemektedir. Dilin işlevleri kullanılış amacına göre değişik biçimlerde ifade edilmiş ve farklı işlevlere ayrılmıştır. Bunlar gerçeklerle ilgili bilgi alma ve verme, ussal davranışları açıklama ve öğrenme, duygusal tavırları açıklama ve öğrenme, başkalarına iş yaptırabilme ve başkalarıyla ilişki kurmadır. Bu yaklaşımda, her kavram ile verilmek istenen anlam; yapısal ve işlevsel kavramlarla farklı izleniler üzerinde yoğunlaşmıştır. Bilgi iletimi, betimlemeler, yapısal izleni ve eylemler; işlevsel-kavramsal bölümlerle ifade edilmiştir. İşlevsel kavramsal yaklaşımda izleniler amaca göre düzenlenmektedir. Ulamaları belirleyen dil birimleri dilin öğrenilme amacına göre belirlenmektedir. Örneğin, dilin anlama-anlatım için mi yoksa anlam için mi öğrenileceği belirlenmekte daha sonra, bireyin hedefine uygun özel amaçlı ya da alan dili öğretimi uygulanmaktadır. Dil öğretiminde, yapısal izleni öğretim seviyeleri; başlangıç, orta ve ileri seviyededir. İşlevsel-kavramsal izleni seviyeleri

⁷⁶ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, 202-208

konuşma düzeyi olarak belirlenen yaşamsal düzey, iş görme ve en alt düzey olan eşik düzeyidir.⁷⁷

1.3.11. Seçmeli (Eklemeli)Yöntem

Ömer Demircan'a, göre seçmeli yöntem "bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı yönleri seçilerek birbirleriyle uyuşturulmasıyla elde edilen yöntemdir."⁷⁸

Eklemeli yöntem ile anlatılmak istenen şey, rastgele bir birleştirme ya da boşluk doldurma değildir. Ekleme işi yapılırken amaca ulaşabilmek için önceden bilinmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar, bir yandan öğrencilerin yakından tanınması ve öğrenim ortamının iyi bilinmesi, diğer yandan da tüm yaklaşım, yöntem ve tekniklerin her birine ilişkin temel bilgilere sahip olunması gerekir. Öğrencilerine uygun bir eklemeli yöntem oluşturabilmek için tüm yaklaşım, yöntem ve teknikleri tarayarak bunlar arasında bir seçim yapma işi öğretmene düşen bir görev olmaktadır.

Bu nedenle tek yönleme bağlı kalarak başka yöntemlere sırt çeviren yabancı dil öğretmenlerinin bu tutumu artık yadırganmakta, daha açık bir söyleyişle, uğraş alanında geri kalmışlığı simgelemektedir. Sebük Tekin'e göre, sınıftaki öğrencilerin kişisel özellikleri bakımından nasıl bir görünüm içinde bulduklarını saptamak, bu özelliklerin birer etmen olarak öğrencilerden hangilerini ne ölçüde etkilediğini ortaya koymak, elde ettiği bulgulara göre her bireyi ayrı ayrı yönlendirmek, ortak özellikleri göz önünde tutarak sınıfın tümüne uygulanacak genel tavrı belirlemek ve böylece, öğrenciyi başarıya ulaştırmak öğretmenin temel vazifesi olmalıdır. Aksi takdirde başarı sağlanması öğrencilerin kabiliyetlerine kalır ki bu da zaman kaybına ve dil öğretimi konusunda istenen sonuca ulaşamamaya sebep olur.⁷⁹

Yöntemin özellikleri şunlardır:

1. Dil öğrenimi öğrencilerde istek uyandırması bakımından, anlamlı ve gerçek hayatla ilişkili olmalıdır.

2.Çabuk ve etkili bir dil öğrenimi için, öğretmenin ve öğrencinin çeviriden kaçınması ve yabancı dilde düşünmeye yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu da çok alıştırma yapmakla sağlanır.

⁷⁷ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s. 249-253

⁷⁸ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.162.

⁷⁹ Hikmet Sebüktekin, *Yüksek Öğretim Kurumlarımızda Yabancı Dil İzlenceleri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1981, s.40.

Anadil olabildiğince az kullanılmalıdır.

Dil öğreniminde anlamlı ve iletişime yönelik alıştırmalar, mekanik alıştırmalardan daha yoğun olmalıdır.

Yabancı dili düzgün kullanabilmek için okuduğunu anlama becerisi kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Sürekli ve kalıcı bir kelime öğrenme becerisi, anlamlı ortamlar oluşturularak ve gerçek hayata dönük anlamlı cümlelerle kazandırılabilir.

Öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna göre, dört temel beceri (dinleme, konuşma, yazma, okuma) birlikte geliştirilmeye çalışılmalıdır.

Öğrencinin neye ihtiyacı olduğunun belirlenmesi, öğretmenin atacağı ilk adım olmalıdır.

Her dersten önce, dersin amacının ve niçin öğrenilmesi gerektiğinin açıklanmasında fayda vardır.

İletişime yönelik olarak doğruluk ve kullanılabilirlik çok önemlidir. Bunun yanında sözel olmayan ama iletişime anlam kazandıran jest-mimik-ses tonu-vurgu-kültürel tavırlar gibi diğer değişkenlere de gereken önem verilmelidir.

Öğretimde daima basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta doğru bir sıra izlenmelidir.

Öğrenciler arasında bireysel farklılıklar olduğu unutulmamalıdır.⁸⁰

Birçok yabancı dil öğretim tekniği bulunmaktadır. Fakat biz sınırlı olan bu çalışmamızda bu kadarıyla yetinmeyi uygun bulduk ve kanaatimizce kişilerin yetenekleri, becerileri, kapasiteleri, yaş düzeyleri vb. özellikleri göz önünde bulundurularak bütün yöntemlerin yararlı yönlerinden istifade edilmelidir.

1.4. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Bu bölümde yabancı dil öğretimi, yabancı dil öğretim yöntemleri Türkiye'de Arapça öğretiminin tarihî sürecine genel bir bakış ve bugünkü durumu üzerinde durulacaktır.

Dil ikili ilişkilerde veya ticari ilişkilerde önemli bir zorunluluktur. Yabancı dil bilmek kişinin farklı bir ülkeye veya o ülkenin insanlarına ve adetlerine alışmada önemli bir avantaj sağlar.

Dünya üzerinde dört-beş binden fazla dilin bulunmasına karşın gittikçe artan uluslararası ilişkiler ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta

⁸⁰ Çevik, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*, s. 20–21.

ve bu nedenle diğerk ülkelerin dillerini öğrenimi gereksinmesi ortaya çıkmaktadır. Ancak ikinci dil olarak öğrenilen dillerin sayısı oldukça azdır. Bir dilin başka uluslar tarafından öğrenilmesini önemli kılan ölçülerin başında o dili konuşan ülkenin politik ve ekonomik durumu gelmektedir.⁸¹ Karmaşık iletişim ağı içinde evrenin küçülmesi günümüzde yabancı dilin önemini daha da belirginleştirmiştir.

Tek bir toplumda bile iki ve çok dillilikten söz edilen bir konumda, bir değil birkaç yabancı dil öğrenmek akademik ya da meslek yaşamında çoğu zaman bir önkoşul gibi görülmektedir.⁸² Bu durum dil eğitimine daha yoğun ve bilinçli bir biçimde eğilmeyi gerektiriyor.

Dünyadaki gelişmelerin gerisinde kalmamak ve diğerk ülkelerdeki hızlı gelişmelere ayak uydurmak, yabancı ülkeler ile uluslararası ilişkileri kuvvetlendirmek ve çağdaşlaşma sürecini hızlandırmak amacı içerisinde olan ülkemizde gençlerin birden fazla dil öğrenmesi önem taşımaktadır. Bu konu doğrultusunda velilerin gittikçe artan talep ve isteklerini karşılamak amacıyla ülkemizde yabancı dilde öğretim yapan okulların sayısında bir artış görülmektedir.⁸³

Zaman zaman Arap dünyasında fusha ve ‘âmmiyye tartışmaları olmuştur.⁸⁴ Kanaatimizce fushaya önem verilmesi hem Arap dünyası hem de İslam dünyası açısından gerekli bir durumdur. Mesela İngilizce dünyanın hemen hemen her yerinde ufak tefek farklılıklarla aynı konuşulurken ‘âmmiyye Arapça konuşan Araplar kendi aralarında bile anlaşma zorluğu çekmektedirler.⁸⁵ Dilde bu çok başlılık geçmişte sömürgeci ülkeler tarafından suistimal edilmişti.⁸⁶

Arap dilinde de yazı dili, fushâ klasik Arapça⁸⁷ ve Kur’an Arapçası olarak tanımlanmakta olup, basit kullanım farklılıklarına rağmen, kutsallık niteliğinden dolayı değişikliklere karşı bir tür korunmalı olarak bütün Arap dünyasında tek bir şekildedir.⁸⁸ Arapça yazı dili, yazılı anlatım biçimi ile Kur’an, edebiyat, bilim dalları, gazete ve

⁸¹ Demirel, *Yabancı Dil Öğretimi*, s. 3.

⁸² Kocaman, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”, s. 116-122.

⁸³ Demirel, *Yabancı-Dil Öğretimi*, s.11

⁸⁴ Geniş bilgi için bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s. 39-46; Aydın, “Standart Arapça ve Lehçe Tartışmaları”, s.107-118.

⁸⁵ Sözelimi “Mısırlı, Lübnanlı, Faslı ve Necidli birer Arap konuşmak üzere bir araya geldiklerinde her biri kendi yerel lehçesiyle konuşacağından –hepsi de Arap olmalarına rağmen- anlaşamamaktadırlar. Ne var ki hepsinin ortak dili olan Fasih Arapça da karışıklık ve kapalıktan tamamen uzak olmadığından istenen düzeyde birleştiricilik görevini ifa ettiği söylenemez.” Bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s.63.

⁸⁶ Bkz. Aydın, “Sömürgecilik ve Dil”, s.47-67.

⁸⁷ Fusha ve Ammice için bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s.61 vd.;Aydın, “Standart Arapça ve Lehçe Tartışmaları”,s.107-118.

⁸⁸ Bkz. Aydın, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, s.61.

dergilerde kullanılırken, radyo televizyon, hutbeler ve bazı tiyatrolarda da kullanılmaktadır. Söz varlığı ve ses benzerliğinin yanı sıra her Arap ülkesine göre farklılık gösteren ‘âmmiyye adıyla bilinen konuşma dili, Ortadoğu’dan Kuzey Afrika’ya kadar yayılmış geniş bir coğrafyada, Arabistan Yarımadası, Irak, Suriye, Mısır ve Mağrip lehçe öbeğine ayrılmış şekildedir.⁸⁹

1.4.1. TÜRKİYE’DE ARAPÇA ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türk-Arap ilişkisi oldukça uzun bir tarihi dilimi kapsar. Bu ilişkilerde Talas Savaşı önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu savaş ile gelişen ilişkiler Türklerin Müslüman olmaları sonuçlanmıştır.⁹⁰ İslam Dinini seçen Türkler, doğal olarak dinlerini asıl kaynağından öğrenmek istemişlerdir. Bu da onları Arapça öğrenmeye sevk etmiştir. Bu durumu özellikle günümüzde yeni Müslüman olmuş şahsiyetlerde daha iyi görmekteyiz.

Karahanlılar (960–1212), halkıyla birlikte Müslüman olan ilk Türk devletidir. Bu tarihten sonra Arap harflerinin ve dilinin Türk dünyasına girmesi aşama aşama devam etmiştir. Gazneliler (963–1187) devletinin kurucusu olan Gazneli Mahmut, Arapçayı resmi dil olarak kabul ettiğinden bu dönemde yazılan eserler genellikle Arapça olmuştur. Alparslan’ın veziri Nizâm-ülmülk tarafından kurulan Nizamiye Medreselerinde öğretim dili Arapça idi. Osmanlılarda ilk medrese 1331’de Orhan Gazi tarafından İznik’te kurulmuştur. Osmanlı medreselerinde Arapça öğretiminden maksat, medrese öğrencilerinin fıkıh, kelam, tefsir v.b. dersleri anlayabilmeleriydi.⁹¹ Bu dersleri anlayabilmek için medreselerde ön hazırlık olarak çeşitli kitaplar takip edilmekteydi.

Tanzimat Dönemine kadar okutulan kitapları şu şekilde sıralayabiliriz:

Sarf kitapları olarak; *el-Emsiletu’l-muhtelifa*, *Binâ’u’l-ef’âl*, *el-Maksûd*, *et-Tasrîfu’l-‘İzzî*, *Merâhu’l ervâh*, *eş-Şâfiye fi’t-tasrîf*, *el-Esâs fi’t-tasrîf*, *el-Hârûniyye fi’t-tasrîf*...

Nahiv kitapları olarak; *el-‘Avâmil*, *el-Misbâh*, *el-Kâfiye*, *el-Elfiyye*, *el-Fevâi’du’z-Ziyâ’iyye*, *Molla Câmî*, *İzhâr*...

İlm-i meânî kitapları olarak; *Miftâhu’l-‘Ulûm*, *Telhîs*, *el-Mutavvel* ve *el-Muhtasar*...

Lugat konusunda; Cevherî’nin *Sihâh*’ı, Fîrûzâbâdî’nin *el-Kâmûsu’l-muhît*’i ...

⁸⁹ Sümengen, “*el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra*” *Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s.6.

⁹⁰ İbrahim Yılmaz, “Tarihi ve Edebî Açından Türk-Arap İlişkileri”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi*, Yıl:8, Sayı: 26, Güz 2008, s.105.

⁹¹ Düzgün Osman, “Learn Arabic from English CD örneği” *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi*, 22–23 Kasım 2007 Ankara, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, 382–383.

Osmanlılarda Arapça öğretiminden bahsederken Hacı İbrahim efendiyi zikretmeden geçmeyelim. Hacı İbrahim Efendi, İstanbul'da kurduğu *Dâru't-ta'lim* (1882-) adlı özel okulda 11–14 yaşlarında Arapça bilmeyen çocukları Arapça öğretimine ilgi uyandırdığı ve uyguladığı yöntem XIX. Yüzyılda Avrupa'da yaygın olan dilbilgisi-çeviri yöntemiyle aynı olduğu, öğretiminin düzenlenişi bakımından da Herbart'çı görüşe benzediği belirtilmiştir.⁹²

Hüseyin Atay, Osmanlı âlimlerinin Arapça bilgileriyle, Müsteşriklerin Arapça bilgilerini karşılaştırarak şu yorumu yapar:“Müsteşriklerin çoğu Arap memleketlerine çokça gidip oralarda aylarca, senelerce kaldıkları ve birçok teknik imkânı kullandıkları halde bugün bile içlerinde kolaylıkla ve akıcı bir şekilde Arapça konuşana rastlamak zordur. Onlardan hiçbirisi şimdiye kadar Arapça bir eser yazmış değildir.

Buna karşılık Osmanlı âlimlerinin yazdıkları eserler hakkında fikir elde etmek için Keşfü'z-Zunûn ve Osmanlı Müellifleri eserlerle İstanbul kütüphanelerini taramak lazımdır. Yine Osmanlı âlimlerinin büyük çoğunluğu da sürekli talebe okutmuş ayrıca eser verme zaman ve imkânı bulamamıştır. Bu da çok önemli bir eğitim hizmetidir. Bununla beraber daha çok son dönemlerde talebenin on, on beş veya yirmi sene medresede ömür tüketerek diğer fenler bir tarafa Arapçayı bile gereği gibi öğrenemediğinin vukuu ve yaygınlığı metotsuzluk ve usuldeki nizamsızlığın bir neticesidir.”⁹³.

Türkiye'de Arapça öğretimine, öğretim birliği yasasına (1924) bağlı olarak 1927 yılında son verilmiş, tekrar 1953 yılında İmam- Hatip okullarında bir batı dili ile birlikte Arapça okutulmaya başlanmıştır.⁹⁴

Genel olarak düşündüğümüzde yabancı dil öğrenmek hayli önemli bir iştir.⁹⁵ Arapça, Kuran'ın dili olduğu için Müslümanlar arasında daha büyük öneme sahiptir. Zira Tefsir, Hadis, Kelam, İslam Felsefesi, İslam Tarihi gibi İslâmî ilimlere ait yazılı literatürün neredeyse tamamı Arapçadır. Dolayısıyla İslâmî ilimlerle ilgilenen her araştırmacının bu dili öğrenmesi zorunludur. Bu durum dinî ilimler alanında eğitim ve öğretim yapan kurumlarda Arapçanın öğretimine özel bir önem verilmesine neden olmuştur.

Arapça öğretimi, günümüzde orta öğretimde, İmam-Hatip Liselerinde, yükseköğretim kurumlarında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ve bazı üniversitelerin Fen-Edebiyat Fakültelerine bağlı

⁹²Ömer Demircan, *Türkiye'de Yabancı Dil: Dünden Bugüne*, Remzi Kitabevi, s. 61; Ayrıca bkz. Aydın, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا", s.193-201.

⁹³ Yusuf Sancak, "Yabancı Dil Eğitimi - Öğretimi ve Arapça, Tarihçe, Amaç, Esaslar, Elemanlar, Usûl (Metot) ve Teknik", *EKEV Akademi Dergisi*, 2(1), (Kasım 1999), s.54

⁹⁴ Demircan, *Türkiye'de Yabancı Dil: Dünden Bugüne*, s.92; Ayrıca bkz. Aydın, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا", s.193-201.

⁹⁵ Bkz. Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s. 71 vd.

Arap Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde ayrıca Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalında yürütülmektedir⁹⁶. Vaiz- Müftü yetiştirmek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bünyesinde kurulan Eğitim Merkezlerinde de ciddi bir Arapça eğitimi verilmektedir.

Ayrıca,1992 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla özel eğitim kurumlarında da Arapça öğretimine izin verilmiştir⁹⁷.

Türkiye'de eğitim sistemimiz büyük oranda ezber üzere kurulmuştur. Maalesef sınava yönelik ezber yapan öğrenci sınavdan kısa bir süre sonra bu bilgilerin büyük bir bölümünü unutmaktadır. Bu ezbercilik kendini Arapça alanında da göstermektedir. Tabiki dil denince ezber kaçınılmaz bir durumdur. Fakat kanaatimizce bu ezber defalarca dilbilgisi kurallarını okumak şeklinde değil kelime ezberleme şeklinde olmalıdır. Zaten körü körüne bir anlama sağlanmadan yapılan dilbilgisi ezberleri de çok bir fayda sağlamamaktadır. Meselâ Arapça bölümünden YDS' ye giren bir kişi dilbilgisi kurallarını kullanarak birçok soru çözebilecekken veya en azından seçenekleri azaltabilecekken dilbilgisi kurallarını kavrama yerine ezberlediğinden sorulardaki bu inceliği göremez. Ama o kuralları ezbere madde madde sayma durumunda olabilir.

Yapılan araştırmalar Arapça öğretiminin başarısız olduğunu ve bunun sebebinin de % 82 yöntem, kitap ve öğretmen yetersizliğinden kaynaklandığını ortaya koymuştur⁹⁸. Mehmet Soysaldı başkanlığında 2008–2009 akademik yılı güz yarıyılında Türkiye'deki yirmi iki İlahiyat Fakültesinde görev yapan Arapça öğretim elemanları ve bu fakültelerde öğretim gören öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak yapılan proje çalışmasında, Arapça ders kredilerinin yetersiz ve bu derslerin gramer ağırlıklı yapıldığı, öğrencilerin Arapçayı zor bir dil olarak tanımladıkları,⁹⁹ okutulan veya takip edilen ders kitapları konusunda fakülteler arasında birliğin bulunmadığı, öğrencilerin Arapça diline ilgisiz olduğu vb. sorunlar tespit edilmiştir.¹⁰⁰ Ayrıca bu çalışmada Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde okutulan Arapça öğretim setleri ve yardımcı eserler hakkında da kısa bilgi verilmektedir.

⁹⁶ Hasan Soyupek, "İlahiyat Fakültelerinde Yürütülen Arapça Öğretimine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Isparta İlahiyat Fakültesi Örneği", *Süleyman Demirel İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(10), 2003, s. 78; Ayrıca bkz. Aydın, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا", s.193-201.

⁹⁷ Aksan, *Her Yönüyle Dil*, s.58.

⁹⁸ Aksan, *Her Yönüyle Dil*, s.58.

⁹⁹ Arapçanın zorluğu hakkında bkz. Aydın, "Arapçanın Grameri Zoru Mudur?", *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri* içinde, s.127-140.

¹⁰⁰ Mehmet Soysaldı, (proje yöneticisi), "Türkiye İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları" (Yayınlanmamış Proje), Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Elazığ, 2009, s.257; Ayrıca bkz. Aydın, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا", s.193-201.

Son zamanlarda ÷lkemizde Arapça alanında bu başarısızlığı giderme adına büyük gayretler gösterilmekte, problemi çözmeye katkısı olabilecek alternatifler değerlendirilmektedir. Arap dünyasında hazırlanmış olan değişik öğretim setlerinin incelenmesi ve denenmesi bunlardan birisidir. Bizde yine bu sistemde yani kurs sisteminde merkezi birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan, “*el-lisanu'l-umm*” adlı Arapça eğitim kurumunun, uzun yıllar üzerinde çalışarak hazırlanmış olduğu *Silsiletü'l-lisan* isimli Arapça öğretim seti adlı bu kıymetli Arapça eğitim setini değerlendirmeye çalıştık.

İKİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DERS KİTABI DEĞERLENDİRMESİ

Bu bölümde yabancı dil öğretiminde ders kitabının değerlendirilmesi konusu hakkında bilgi verilecektir.

2.1. DERS PROGRAMI VE İZLENCE TÜRLERİ

Bu bölümde ders programı, izlençe ve izlençe türleri hakkında bilgi verilecektir.

Genel bir öğretim programı, öğrenci için saptanan erekleri, amaçları, içeriği, işlemleri, kaynakları ve değerlendirme araçlarını, sınıf içi dersler ve ilgili öğrencilerle gerek okul ve toplum içinde gerekse okul ve toplum dışında edinilecek tüm öğrenim tecrübelerini kapsar. İzlençe ise bu programın bir bölümü için dökümdür.¹⁰¹

Dablin ve Olshtain'a göre ders programı, eğitimsel ve kültürel bir felsefeye işaret eder ve genel amaçların geniş bir tanımını içerir. Bu felsefe mevcut konuya yönelik olarak dil ve dil öğrenmeye teorik bir yönlendirme yoluyla konulara uygulanır.

White'ın tanımına göre ise program, planlanan ve okul tarafından yürütülen bütün öğrenim sürecini içine alır. Bu öğrenim bireye ve gruba okul içinde veya dışında uygulanabilir. Bazı çevreler programı bir aktiviteler planı olarak görürken, bazıları da aktivitelerin kendisi olarak görmektedir.¹⁰²

İzlençe tasarımına etki eden faktörler vardır. Onay'ın da vurguladığı gibi öğrenci, öğretmen ve materyaller bu faktörlerden kabul edilir. Öğrencinin ihtiyaçlarının belirlenmesi, ihtiyaçları giderecek hedeflerin belirlenmesi, hedefleri gerçekleştirmede uygun aktivitelerin, materyallerin, yöntemlerin ve benzerlerinin seçimi ve değerlendirmesi oldukça öne çıkmaktadır. Öğrenimde birbirini tamamlayan unsurların uyumu önem arz eder.¹⁰³

Onay, izlençe tasarımındaki bazı ölçütleri Asher, Curan, Gattegno ve Candlin'e göre şu şekilde sıralamaktadır:

Öğretim genel hedef ve amaçları (örneğin hangi becerinin kazandırılacağı)

Öğretilmesi hedeflenen söz varlığı (kullanım sıklığı, öğrenilebilirlik, karmaşıklık, faydalılık vb.)

¹⁰¹ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.137; Ayrıca bkz. Aydın, "Nahiv öğretiminin sorunları", *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri* içinde, s.141-154.

¹⁰² Sümengen, "el- 'Arabiyyu'l- Mu'âsıra" Adlı serinin *Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s. 26.

¹⁰³ Karataş, *al- 'Arabiyya li'l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s.26.

Dil bilgisi yapılarının, dil kullanım ortamlarının, konularının ve dilin işlevlerinin belirlenmesi.¹⁰⁴

Hutchinson ise yabancı dil öğretim sürecinde izlencenin yerini maddeler halinde şöyle sıralamaktadır:

1. Öğrenmeyi bir yolculuğa benzetirsek, izlence gidilecek rotanın planı gibidir. Öğretmen ve öğrenci nereye gittikleri konusunda sadece bir bilgi sahibi olmakla kalmaz, nasıl gidebileceğini de görür.

2. İzlence, dil yapısı ve öğrenme konusundaki görüşlerin ifade edilmesidir. Bir izlence normal olarak dil öğrenmede en önemli kabul edilen unsura göre ifade edilir. Örneğin; dil becerileri temel alınmış ve dil bilgisi izlencede yer alıyorsa en önemli dil yetisinin dil bilgisi olduğunu söyleyebiliriz. İzlence öğretmene sadece neyin öğretilmesi gerektiğini değil, neden öğretilmesi gerektiğini de gösterir.

3. Materyal seçimine kriterler getirir.

4. Bir sistem içindeki standartların mümkün olduğu kadar birbirine eşit olmasını sağlar.

5. Öğrenmede başarı ve başarısızlığı test etmek için bir temel sağlar.

Allen'e göre de dil öğretimi oldukça karmaşık bir işlem olduğundan dilin içerdiği her şey bir anda öğretilmez. Amaçlara göre materyallerin seçilmesi gerekmektedir. Bu seçim, izlence tasarımı aşamasında yer alır. İzlencede öğretilecek olan konu belli bir sıra ile belli öğretim birimlerine bölünmüş olarak yer alır.¹⁰⁵

En iyi, en etkili izlence kavramı yabancı dil öğretimindeki hedef ve davranışlara göre farklılık arz etmektedir. Bununla beraber izlence tasarımı yaparken temel alınması gereken bir takım esaslar mevcuttur. Bu esaslar White' a göre şöyle sıralanmıştır:

İzlence Tasarımındaki Temel Esaslar

A) İçerik

- Form (Yapısal)
- Konu (Bilgi verici)
- Durum (Bağlamsal)
- İşlevsellik (Kavramsal-İşlevsel)

¹⁰⁴ Üzüm, *Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından "al-'Arabiyyah li'n-Nâsi'in" Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s.28.

¹⁰⁵ Sümengen, *"el- 'Arabiyytu'l- Mu'âsıra" Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s.27.

B) Beceri

- Dil (Kavramsal üretme)
- Öğrenme (Becerilerin edinimi)

C) Yöntem

- Süreç (Öğrenci odaklı öğrenme)
- Uygulama (Bilişsel ve görevsel)

Bazı izlenceler kendine has özellikler taşıırken, bir kısmı da karma özellikler taşımaktadır. İzlenceler içermiş oldukları özelliklere göre isimlendirilmektedir. Birçok izlençe türünden bir kısmı dil öğretiminde etkili olurken, bir kısmı ise tek yönlü olduklarında başarı oranı düşmektedir. İzlençe tasarımı ve seçiminde sentezci yaklaşımın daha yararlı olduğu görülmektedir¹⁰⁶.

Kendine has özellikleriyle farklı izlençe türleri vardır. Yapısal izlençe, durumsal izlençe, işlevsel-kavramsal izlençe, konu odaklı izlençe, beceri odaklı izlençe, görev odaklı izlençe bunların başlıcalarıdır.

2.1.1. Yapısal İzlençe

Bu izlençe türü dil öğretiminde dil bilgisi kurallarının öğretilmesinin gerekliliği noktasından hareket eder. Kitap içindeki ünitelerin başlıkları; isim, fiil, sıfat, zamir, şimdiki zaman, geçmiş zaman vb. şeklinde dilbilimsel sınıflandırmadan oluşmaktadır.¹⁰⁷ Bu tür özellikle 1940-1975 yılları arasında yaygın olarak kullanılmıştır.¹⁰⁸

Yapısal izlençe, dil bilgisini fazlaca öne çıkarması sebebiyle dil öğretiminde başarısız kabul edilir. Bu bağlamda Onay bu izlencenin aldığı tepkileri şöyle sıralar:

Dil bilgisi konularına çok fazla önem vermekte, öğrencinin nasıl iletişimde bulunacağı ve öğrendiği dil bilgisi konularını iletişim ortamında nasıl kullanacağına dair hiçbir yardımda bulunmamaktadır. Dil bilgisi kuralları anlamlı bağlamlar içerisinde verildiği takdirde somutlaşacak, öğrenme kolaylaşacaktır. Dili kuralları kadar kullanımını öğrenmek de önemlidir.

¹⁰⁶ Üzüm, *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “al-‘Arabiyyah li’n-Nâşi’in” Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s.29.

¹⁰⁷ Üzüm, *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “al-‘Arabiyyah li’n-Nâşi’in” Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, s.30.

¹⁰⁸ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.137.

Söz varlığına yeterince önem verilmektedir. Ancak iletişim anında öğrencinin gereksinim duyabileceği bir başka unsur söz varlığıdır. Yeterli oranda söz varlığına sahip olunamadığında iletişim zorluğu çekilir.¹⁰⁹ Ülkemizde de yıllarca çeşitli ortamlarda Arapça öğrenen bir kişi dil bilgisi kurallarını ezbere sayabilir düzeye gelirken Arapça konuşan biri ile karşılaştığında iki kelimeyi bir araya getirip konuşmamaktadır.¹¹⁰

2.1.2. Durumsal İzence

Bu türün yapısal izlencelerde yürütülen öğretimin başarısızlığı sonucu ortaya çıktığı vurgulanır.¹¹¹ Durumsal izenceyle öğretim, seçilen durum üzerinden yapılır. İzlencede konular; zamanlar, zarflar, fiiller vb. gibi kısımlara bölünmüş değildir. Pastanede, Tiyatroda, Eczanede, Hava alanında gibi başlıklar altındadır.

Bu izlencede uzun soluklu bir dil öğretiminden ziyade pratikte faydası olabilecek, günü kurtaran bilgiler öğretilmeye çalışılmalıdır. Brumfit bu izlencenin bazı eksikliklerine dikkat çekmiştir. Örneğin bir mağazada geçen diyalog ele alındığında kullanılan ifadelerin sadece bir sosyal durumla ilişkisi olduğunu, öğrencilere belli bir yapının ya da ifadenin tek bir sosyal durumda kullanılmasının öğretilmesinin önemli bir dezavantaj olduğunu belirtmiştir.¹¹²

Bize göre de bu şekilde öğrenilen bir dil yeterli olamaz. Fakat izlencenin iletişimsel yönü göz önüne alındığında kimse bu izlencenin faydadan hâli olduğunu söyleyemez. Şuan ki eğitim sisteminde dil eğitiminde öğrencilerin karşılıklı muhadese yapmada zorlanmaktadırlar.

2.1.3. İşlevsel – Kavramsal İzence

Avrupa toplumunda yetişen öğrencinin sorunları göz önünde tutularak, dil öğretiminde ortak bir birim-kredi düzeninin temelini oluşturacak bir ana izence yapılması düşünülmüş, sürdürülen çalışmalar sonunda dilin hangi işlevlerle kullanıldığını ve bu işlevlerin hangi kavramlara bölündüğünü ortaya çıkarmayı ve yabancı dil öğretimini bu ayrıntıları içine alan bir izleneye bağlamayı hedefleyen bir yaklaşım gerçekleştirilmiştir.

¹⁰⁹ Karataş, al- 'Arabiyya li'l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi, s.27.

¹¹⁰ Bkz. Aydın, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا", s.193-201.

¹¹¹ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.137.

¹¹² Sümengen, "el- 'Arabiyytu'l- Mu'âsira" Adlı serinin *Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s.32.

Bu yaklaşım içerikten çok yönetime ağırlık veren ve yapısal-durumsal izlencelerin bekleneni verememesine karşın oluşturulmuştur. 1971 yılında uygulamasına geçilen bu yaklaşımın verileri 1975 yılından başlayarak öğretim kitaplarına yansıtılmıştır.¹¹³

Kavramsal izlencelerle öğretimin başından itibaren dil bilgisel ve durumsal etmenler göz ardı edilmeden dilin iletişimsel gerçekleri için içine katılmaktadır.

Kavramsal yaklaşım üç ayrı biçimde uygulanabilir:

- 1) Başlangıçta dil bilgisel daha ileri düzeyde kavramsal.
- 2) Baştan başlayarak tümüyle kavramsal.
- 3) Dil bilgisel ve kavramsal özellikler bir arada öğretilerek.¹¹⁴

İşlevsel-kavramsal izlencenin getireceği yararlar Finoncciaro ve Brumfit tarafından şöyle sıralanmıştır:

Gerçekçi öğrenme görevlerini ortaya çıkarır.

Gerçek hayatta kullanılan dilin öğretilmesini sağlar.

Öğrenciyi ilk aşamalarda dili kullanmaya zorlamadan alıcı aktiviteler olan dinleme, okuma becerilerini vurgular.

Konuşmacının konuşmak için gerçek bir amacı ve konuşacak bir şeyi olması gerektiğini savunur.

Öğretmenin psiko-dil bilimsel, sosyo-dil bilimsel, dil bilimsel ve eğitsel prensipleri olmalıdır.

Bu izlence, dil bilgisel, konuya ait ve kültürel materyallerin tekrarını sağlayan spiral bir programı mümkün kılar.¹¹⁵

2.1.4. Beceri Odaklı İzlence

Bu izlence çeşidinde ise okuma-anlama becerisine yönelik olarak metnin amacının ve ana fikrinin anlaşılması, metnin içindeki söz varlığının tanınması, anlamlarının da öğrenilmeye çalışılması hedeflenir. Dinleme-anlama becerisine yönelik olarak hedef dildeki seslerin tanınması, vurgulama ve tonlamanın neden olduğu, anlam değişikliklerinin kavranması, konuşmacıdan alınan mesajın tam ve doğru anlaşılması hedeflenmektedir.

Ayrıca sözlü anlatım becerisine yönelik, ana diline yakın bir şekilde konuşmayı öğrenme hedeflenir. Yazılı anlatım becerisine yönelik olarak ise özetleme, duygu ve

¹¹³ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.231.

¹¹⁴ Demircan, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, s.138; Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.71-80.

¹¹⁵ Sümengen, "el- 'Arabiyytu'l- Mu'âsıra" Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, s. 33-34.

düşünceleri ifade eden kompozisyonlar, mektup, kart yazma ve forum doldurma gibi işlevler hedeflenir.¹¹⁶

Bu izlence türünün hedefi günlük yaşamın her alanında dili tam bir şekilde kullanma kabiliyeti kazandırmaktır. Kişi ana dilinde nasıl konuşma, yazma, okuduğunu anlama faaliyetlerini yapabiliyorsa yabancı dilde de öyle başarılı olmalıdır.

2.1.5. Görev Odaklı İzence

Görev odaklı izlence, dilin dil bilgisel özelliklerini kazandırmaya çalışmaz. Düzeylere göre görev verir. Bu görevler Bloom'un sınıflandırmasına uygundur. Temel düzeyde, tanıyabilme ve hatırlama; orta düzeyde, anlama ve uygulama; ileri düzeyde ise karşılaştırma, birleştirme ve değerlendirme tarzındadır.¹¹⁷

Öğretimde öğrenciye harita okuma, çizelgeye bakma, bilmece çözme, oyunda rol alma vb. belli işlemler ya da görevler verilecek böylece öğrencinin ilgisi anlam üzerinde yoğunlaştırılacaktır.¹¹⁸

2.1.6. İçerik Odaklı İzence

Bu tür izlence Onay'a göre farklı düzeydeki (temel-orta-yüksek) ders kitaplarının içerdiği bir izlence türüdür. Tek bir beceriye yöneldiği gibi bütün becerileri de içerecek şekilde dil öğretimini hedefler. Aynı zamanda dil bilgisi kurallarına, işlevlere ve işlevlerin bağlamlarına önem vermektedir.¹¹⁹

Bu izlence türü özel amaçlı dil öğretimini ön planda tuttuğundan meslek okulları bu izlence türünü takip edebilir. Ayrıca yabancı dil seviyesi yüksek öğrencilere yönelik hazırlanan ders kitaplarında da bu izlence türü kullanılabilir.¹²⁰

2.1.7. Konu Odaklı İzence

Bu tür izlence türünde ise herhangi bir konu yabancı dili öğrenmede araç olmaktadır. Öğrenciler öğrendikleri dili kullanarak belli bir konuda bilgi edinebilmektedirler. Konu odaklı izlencede öğrenci gerçekten gereksinim duyduğu noktaları öğrenebilir. Böylece zaman ve emek kaybı yaşamadan istediğini elde edebilir.

¹¹⁶Sümengen, "el- 'Arabiyyu'l- Mu'âsıra" Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, s.35.

¹¹⁷ Karataş, al- 'Arabiyya li'l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi, s.30.

¹¹⁸ Demircan, Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri, s.138; Aydın, "Dil Öğretimi ve Oyun", s.73.

¹¹⁹ Karataş, al- 'Arabiyya li'l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi, s.29.

¹²⁰ Üzüm, Türkiye'de Arapça Öğretimi Açısından "al-'Arabiyyah li'n-Nâşi'in" Ders Kitabının Değerlendirilmesi, s.32.

Bu izlencede temel olarak dilin kuralları ve dile ait unsurlardan çok, dilin kullanımı öğrenilmektedir. Fakat iletişimsel yetinin edinebileceği yine de garanti edilemez.¹²¹

¹²¹Sümengen, “*el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra*” *Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, s.34.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİLSİLETÜ'L-LİSAN İSİMLİ SERİNİN TANITIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1.Silsiletü'l-Lisan Serisi

Merkezi, Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan, “*el-Lisanu'l-Umm*”adlı Arapça eğitim kurumunun, uzun yıllar üzerinde çalışarak hazırlamış olduğu *Silsiletü'l-Lisan* isimli Arapça öğretim seti adlı bu kıymetli Arapça eğitim setini değerlendirmeye geçmeden önce serinin tanıtımı, özellikleri, hedefleri ve metodu hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

Kitap dört seri ve sekiz kitaptan oluşmaktadır. Seriler Arapçaya giriş 1-2 Başlangıç seviyesi 1-2, Orta seviye1-2, İleri seviye1-2 olmak üzere 4 seriden ve 8 kitaptan oluşmaktadır. Her seri iki kitaptan oluşmaktadır. Bu seriyi oluşturan 8 kitaptan her biri 150 saatlik bir öğretim programını içermektedir. Sayfa sayısı yönünden ise; birinci serinin birinci cildi 119, ikinci cildi 135, ikinci serinin birinci cildi 139, ikinci cildi 143, üçüncü serinin birinci cildi 157, ikinci cildi 167, dördüncü serinin birinci cildi 127, ikinci cildi 119 sayfadan oluşmaktadır.

Türkiye de 22 Üniversitede (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinin İslâmî ilimler Fakültesi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi) gibi üniversitelerde, kolej, imam hatip liseleri meslekî kurslar (İSMEK, SAMEK, KOMEK) ve dil kursları tarafından ders kitabı olarak kullanılmaktadır.

Silsile genel hatlarıyla şu şekildedir:

ARAPÇAYA GİRİŞ-1

Arapçaya giriş kitabı on üç dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırma öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

التَّعَارُفُ وَالتَّحِيَّاتُ / TANIŞMA VE SELAMLAŞMA

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَرْحَبًا، أَهْلًا، اسْمُ، الْآنَ، شُكْرًا، مُعَلِّمٌ، طَبِيبٌ، شُرْطِيٌّ، طَالِبٌ، صَدِيقٌ، حَقِيبَةٌ، بَحْرٌ، بَعِيدٌ، قَرِيبٌ.

Derste Yer Verilen İfadeler

كَيْفَ حَالُكَ؟، بِخَيْرٍ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، سَعِيدٌ بِلِقَائِكَ، وَأَنَا أَيْضًا، إِلَى الْوَقْتِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) التَّعَارُفُ وَالتَّحِيَّاتُ / Tanışma ve Selamlaşma

Arapçaya giriş olarak ilk okuma parçası alışılmış bir şekilde karşılıklı konuşmayla tanışma şeklinde giden bir okuma parçasıdır.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir, resimler arasındaki fark ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrencinin kelimeleri kavraması istenmektedir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) التَّلَقُّاءُ وَالتَّرْجِيْبُ / Buluşma Ve Hal Hatır Sorma

Karşılıklı konuşma şeklinde geçen bu parçada tanışma, kişinin durumu hakkında sorular yönelme şeklinde geçmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Ayrık (munfasıl) zamirler örneklerle açıklanmıştır.

Uygun zamiri yaz: Bu bölümde daha önceki bölümde verilen dilbilgisi kuralı için alıştırmalar yapmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (3) التَّعَارُفُ / Tanışma

Bazı şahıslar tarafından yapılan tanışma şeklinde geçen bir okuma parçasıdır.

SESLER

Bu bölümde Arapça okumayı ve yazmayı bilmeyen öğrenciler için harfler verilmiştir. Yazma ve okuma şeklinde oluşan alıştırmalarla desteklenmiştir. Konuların arasında küçük başlıklar halinde alıştırmalar verilmiştir.

ب harfini yaz: Be harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ب harfini boşluklara yaz: ب harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden öğrencinin Arap harflerini doğru telaffuz etmelerini sağlamak için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ب harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Duyduğunu yaz: CD üzerinden ب harfi hakkında yapılan alıştırmalardır.

Dinle ve tekrarla: ب harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

İKİNCİ DERS

الْبُلْدَانِ وَاللُّغَاتِ / ÜLKELER VE DİLLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَعَهْدٌ، أَتَكَلِّمُ، لُغَةٌ، قَلِيلٌ، فَقَطْ، أُخْرَى، بَلَدٌ، جِنْسِيَّةٌ، قَلَمٌ، دَرَسْتُ، شَرَبْتُ، عُرْفَةٌ، طَعْمٌ، كَبِيرٌ، مُسَافِرٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir, resimler arasındaki fark ve resimde ne görüyorsunuz şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak istenmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) /مَرْكَزُ اللُّغَةِ/ Arapça Dil Kursu

Parçada bir dil kursunda öğretmen ve öğrenciler arasında geçen diyaloglara yer verilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İyelik eki olan ي harfi örneklerle açıklanmıştır.

م harfini yaz:

م harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

م harfini boşluklara yaz: م harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarlar: م harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden م harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden م harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarlar: م harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

ÜÇÜNCÜ DERS

السَّفَرُ /SEFER

Derste yer verilen yeni kelimeler

طَائِرَةٌ، تَذَكُّرَةٌ، تَفَضَّلْ، رِحْلَةٌ، مُسَاعَدَةٌ، عَفْوًا، مَطَارٌ، أُسْبُوخٌ، قَادِمٌ، كِتَابٌ، اجْلِسْ، قِطَارٌ.

Derste yer verilen ifadeler

جَوَازُ السَّفَرِ، مِنْ فَضْلِكَ، لَوْ سَمَحْتَ، بِكُلِّ سُرُرٍ، شُكْرًا، هَلْ تَسْتَطِيعُ؟، مَحَطَّةُ الْقِطَارِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir, resimler arasındaki fark ve resimde ne görüyorsunuz şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) في المطار /Hava Alanında

Günlük hayatta lazım olan konunun işlendiği bir okuma parçasıdır. Öğrenciye lazım olan ve gerekli kelime tabirlerin öğretilmesi hedeflenmiştir. Parça havaalanında geçmektedir.

Doğru tabiri yaz: İbarelerin ezberlenmesi ve doğru öğrenilmesi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) القطار /Tren

Baba ve oğul arasında geçen, tren hakkındaki konuşmayı içeren bir parçadır.

ف harfini yaz: ف harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ف harfini boşluklara yaz: ف harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: ف harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ف harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ف harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

DÖRDÜNCÜ DERS

المواصلات/ULAŞIM ARAÇLARI

Derste yer verilen yeni kelimeler

سَوْفَ، صَعْبٌ، أَسْكُنُ، شَمَلٌ، جَنُوبٌ، شَرْقٌ، غَرْبٌ، تَحْتٌ، فَوْقَ، أَمَامَ، خَلْفَ، يَمِينٍ، يَسَارٍ، دَاخِلٌ، خَارِجٌ، مُمْتَأَزٌ.

Derste yer verilen ifadeler

وَسَطُ الْمَدِينَةِ، أَيْنَ تَسْكُنُ؟، بِالصَّبْبِ، قِسْمِ الشَّرْطَةِ، قَرِيبٍ مِنْ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الجهات /Yönler

Parça karşılıklı konuşma şeklinde geçmektedir ve yönlerden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Harfi cerleri cümleler içinde örnekler verilerek açıklanmıştır.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (2) المواصلات /Ulaşım

Derse geç kalan bir öğrenci ile öğretmeni arasında geçen bir diyalogdur ve ulaşım araçlarından bahsedilmektedir.

و harfini yaz: و harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

و harfini boşluklara yaz: و harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden و harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden و harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarlar: و harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

BEŞİNCİ DERS

العمل/İŞ

Derste yer verilen yeni kelimeler

بَعْضُ، زُرْتُ، يَعْمَلُ، تُنْظَفُ، وَحَدَهَ، تَعْرِفُ، تَنْتَظِرُ، يَبْدَأُ، إِشْتَرَيْتُ، أَرْضُ، يَمْشِي، مُفِيدٌ، عَظِيمَةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

كَيْفَ أَسَاعِدُكَ؟، هَلْ عِنْدَكَ...؟، كُلُّ شَيْءٍ، بَارَكَ اللهُ فِيكَ، تَحْتَاجُ إِلَيَّ، شَرُطِي مُرُورٌ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) شِرَاءٌ وَالْبَيْعُ /Alışveriş

Bir müşterinin markette satıcıyla arasındaki diyaloguna yer verilen okuma parçasıdır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) العمل/İŞ

Çifti bir babanın oğulları olan Ömer ve Salim arasında geçen karşılıklı konuşmadır.

Dinle ve tekrarlar: CD üzerinden alıştırmaya verilmiştir. Cümlenin dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Örnekteki gibi yaz: Yazı kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Soru edatları işlenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (3) العمل / İŞ

Parçada trafik polisi olan Ferit'in mesleğinden bahsetmesi işleniyor.

ثharfini yaz: ث harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ث harfini boşluklara yaz: ث harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırmaya verilmiştir. ث harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ث harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ث harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

ALTINCI DERS

الاتصالات/İLETİŞİM

Derste yer verilen yeni kelimeler

اتصالات، خرج، استخدم، خرج، انتظر، استأجرت، جميل، اليوم، جامعة، لطيف، جو، غدا، أخذ، أكره، حذيفة.

Derste yer verilen ifadeler

قبل قليل، هاتف محمول، غالي الثمن، مشتاق إليه.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الاتصالات/Telefon Konuşması

Leyla ve Ahmet arasında geçen telefon konuşmasına yer verilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Bu bölümde sayılar verilmiş ve alıştırmalarla öğrencinin Arapça sayıları ezberlemesi hedeflenmiştir.

Doğru rakamları yaz: Sayıların pekiştirilmesi ilgili alıştırmalara yer verilmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الرسالة/Mektup

Parçada Kahire'ye okumak için giden bir öğrencinin annesine yazdığı mektub'a yer verilmiştir.

ذ harfini yaz: ذ harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ذ harfini boşluklara yaz: ذ harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ذ harfinin öğrenimi için alıştırmaya yer verilmiştir.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ذ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: ذ harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ð harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

YEDİNCİ DERS

الأُسْرَةُ/AİLE

Derste yer verilen yeni kelimeler

عُطْلَةٌ، أَبٌ، جَدٌّ، أُخٌ، أُخْتُ، عَمٌّ، خَالَ، ابْنٌ، يَقِفُ، يَلْبِسُ، مَنْظَرٌ، يَحْمِلُ.

Derste yer verilen ifadeler

عَامِلِ النَّظَافَةِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) العُطْلَةُ مَعَ الْأُسْرَةِ /Aile İle Tatil

Sınıf ortamında öğretmenin öğrencisi Halit'e yaz tatilini nerede geçirdiğini sormasıyla başlayan Halit'in tatilini anlatmasıyla devam eden bir okuma parçasıdır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الأُسْرَةُ /Aile

İki kişinin karşılıklı sohbetini anlatan, bir kişinin diğerine ailesi hakkında sorduğu soruyla devam edip diğerinin cevap verdiği bir okuma parçasıdır.

ظ harfini yaz: ظ harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ظ harfini boşluklara yaz: ظ harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ظ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ظ harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ظ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ظ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: ظ harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Uygun harfi yaz: Öğrencinin yazma kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Dinlediğini yaz: CD üzerinden öğrenciye dinletip yazdırılarak yapılan yazı alıştırmadır.

Uygun ibareyi yaz: İbarelerle öğrenciye kelime ezberletme ve yazı yazma kabiliyetini geliştirmeyi hedefleyen bir alıştırmadır.

SEKİZİNCİ DERS

النشاطات اليومية/GÜNLÜK AKTİVİTELER

Derste yer verilen yeni kelimeler

أَسْتَيْقِظُ، أَشْرَبُ، قَهْوَةٌ، شُرْفَةٌ، رِيَاضَةٌ، زَوْجَةٌ، أَوْلَادٌ، عَيْلَةٌ، نُزْهَةٌ، رِسَالَةٌ، غُرْبٌ.

Derste yer verilen ifadeler

قَبْلَ الظُّهْرِ، بَعْدَ الظُّهْرِ، كُلَّ يَوْمٍ.

Bak ve cevap ver

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الحیاة یومیة/Günlük Hayat

Sabit isminde bir kişinin günlük hayatında yaptığı işleri anlatan bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Zamanlar konusu örneklerle açıklanmıştır.

ت harfini yaz: ت harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ت harfini boşluklara yaz: ت harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ت harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ت harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ت harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ت harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve tekrarla: ت harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ت harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Açık ت ve kapalı ة'nin yazılışı gösterilmiştir.

DOKUZUNCU DERS

الملايس/ELBİSE

Derste yer verilen yeni kelimeler

أرى، قميص، لون، أزرق، أفضل، مَقاس، جِذاء، مُناسب، بدلة، يعيش، دَجاجة.

Derste yer verilen ifadeler

مساء الخير، كم سعر...؟، لابس، البسة داخلية، دراجة هوائية، كرة القدم.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) سوقُ الملايس /Elbise Pazarı

Bir Mağazada satıcı ve müşteri arasında geçen bir okuma parçasıdır.

Alıştırma: Parçayla ilgili alıştırmalar verilmiştir. Parçanın daha iyi anlaşılması ve ibarelerin pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Şeddenin yazılışı gösterilmiştir.

Dinle ve tekrarla: Şedde ile ilgili yapılan bir alıştırmadır.

ﺃ harfini yaz: ﺃ harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ﺃharfini boşluklara yaz: ﺃ harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ﺃ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ﺃ harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmaya yer verilmiştir.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ﺃ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ﺃ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONUNCU DERS

الطعام والوجبات / YEMEK VE ÖĞÜNLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

وَجَبَّةٌ، مَطْعَمٌ، خُضْرَةٌ، لَحْمٌ، مَشْوِيُّ، مَقْلِيُّ، شَرَابٌ، سَلْطَةٌ، بَطَاطَةٌ، حَسَاءٌ، طَبِيخٌ، فُطُورٌ، عَدَاءٌ، عَشَاءٌ، أَكْلٌ، عَصِيرٌ، أَكْلٌ، عَصِيرٌ.

Derste yer verilen ifadeler

قَائِمَةُ الْوَجَبَاتِ، وَجَبَةٌ نَبَاتِيَّةٌ، الْوَجَبَاتُ السَّرِيعَةُ، الْأَطْعَمَةُ الْخَفِيفَةُ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) في المطعم / Lokantada

Bir lokanta da garson ve iki arkadaş arasında geçen diyalog hakkındadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nekra ve mârife (Belirli ve belirsiz isim) ile ilgili kurallar örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) طبخ / Yemek pişirme

Bir ev hanımının yemek yapmayı sevdiğini ve çok sayıda yemek türü pişirmeyi bildiğini, eşinin ve çocuklarının ne tür yemek sevdiğini anlatan bir okuma parçasıdır.

ط harfini yaz: ط harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ط harfini boşluklara yaz: ط harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ط harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ط harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ط harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Oku ve yaz: Okumayı ve yazmayı geliştirmek için verilmiş bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ط harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONBİRİNCİ DERS

وَقْتٌ/VAKİT

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَوْعِدٌ، نِصْفٌ، رُبْعٌ، بَقِيٌّ، رِحْلَةٌ، دَقِيقَةٌ، زِيَادَةٌ، مَشْغُولٌ، طَرِيقٌ، حَجْرٌ، شَخْصٌ، كَسْرٌ، إِنْسَانٌ، سَرَقٌ، سَبَقٌ، مَرَضٌ.

Derste yer verilen ifadeler

كَمْ السَّعَةِ؟

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) مَوْعِدٌ/Randevu

Parça iki kişi arasında geçiyor. Şahısların buluşarak tiyatroya gideceğinden bahsediyor.

Sorularla alıştırma: Sorular verilerek öğrenciye dersi pekiştirme amaçlı alıştırma verilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nekre ve marife (Belirli ve belirsiz isim) ile ilgili kurallar örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) مَوْعِدٌ فِي الْإِسْتِرَاحَةِ الْعَمَلِ/İş Arasında randevu

Parçada iş arasında iki arkadaşın buluşması ve aralarındaki diyalog geçmektedir.

س harfini yaz: س harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

س harfini boşluklara yaz: س harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. س harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden س harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden س harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Oku ve yaz: Okumayı ve yazmayı geliştirmek için verilmiş bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. س harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONİKİNCİ DERS

الصِّفَات/VASIFLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

طَوِيلٌ، مَظْهَرٌ، شَعْرٌ، لِحْيَةٌ، شَارِبٌ، أَيْقٌ، جَادٌ، بَشْرَةٌ، بَدِينٌ، مُرِيحٌ، هَادِيٌّ، أَيْبَضٌ، أَسْوَدٌ، أَصْفَرٌ، بُيٌّ، أَحْمَرٌ،
أَخْضَرٌ، مُسْتَطِيلٌ، مُتَأَثِّبٌ.

Derste yer verilen ifadeler

المَلَايِسُ الرَّسْمِيَّةُ، المَلَايِسُ اللَّيَاضِيَّةُ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) زَاهِرٌ/Zâhir

Zahir ismindeki bir adamın kendi vasıflarını anlattığı parçadır.

Sorularla alıştırmaya: Sorular verilerek öğrenciye dersi pekiştirme amaçlı alıştırmaya verilmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) مَنَالٌ/Menâl

Parçada Menâl ismindeki bir kız çocuğun renginden, kilosundan, elbisesinden ve bunlar gibi çeşitli vasıflarından bahsedilmektedir.

Sorularla alıştırmaya: Sorular verilerek öğrenciye dersi pekiştirme amaçlı alıştırmaya verilmiştir.

Resme bak: Resimlerle yapılan kelime alıştırmasıdır. Bu bölümde öğrencinin kelime ezberini ölçme hedeflenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsm-i tafdîl kuralı örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (3) الزُّرَافَةُ/Zürafa

Parçada zürafanın boyundan, yaşadığı yerden ve ne tür yiyecekler yediğinden bahsediliyor.

ز harfini yaz: ز harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ز harfini boşluklara yaz: ز harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırmaya verilmiştir. ز harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ز harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ز harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Oku ve yaz: Okumayı ve yazmayı geliştirmek için verilmiş bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. س harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONÜÇÜNCÜ DERS

المنزل/EV

Derste yer verilen yeni kelimeler

أَسْتَعِدُّ، أَرْتَبُ، خِزَانَةٌ، تَذَكَّرْتُ، دُرُجٌ، بَحَثٌ، سَرِيرٌ، مِرَاةٌ، ثَلَاجَةٌ، طَاوِلَةٌ، فُرْنٌ، كَاسٌ، مَغْسَلَةٌ، كَتَبْتُ، مِرْوَحَةٌ، حَاسِبٌ، مَكْتَبَةٌ، عَسَلَةٌ، حَوْضٌ.

Derste yer verilen ifadeler

إِبْرِيْقُ الشَّيِّ، خِزَانَةُ الْمَلَابِسِ، خِزَانَةُ الصُّحُونِ، شَقَّةُ الْمَفْرُوشَةِ، عُرْفَةُ الْجُلُوسِ، عُرْفَةُ النَّوْمِ، عُرْفَةُ الضُّيُوفِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) في المنزل/Evde

Ahmet ve Abdullah isimli iki arkadaşının evlerinde, evin eşyaları hakkında konuştukları bir parçadır.

Sorularla alıştırma: Sorular verilerek öğrenciye dersi pekiştirme amaçlı alıştırma verilmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) في المطبخ/Mutfakta

Tarık ve Nuri'nin mutfakta geçen konularını ele alan bir parçadır

Sorularla alıştırma: Sorular verilerek öğrenciye dersi pekiştirme amaçlı alıştırma verilmiştir.

Resme bak: Resimlerle yapılan kelime alıştırmasıdır. Bu bölümde öğrencinin kelime ezberini ölçme hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (3) البحث عن الشقة/Ev arama

Parçada emlakçı ile ev arayan bir müşterinin arasında geçen konuşmaya yer verilmiştir.

harfini yaz: ص harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ص harfini boşluklara yaz: ص harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ص harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ص harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ص harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Oku ve yaz: Okumayı ve yazmayı geliştirmek için verilmiş bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ص harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

GENEL ALIŞTIRMA

Bu bölümde kitapta geçen verilen yazma, kelime ezberleme, cümle kurma gibi konuları pekiştirme için alıştırmalar verilmiş, öğrencinin öğrendiklerini pekiştirme hedeflenmiştir.

ARAPÇAYA GİRİŞ-2

Arapçaya giriş seviye kitabı on beş dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırmalar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

التَّسْوُوقُ/ALİŞ VERİŞ

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَسْوُوقٌ، قِصَصٌ، جَيْدٌ، طِفْلٌ، كَثِيرٌ، رُؤْيَةٌ، رَفٌّ، بَانِعٌ، خِيَارٌ، كَلْبِيٌّ، بُرْتَقَالٌ، رُمَانٌ، حُلُوٌّ، رَكِيبَةٌ، طَرِيقٌ، مُنْعَشٌ،

رَسْمٌ، سَيِّئٌ.

Derste yer verilen ifadeler

صَبَّأُ الْخَيْرِ، كَمْ التَّمَن.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) *في المكتبة/Kırtasiyede*

Parçada bir öğrencinin kırtasiyede satıcıyla aralarında geçen konuşmaya yer veriliyor.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) *في السوق/Pazarda*

Parçada pazar yerinde müşterinin ve satıcının arasında geçen konuşmaya yer verilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İşaret isimleri (işaret zamirleri) örneklerle açıklanmıştır.

SESLER

Bu bölümde Arapça okumayı ve yazmayı bilmeyen öğrenciler için harfler verilmiştir. Yazma ve okuma şeklinde oluşan alıştırmalarla desteklenmiştir. Konuların arasında küçük başlıklarla alıştırmalar verilmiştir.

ر harfini yaz:

Be harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ر harfini boşluklara yaz: ر harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden Öğrencinin Arap harflerini doğru telaffuz etmelerini sağlamak için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ر harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Duyduğunu yaz: CD üzerinden ر harfi hakkında yapılan alıştırmalardır.

Dinle ve tekrarla: ر harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

İKİNCİ DERS

الموافقة و المخالفة/ANLAŞMAK VE ANLAŞMAMAK

Derste yer verilen yeni kelimeler

تُعْجِبُ، رَاعِعٌ، أُجْرَبُ، فِكْرَةٌ، آسِفٌ، رَاتِبٌ، أَرْجُو، تُخَالِفُ، تَعْلِيمَاتٌ، قَبْلُ، أَرْفُضُ، مَمْنُوعٌ، مَسْحَتٌ، نَجَحٌ، دَعْوَةٌ، حُضُورٌ.

Derste yer verilen ifadeler

ما رأيك، فيل...؟، هل يُمكنني...؟، بالتأكيد، سيرة ذاتية، إشارات المرور.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir, resimler arasındaki fark ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) الدرّجة الجديدة/Yeni bisiklet

Parçada bir babanın çocuğuna bisiklet almak için bisikletçi dükkânına gidip bisiklet almak için yaptığı satıcıyla konuşmaya yer veriliyor.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) المقابلة/Karşılaşma

Parçada işe girmek için giden bir kişinin müdürle konuşmasına yer verilmiştir.

ن harfini yaz:

ب harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ن harfini boşluklara yaz: ن harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden öğrencinin Arap harflerini doğru telaffuz etmelerini sağlamak için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ن harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Duyduğunu yaz: CD üzerinden ن harfi hakkında yapılan alıştırmalardır.

Dinle ve tekrarla: ن harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

ÜÇÜNCÜ DERS

أقسام السنة / MEVSİMLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

فصل، صيف، خريف، شتاء، ربيع، يمضي، جو، زهرة، حر، تسقط، مطر، تلج، سباحة، ليل، سأل.

Derste yer verilen ifadeler

كم عمرك، ما تاريخ ميلاده؟، شاطئ البحر.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir, resimler arasındaki fark ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الفصول الأربعة/Dört Mevsim

Senenin dört mevsiminden ve özelliklerinden bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Günler, aylar ve mevsimler işlenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) في المدرسة/Okulda

Çocuğunu okula yazdırmak isteyen veli ile okul müdürünün arasında geçen konuşmadır.

Baba ve oğul arasında geçen tren hakkındaki bir konuşmayı içeren bir parçadır.

ل harfini yaz: ل harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ل harfini boşluklara yaz: ل harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarlar: ل harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ل harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ل harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

DÖRDÜNCÜ DERS

الوزن والطول/KİLO VE UZUNLUK

Derste yer verilen yeni kelimeler

شکل، مُضِحِّكَ، يَزِيدُ، وَزَنَ، يَنْقُصُ، أَحَاوَلُ، أَرْكُضُ، نَبَاتِي، تُخَفِّفُ، ضَارٌّ، نَهْرٌ، مَضِيفَةٌ، عَضَلَةٌ، قَوِيٌّ، سَمِينٌ.

Derste yer verilen ifadeler

وَجَبَاتٌ دَسِيمَةٌ، تَبْتَعُدُ عَنْ...، كُرَةُ السَّلَّةِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) رامي سمين/Şişman Râmi

Râmi ve hisâm ismindeki iki kişinin arasında geçen, raminin vasıfları hakkında konuştukları bir okuma parçasıdır.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (2) في النادي/Kulüpte

Bir parkta eğlence merkezinde geçen, spor yapan Ahmet ve antrenör arasında geçen bir okuma parçasıdır.

ض harfini yaz: ض harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ض harfini boşluklara yaz: ض harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ض harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ض harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarlar: ض harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

BEŞİNCİ DERS

الرَّيْفُ وَ الْمَدِينَةُ /KÖY VE ŞEHİR

Derste yer verilen yeni kelimeler

رَيْفٌ، مَزْرَعَةٌ، بُسْتَانٌ، خَرْوْفٌ، بَقْرَةٌ، حَصَانٌ، جِمَارٌ، طَارِجٌ، تَغْرِيدٌ، سَكَّانٌ، مُنْظَمٌ، الْقَاصِي، مَحْكَمَةٌ، يَسِيرٌ، رَصِيفٌ، كَسُولٌ، يَتَشَعَّرُ.

Derste yer verilen ifadeler

حَيَوَانَاتٌ أَلْيَفَةٌ، مَرَاكِزُ الْحُكُومَةِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) فِي الرَّيْفِ /Köyde

Parçada bir adamın tatil gününde temiz hava almak için bir köye gittiğinden ve köydeki gördüğü şeylerden bahsediyor.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) دِمَشْقُ /Dimesşk(Şam)

Dinle ve tekrarlar: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. Cümlenin dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsimle beraber kullanılan iyelik ekleri zamirlerden örneklerle bahsedilmiştir.

Örnekteki gibi yaz: Yazı kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Örnekteki gibi yaz: Yazı kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

ي harfini yaz: ي harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ي harfini boşluklara yaz: ي harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırmaya verilmiştir. ي harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ي harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ي harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

ALTINCI DERS

المشاعر/DUYGULAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

فَرَحٌ، اِمْتِحَانٌ، دَرَجَةٌ، حَزِينٌ، فَلَقٌ، غَاضِبٌ، رَاضِيَةٌ، اَمَلٌ، مُكْتَنِبٌ، خَسِرَ، مُشْكَلَةٌ، ذَكِيٌّ، قَصْرٌ، شَابٌ، ضَخْمٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مَاذَا عِنْدَكَ؟، اَتَمَنَّى لَكَ التَّوْفِيقَ، الْمَرَّةَ الْقَادِمَةَ، تَبَحُّثٌ عَنْ...

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) نَتَائِجُ الْإِمْتِحَانِ /Sınav Sonucu

Rami ve Ahmet isimindeki iki arkadaşın sınav sonuçları hakkında konuşmalarını konu edinen bir okuma parçasıdır.

Gelen cümleleri oku: Parçayla ilgili cümleler verilir konudaki tabirlerin pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) عَائِلَةُ لَيْلَى /Leyla'nın Ailesi

Leyla'nın kendi ailesinden bahsettiği bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

ش harfini yaz: ش harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ش harfini boşluklara yaz: ش harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ش harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ش harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarlar: ش harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarlar: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ش harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

YEDİNCİ DERS

الحواس/DUYU ORGANLARI

Derste yer verilen yeni kelimeler

أَشْمُ، رَأَيْتُ، سَيِّئٌ، إِخْتَرَعَ، شَاشَةٌ، أَذُوقُ، تَلْمِسُ، نَارٌ، طَعْمٌ، بَصَرَ، شَمٌّ، سَمِعَ، لَمَسَ، دَوَّقَ، صَوْتُ، يُجَسُّ، يُعَبِّرُ، حَامِضٌ، مَرٌّ، مَالِحٌ، مَجَلَّةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

لَيْسَ بَعْدَ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciyi kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) في المنزل /Evde

Parçada Ahmet ve Adnan arasında Ahmet'in eve gelmesiyle aralarında geçen sohbete yer veriliyor.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Oku ve tekrarlar: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

ج harfini yaz: ج harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ج harfini boşluklara yaz: ج harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarlar: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ج harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ج harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve tekrarlar: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ج harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ج harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: ح harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Uygun harfi yaz: Öğrencinin yazma kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Dinlediğini yaz: CD üzerinden öğrenciye dinletip yazdırılarak yapılan yazı alıştırmasıdır.

Uygun ibareyi yaz: İbarelerle öğrenciye kelime ezberletme ve yazı yazma kabiliyetini geliştirmeyi hedefleyen bir alıştırmadır.

SEKİZİNCİ DERS

جِسْمُ الْإِنْسَانِ / *İNSAN BEDENİ*

Derste yer verilen yeni kelimeler

أُظُنُّ، زِينَةٌ، وَجْهٌ، عَيْنٌ، خَدٌّ، أَنْفٌ، أُذُنٌ، أَصْبَحَ، فَمٌ، أَسْنَانٌ، جَبْهَةٌ، رَأْحَةٌ، سَبَبٌ، أَلْمٌ،
ظَهْرٌ، رِجْلٌ، صَدْرٌ.

Derste yer verilen ifadeler

أدوات الزّنية، بسرّعة، يشعُرُ بألم.

Bak ve cevap ver

Bu bölümde resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) دِيْمَةٌ / *Dîme*

Dîme isimindeki bir genç kızın kendi hakkında konuşmasına yer veren okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) صَدِيقِي مَرِيضٌ / *Arkadaşım Hasta*

Sait isimli bir kişi ile İsam isimli bir kişinin hasta arkadaşları Muhammed hakkında konuşmalarına yer verilen bir okuma parçasıdır.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

ك harfini yaz: ك harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ك harfini boşluklara yaz: ك harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ك harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ك harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ك harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ك harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve tekrarla: ك harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ك harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

GENEL ALIŞTIRMA

Bu bölümde kitapta geçen verilen yazma, kelime ezberleme, cümle kurma gibi konuları pekiştirme için alıştırmalar verilmiş öğrencinin öğrendiklerini pekiştirme hedeflenmiştir.

DOKUZUNCU DERS

أحوالُ الجَوِّ/HAVA DURUMU

Derste yer verilen yeni kelimeler

حَانَ، بَارِدٌ، غَزَارَةٌ، تُرَافِقُ، رِيَّاحٌ، شَدِيدٌ، صَحْوٌ، مُعْتَدِلٌ، ضَبَابٌ، مُشْمِسٌ، مُمَطِرٌ، بَرَقٌ، عَاصِفٌ، قَرَرٌ، قَمَرٌ، قَلْعَةٌ، صُنْدُوقٌ.

Derste yer verilen ifadeler

النَّشْرَةُ الجَوِّيَّةُ، أَشِعَّةُ الشَّمْسِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) النَّشْرَةُ الجَوِّيَّةُ/Hava Durumu Haberleri

Parçada bir televizyon kanalındaki hava durumu programında spikerin konuşmasına yer veriyor.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) حَالَةُ الجَوِّ/Hava Durumu

Bir televizyon kanalındaki hava durumu programından bahseden Kasım ve Muhammed isimindeki iki kişinin konuşmalarına yer veren bir parçadır.

ق harfini yaz: ق harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ق harfini boşluklara yaz: ق harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ق harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ق harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ق harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ق harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONUNCU DERS

الْحَيَوَانَات/HAYVANLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

فَنَاءٌ، حَيَوَانٌ، تَعَبٌ، مَلَلٌ، حَظِيرَةٌ، تُغْنِي، مُرَاقِبَةٌ، نَمْرٌ، عَصْفُورٌ، قِطَّةٌ، أَسَدٌ، دُبٌّ، كَلْبٌ، نَسْرٌ، أَفْعَى، بَبْغَاءٌ، شُجَاعٌ، أَتْسَلَقُ، عَقْرَبٌ، عَطَى، غَنِيٌّ.

Derste yer verilen ifadeler

بَيْتُ الدَّجَاجِ، الْحَيَوَانَاتُ الْمُفْتَرَسَةُ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) بَيَانٌ/Beyân

Parçada Beyan ismindeki bir genç kızın hayvanları sevdiğinden, onlarla vakit geçirdiğinden bahsediliyor.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) طَائِرُ الْبَبْغَاءِ/Papağan

Papağan kuşunun ağzından kendinden ve vasıflarından anlatmasını ele alan bir parçadır.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

غ harfini yaz: غ harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

غ harfini boşluklara yaz: غ harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. غ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden غ harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden غ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Oku ve yaz: Okumayı ve yazmayı geliştirmek için verilmiş bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. غ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONBİRİNCİ DERS

الفندق/OTEL

Derste yer verilen yeni kelimeler

فُنْدُقٌ، جَنَاحٌ، أَجْرَةٌ، خَادِمٌ، مَسِيحٌ، أَرْكَبُ، حَمَلٌ، نَخِيلٌ، خَاتِمٌ، شَيْخٌ، يَغْسِلُ، جُنْدِيٌّ، خَيْمَةٌ، بُخَارٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مَوْظَفُ الإِسْتِقْبَالِ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) في الفندق / Otelde

Salim ismindeki bir şahsın otelde kalmak için otele gidip otel görevlisiyle yaptığı konuşmayı ele alan bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsimle beraber kullanılan iyelik ekleri zamirlerden örneklerle bahsedilmiştir.

Örnekteki gibi yaz: Yazı kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Örnekteki gibi yaz: Yazı kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

خ harfini yaz: خ harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

خ harfini boşluklara yaz: خ harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırmaya verilmiştir. خ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden خ harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden خ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

ON İKİNCİ DERS

جَوْلَةٌ سِيَّاحِيَّةٌ /TURİSTİKGEZİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

سَائِحٌ، يَتَعَرَّفُ، تَارِيخٌ، مَلِكَةٌ، حَارَبَتِ، مَعْبُدٌ، مَقَابِرٌ، أَعْمَدَةٌ، حَجْرٌ، قَابِلٌ، حَوْتٌ، قَبِيحٌ، مَسْرَحٌ، حُلْمٌ، مُتَحَفٌ،

Derste yer verilen ifadeler

أَمَكُنُ تَارِيخِيَّةٌ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) تَدْمُرُ /Tedmur

Suriye'nin Tedmur şehrin hakkında, tarihi ve turistik yerleri ve turistlerin alakalarından bahseden bir okuma parçasıdır.

Gelen cümleleri oku: Parçayla ilgili cümleler verilir konudaki tabirlerin pekiştirilmesi hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) جَوْلَةٌ سِيَّاحِيَّةٌ فِي دِمَشْقٍ /Şam'da Turistik Gezi

Suriye'nin Şam şehrine yapılan turistik geziden bahseden bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

ح harfini yaz: ح harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ح harfini boşluklara yaz: ح harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ح harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ح harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: ح harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgili CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ح harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

ONÜÇÜNCÜ DERS

مُنَسَبَات/İNSANI İLİŞKİLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُبَارَك، هَدِيَّةٌ، حَفْلَةٌ، يُشَارِكُ، فَرَحَةٌ، أَتَخَرَّجُ، أَدْعُو، مُنَاسَبَةٌ، يَحْتَقِلُ، عِيدٌ، يَجْتَمِعُ، يَتَبَادَلُ، نَهَائِي، أَقَارِبٌ، يُورِّعُ، قُبَعَةٌ، قِنَاعٌ، مَعْدِنٌ.

Derste yer verilen ifadeler

سَلِمَت يَدَاكَ، كُلُّ عَامٍ وَأَنْتُمْ بِخَيْرٍ، عِيدٌ سَعِيدٌ، عِيدٌ مُبَارَكٌ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) حَفْلَةُ النَّجَاحِ/Başarı Kutlaması

Salih ismindeki bir kişinin arkadaşı Salime başarısından dolayı kutlamak için evine gidip ve ikisinin arasında geçen konuşmayı içeren bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Parçayla ilgili sorular verilir konunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) العِيدِ/Bayram

Müslümanların bayramından ve bayramlarda neler yaptığını ve hangi sözlerle tebrik ettiklerini konu edinen bir okuma parçasıdır.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

ع harfini yaz: ع harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

ع harfini boşluklara yaz: ع harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ع harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden ع harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ع harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ع harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: ح harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Uygun harfi yaz: Öğrencinin yazma kabiliyetini geliştirmek için yapılan bir alıştırmadır.

Dinlediğini yaz: CD üzerinden öğrenciye dinletip yazdırılarak yapılan yazı alıştırmasıdır.

Uygun ibareyi yaz: İbarelerle öğrenciye kelime ezberletme ve yazı yazma kabiliyetini geliştirmeyi hedefleyen bir alıştırmadır.

ONDÖRDÜNCÜ DERS

الصِّحَّةُ/SAGLIK

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُسْتَشْفَى، شِفَاءٌ، يُعَالَجُ، مُمَرِّضٌ، فَرِيْقٌ، يَنْقُلُ، صَيِّدِيَّةٌ، حُقْنَةٌ، بَطْنٌ، اسْتَلَقَ، وَصَفَةٌ، يَسْتَعْجِلُ، اتَّجَهَ، هَرَبٌ، لِيَصَّ، قَدَّمَ.

Derste yer verilen ifadeler

سَيَارَةٌ الإسْعَافِ.

Bak ve cevap ver

Bu bölümde resimler verilir ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) النَّاسُ وَالْمُسْتَشْفَى/İnsanlar ve Hastane

Parçada hastaneden ve hastaneye giden insanlardan bahsediyor.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) عِنْدَ الطَّيِّبِ/Doktorada

Doktor ve hasta arasında geçen konuşmayı içeren bir okuma parçasıdır.

Oku ve tekrarla: Parçada geçen tabirleri pekiştirmek için verilen bir alıştırmadır.

•**harfini yaz:**• harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

•**harfini boşluklara yaz:**• harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. • harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden • harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ◦ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. ◦ harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve tekrarla: ◦ harfinin cümle içinde kullanılmasıyla ilgi CD üzerinden dinlenip yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden ◦ harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

GENEL ALIŞTIRMA

Bu bölümde kitapta geçen verilen yazma, kelime ezberleme, cümle kurma gibi konuları pekiştirme için alıştırmalar verilmiş öğrencinin öğrendiklerini pekiştirme hedeflenmiştir.

ONBEŞİNCİ DERS

المُسْتَقْبَل/GELECEK

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَتَحَدَّثُ، مُسْتَقْبَلٌ، دِرَاسَةٌ، يَحْصُلُ، ثِيَابٌ، يَرَسُمُ، خَرِيْطَةٌ، صَاحِبَةٌ، عَصِيْرٌ، تَحَطَّمٌ، عَجُوزٌ، بِنْرٌ، قَطْعٌ، شَجَرَةٌ، عَشٌّ.

Derste yer verilen ifadeler

مُبْرَمَجٌ حِسَابٍ.

Bak ve cevap ver:

Bu bölümde parçayla alakalı resimler verilip ve resimde ne görüyorsun şeklinde sorular sorularak öğrenciye kelime ezberi yaptırılmak hedeflenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) عَبْدُ الرَّحْمَانَ/Abdurrahman

On yaşındaki Abdurrahman'ın gelecekteki hayallerinden bahseden bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) سَأَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ/Pazara gideceğim

Hamit ve Mahmut ismindeki arkadaşın konuşmasından, Mahmut'un pazardan alışveriş yapacağından bahsetmesi şeklinde devam eden sohbeti içeren bir okuma parçasıdır.

Gelen soruları cevapla: Okuma parçasıyla ilgi bir alıştırmadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İstikbal harfleri olan س ve سوف örnekler verilerek açıklanmıştır.

• **harfini yaz:** harfinin yazımının ve okunmasının öğrenilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

• **harfini boşluklara yaz:** harfinin yazımının pekiştirilmesi için yapılan bir alıştırmadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. • harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

Dinle ve farkı bul: CD üzerinden • harfinin öğrenimi için yapılan alıştırmadır.

Dinle ve yaz: CD üzerinden • harfi ile ilgili alıştırmaları dinleme ve yazma hakkındadır.

Dinle ve tekrarla: CD üzerinden alıştırma verilmiştir. • harfi ile ilgili alıştırmaların dinlenip ve tekrarlanması isteniyor.

GENEL ALIŞTIRMA

Bu bölümde kitapta geçen verilen yazma, kelime ezberleme, cümle kurma gibi konuları pekiştirme için alıştırmalar verilmiş öğrencinin öğrendiklerini pekiştirme hedeflenmiştir

BAŞLANGIÇ SEVİYESİ-1

Başlangıç seviye kitabı on dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırmalar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

الْحَيَاةُ الْعَائِلِيَّةُ / AİLE HAYATI

Derste yer verilen yeni kelimeler

أَنْظَفُ، مَشْغُولٌ، تَحْضِيرٌ، غَسَلَ، خَادِمَةٌ، تَرْتِيبٌ، يَتَكَوَّنُ، سَاحَةٌ، طَرَفٌ، أَطْرَافٌ، ضَيْفٌ، ضَيْفٌ، أُسْرَةٌ، يَجْتَمِعُ، حَوْلَ، حَيٌّ، تَعَاوَنَ.

Derste yer verilen ifadeler

مُرَبِّيةٌ أَوْلَادٍ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) أَعْمَالُ الْبَيْتِ /Ev İşleri

Parça iki bölümden işlenmiştir. Bu bölümde Aile hayatı başlığı altında ev işlerinden bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Kelime ve kelime çeşitlerinden bahsedilmiştir.

İsim, fiil, harf olmak üzere üçe ayırıp açıklayarak örnek verilmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) بَيْتُ الْعَرَبِيِّ /Arap Evi

Aile hayatı isimli parçanın ikinci bölümünde ise Arap kültürünü yansıtan evlerden bahsedilmiştir.

İKİNCİ DERS

الأثاث / MOBİLYA

Derste yer verilen yeni kelimeler

قَصْرٌ، حَاوِلٌ، بَنَى، زَخَارِفٌ، سَقْفٌ/أَسْفُفٌ، فَرَشٌ، أَثَاثٌ، مِصْبَاحٌ/مَصَابِيحٌ، بِنَاءٌ، زَاوِيَةٌ/زَوَايَا، كَتَبَةٌ، قِصَّةٌ، مَشْهُورٌ، يُسَمَّى.

Derste yer verilen ifadeler

غرفة الجلوس، غرفة الضيوف، غرفة النوم، إضافة إلى.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) قَصْرٌ يَلْدِز /Yıldız Sarayı

Mobilya adlı parça iki bölümde işlenmiştir. Birinci bölümde yıldız sarayından bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Kelime çeşitlerinde isme yer verilmiştir. Örneklerle konu açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) تَفْرِيشٌ شَقَّةٌ جَدِيدَةٌ /Yeni Daire Döşeme

Mobilya adlı parçada ikinci bölüm olan bu bölümde yeni dairenin nasıl dizileceği hakkında geçmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Şemsi ve Kameri harfler konusunda lam'dan bahsedilmiştir.

ÜÇÜNCÜ DERS

الطِّب /TIP

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَنْزِفٌ، إِغْمَاءٌ، أَسْنَانٌ، دَوَاءٌ، فُرَاشٌ، فَمٌ، نَحَافِظٌ، سِوَاكٌ، مُزْعِجٌ، صُدَاعٌ، يَقْلَعُ، إِفْحَصٌ، سَلِيمٌ.

Derste yer verilen ifadeler

حَالَةٌ إِسْعَافٌ، لَا تَقْلُقْ، مَعْجُونُ الْأَسْنَانِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) حالة إسعاف / Acil Durum

Acil durumda olan bir hastanın halinden, hastaneye götürülüşünden, bayılmış olmasından, doktorun müdahale etmesinden bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fiil çeşitlerinden örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (2) أسنان / Dişler

Parçanın ikinci bölümü olan bu bölümde dişler hakkında, diş sağlığı hakkında ve diş sağlığını korumanın önemini bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Zamirlerin mazi, muzari fiillere göre çekimine yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ DERS

الأسواق / PAZAR YERLERİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

أسواق، سوق، يَدَوِيَّةٌ، مَلِيَّةٌ، سَائِحٌ، مَوْضُوعَةٌ، صَائِعٌ، بَضَائِعٌ/بِضَاعَةٌ، سَيَّاحَةٌ، رَخِيْسٌ، مَتَجِرٌ، زَبَائِنٌ/زَبُونٌ، مُرَدِّجٌ، مُفِيدٌ

Derste yer verilen ifadeler

الشَّرْقُ الأَوْسَطُ، صِنَاعَةٌ يَدَوِيَّةٌ، مِنْ أَجْلِ، هَيَّا بِنَا.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الأسواق القديمة / Eski Pazar Yerleri

Parçanın birinci bölümü olan bu bölümde eski pazarlardan bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi: Kelime çeşitlerinden olan "harf"ten bahsetmektedir.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (1) في المتجر الكبير / Büyük Mağazada

BEŞİNCİ DERS

الرياضة / SPOR

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَمَارِسُ، مَلْعَبٌ، عَضَلَةٌ، بَدَانَةٌ، سِبَاحَةٌ، مِضْرَبٌ، وَتَبٌ، مُلَاكِمَةٌ، مُصَارَعَةٌ، يُشَارِكُ، مُسَابِقَةٌ، فَرِيْقٌ، رَابِحٌ، كَأْسٌ، بَطُولَةٌ، نَتِيْجَةٌ، فَازٌ، خَسِرٌ، تَسَلُّقٌ.

Derste yer verilen ifadeler

كُرَّةُ المِضْرَبِ، كُرَّةُ الطَّائِلَةِ، رَفْعُ الأَثْقَالِ، كُرَّةُ القَدَمِ، كُرَّةُ لَسَلَّةِ، كُرَّةُ اليَدِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) أنواع الرياضة / Spor Çeşitleri

Bu bölümde spor ve spor çeşitlerinden bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Cümle çeşitlerinde bahsedilmiştir.

İki çeşit olan cümle çeşitleri isim ve fiildir. Örneklerle konunun daha iyi anlaşılması desteklenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) ممارسة الرياضة/Spor Yapmak

Parçanın ikinci olan bu bölümde karşılıklı olarak konuşmada bir kişi tarafından sevilen spor dalları, gerekçeleri, faydalarında bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Atıf olan و 'dan bahsedilmiştir.

ALTINCI DERS

أماكن التاريخية/TARİHİ MEKÂNLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُرَشِدٌ، هَرَمٌ، ضَخْمٌ، مَلِكٌ، تِمْتَالٌ، بُرْجٌ، سَوْرٌ، تَارِخٌ، عَصْرٌ، شُجَاعٌ، مُدْهَشٌ، عَالِمٌ، أَدَبٌ، شِعْرٌ، مُعْجَمٌ، أَدِيبٌ،
حكاية.

Derste yer verilen ifadeler

يَا إِلَهِي!

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) رحلة إلى الأهرامات/Piramitlere Gezi

Bir grubun piramitlere gidip orada gezinti yaptıklarından, bilgi aldıklarından bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Müzekker müennes konusu örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku:

Bu bölümde bir Arap âlimini olan Yâkut el-Hamavî hayatından bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mazi, muzari, emir fiillerde müenneslik sığası örneklerle ve karşılaştırmalarla açıklanmıştır.

YEDİNCİ DERS

المائدة/SOFRA

Derste yer verilen yeni kelimeler

زُرٌّ، عُوْدٌ، خَسْبِيٌّ، مِلْعَقَةٌ، شَوْكَةٌ، جُبْنٌ، مُرَبَّى، لَبْنٌ، بَيْضٌ، زَيْتُونٌ، سَمَكٌ، فطيرةٌ، تُدَخَّنُ.

Derste yer verilen ifadeler

حالياً، جساء الفطور، شاطئ البحر.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) عادات تناول الطعام/Yemek Yeme Adetleri:

Bu bölümde ülkelerin farklı yemek yeme şekilleri ya da farklı şeylerle yemek yemeden bahsetmiştir. Mesela Çinlilerin çubukla yemek yedikleri gibi...

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Müsenna (ikil)'den örneklerle açıklamaktadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Müzekker ve müenneslerde kurallı çoğullar örneklerle nasıl yapıldığı anlatılmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) 2) *وَجِبَاتِ الْيَوْمِيَّةِ* /Öğünler

İkinci bölümde ise günün öğünleri hakkında, öğünlerde yenilen yemeklerden bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Cem'i teksir (Kuralsız çoğul) hakkında ve bazı isimlerin çoğul hallerinin kuralsız, belli bir düzende gelmediğini misallerle açıklanmaktadır.

SEKİZİNCİ DERS

عَالَمُ الْحَيَوَانَ /HAYVANLAR ÂLEMİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

جَمَلٌ، قُدْرَةٌ، تَحْمَلُ، سَيْرٌ، سَفِينَةٌ، قَاسِيَةٌ، نَحْلَةٌ، فَيْلٌ، ثَعْلَبٌ، حَمَامَةٌ، قِرْدٌ، غَابَةٌ، غُرَابٌ، تَرْبِيَةٌ، أَطْعَمَ، دَرَبٌ، وَسِخٌ، فَرَأَشَةٌ، صَحْرَاءٌ، حَرَارَةٌ، رَمَلٌ، تُرَابٌ.

Derste yer verilen ifadeler

سَفِينَةُ الصَّحْرَاءِ، الْحَيَوَانَاتِ الْأَلْيَفَةِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) 1) *الْجَمَلِ* /Deve

Bu bölümde devenin vasıflarından ve özelliklerinden bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı İsmi alâmetlerinden tenvin ve el takısı gibi alametlerden bahsedilmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) 2) *تَرْبِيَةِ الْحَيَوَانَ* /Hayvan Eğitimi

Bu bölümde hayvanlardan ve hayvanların nasıl terbiye edilebileceğinden bahsedilebileceğinden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı:

Belirli ve belirsiz (nekra ve marife) Arapçadaki nekra ve marifeden yapılaş şekillerinden bahsedilmiştir.

DOKUZUNCU DERS

الْمَظْهَرِ /DIŞ GÖRÜNÜŞ

Derste yer verilen yeni kelimeler

حَلَاقٌ، مِعْطَفٌ، قُبْعَةٌ، أَكْوِي، دُوقٌ، رَفِيعٌ، عِطْرٌ، أَبْدُو، مَظْهَرٌ، أَنْبِقٌ، عِقْدٌ، مُجَوَهَرَاتٌ، مُضِيئٌ، قَمِيصٌ، تَنْوَرٌ، حَجَابٌ، يَنْمَيِّرُ.

Derste yer verilen ifadeler

رَبَطُ عُنُقٍ، غِطَاءُ الرَّأْسِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) 1) *الْإِسْتِعْدَادُ لِلْحَفْلَةِ* /Partiye Hazırlık

Bu bölümde partiye hazırlık ve ne gibi elbiseler giyildiğini, şıklığa önem verildiğinden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsim cümlesinden ve öğeleri olan mübteda ve haberden bahsetmektedir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) البأس الريف والمدينة/Köy Ve Şehir Giyimi

Bu bölümde köy ve şehir giyimindeki farklar, şehir ve köy giysilerindeki farklılardan köy giysisinin daha geniş daha rahat olduğundan ve bunun gibi özelliklerden bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Haberin mübtedaya uyduğu; tekil-ikil-çoğul, er-dişil gibi haller uyduğu açıklanmıştır.

ONUNCU DERS

الصناعة/ÜRETİM

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَحْتَفِظُ، وَرَقٌ، اِكْتِشَافٌ، مِهْنَةٌ، اِنْفَعَنَ، مُخْتَلِفٌ، اَنْشَأَ، تَاجِرٌ، يَرْبِحُ، نَجَّارٌ، مَصْنَعٌ، قَمْحٌ، حَصَدَ، كَيْسٌ، عَمَالٌ، دَقِيقٌ، يُحَوِّلُ.

Derste yer verilen ifadeler

مَنْدُوبُ الشَّرْكَةِ، بَرَامِجُ الأَطْفَالِ، الصَّنَاعَاتُ الزُّجَاجِيَّةُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الورق/Kâğıt Üretimi

Bu bölümde kâğıt üretiminden, Araplarda kâğıt üretimi, Arapların kâğıt üretimini nerden öğrendiklerinden, ilk kâğıdın nerde kimler tarafından üretildiğinden bahsetmektedir

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fail(özne)‘den, fiil cümlesinden ve öğelerinden failin fiil cümlesinde olmazsa bir öge olduğundan bahsetmektedir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) صناعة الزجاج/Cam Üretimi

Bu bölümde cam üretiminden, cam üreticisinden, cam üretiminin tarihinin çok eski zamanlara dayandığından ve cam üretiminin tarihinin tam bilinmediğinden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Temyiz ve sayılardan, sayılardan sonra gelen isimlerin üçten ona kadar çoğul sonrasının da tekil geldiği verilmiştir.

BAŞLANGIÇ SEVİYESİ-2

Başlangıç seviyesi kitabı on dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırma örnekleri öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

سِيَاحَة / SEYAHAT

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَهَيَّبْتُ، عَاصِمَةٌ، نَسْتَطِيعُ، إِقَامَةٌ، شَاطِئُ، صَخْرَةٌ، سِيَاحِيٌّ، حَضَارَةٌ، مُجْتَمَعٌ، نُزْهَةٌ، آفَاقٌ، طَرِيقٌ، طُرُقٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الْبَحْرُ الْأَبْيَضُ الْمَتَوَسِّطُ، مُعْجَبٌ بـ...

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) رِحْلَةٌ سِيَاحِيَّةٌ إِلَى لُبْنَانَ / Lübnan'a Turistik Gezi

Parçanın bu bölümde Lübnan'a geziden bahsediyor. Lübnan'ın coğrafi bakımdan bulunduğu yerden, komşularından, coğrafi yapısından bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fiilin alametlerinden bahsediyor, örneklerle konuyu pekiştirir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) إِدْرِيسِي / İdrisi

Bu bölümde bir coğrafya âlimi olan Muhammed İdris'in hayatından anlatıyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fail olarak kullanılan bitişik zamirler örneklerle bahsedilmiştir.

Derst1.çe geçen dilbilgisi kuralı: Muzari fiilin başına geçen قد örneklerle manaya nasıl bir anlam kattığı anlatılmıştır.

İKİNCİ DERS

التَّسْلِيَّةُ / EĞLENCE

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُذَيِّعٌ، نَرَحِبُ، بَرْنَامِجٌ، مُبَارَاةٌ/مُبَارِيَاةٌ، اِنْتَسَبَ، مُمْتَنِعٌ، مُسَلِّيَةٌ، فَوْزٌ، جَهْدٌ، اِجَازَةٌ، يَفْضِي، يَرْتَاخُ، هَوَاءٌ، هُدُوءٌ، هَمٌّ/هُمُومٌ.

Derste yer verilen ifadeler

وَقْتًا فَرَاغًا، قَلَمُ الرُّصَاصِ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) مُقَابَلَةٌ / Görüşme

Bu bölümde Velid Şerif adlı bir futbolcuyla röportaj yapılmaktadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Ayrık zamirin mübteda oluşundan örneklerle bahsetmektedir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) اِجَازَةٌ مَازِنَ / Mâzin'in tatili

Mâzin adlı bir kişinin yaşantısından bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Şedde örneklerle anlatılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ DERS

مناسبات/İLİŞKİLER

Derste yer verilen yeni kelimeler kelime sayısı:

عرس، مُيزُوج، عروس، المُعَنَّي، فرح، راقص، تحنُّق، إستقلال، مُحْتَل، تُعْلِن، قَصِيدَةٌ، عَرْض، عِلْمٌ/أَعْلَامٌ.

Derste yer verilen ifadeler

على كُلِّ حَالٍ، عَلاَقَاتِ إِجْتِمَاعِيَّةٍ، عِيدُ الإِسْتِقْلَالِ، عَطْلَةُ الرَّسْمِيَّةِ، الأَعْيَانِ الوَطَنِيَّةِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) حفلة العرس /Düğün

Düğün hakkında geçen bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İşaret ismin mübteda halinden bahsediyor.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (2) عيدُ الإِسْتِقْلَالِ / İstiklal Bayramı

Bütün devletlerin kendi istiklallerinin yıl dönümlerini kutladıklarından bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İşaret isimlerin yazılışından bahsediyor.

DÖRDÜNCÜ DERS

الصَّحَّة /SAĞLIK

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُصابٌ، حُمى، مُسَابَقَةٌ، أَصَاب، ضَعْفٌ، فَاسِدٌ، شِفَاءٌ، تَدَخُّيْنٌ، مُدَخِّنٌ، يَسْبَبُ، تَنْفَسُ، ضَرَرٌ، يُوَثِّرُ، نَشَاطٌ، رَغْبَةٌ، غِيَابٌ، دَوَامٌ، اقْتَرَبَ، عَادَةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

سَلَّمَ عَلَى، عَافَكَ اللهُ، الأَطْعِمَةَ المُكْشُوفَةَ، أَتَمَنَى لَكَ الشِّفَاءَ العَجَل.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) زيارةُ المريض /Hasta Ziyareti

Bu bölümde hasta ziyaretinden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Harf-i cerlerin bazılarında örneklerle bahsediliyor.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (1) التدخين /Sigara

Sigaranın kötü bir alışkanlık olduğundan, havayı kirlettiğinden, toplumu zehirlediğinden anlatıyor.

BEŞİNCİ DERS

الطَّعَامُ وَ الشَّرَابُ /YIYECEK VE İÇECEK

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَدَعَوْ، وَلِيْمَةٌ، شَهِيٌّ، طَبَقٌ، مَحْسَبِيٌّ، جَزَرَ، لَدِيدٌ، مَقْدُونِسٌ، جُوعٌ، يَغْلِي، قَدْرٌ، نُحَزِّنُ، يَهْدِي، بَقَالٌ، شَطِيرَةٌ، عَطَشٌ.

Derste yer verilen ifadeler

شَيْخُ الْمُحْسِنِيِّ، سَلْطَةُ الْفُطْر، الطَّعَامُ النَّبَاتِي، شُرُوقُ الشَّمْسِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *وَلِيمَةٌ/Davet*

Parçada bir yemek davetinden ve davetteki yemeklerden bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Dilbilgisinden bu kısımda mef'ul-un bih

Lazım ve müteaddi fiillerden örneklerle anlatılıyor.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) *الشَّاي/Çay*

Çaydan ve çayın hem fakirin hem zenginin içeceği olduğundan yaygınlaşmasının hikâyesinden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fiile bitişip ve meful olan bitişik zamirler örneklerle anlatılmıştır.

ALTINCI DERS

الفلك/ASTRONOMİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

صَحَّحَ، اِخْتَرَعَ، رَصَدَ، هِلَالَ، نَجْمٌ، كَوْكَبٌ، فَلَكٌ، حِسَابٌ، حَرَكٌ، نَتِيجَةٌ/نتائجٌ، تَدَوَّرُ، فِضَاءٌ، طَبَقَةٌ، صَلَبٌ، يُحِيطُ، غَازٌ، كَوْنٌ، دَقِيقٌ، مِنْظَارٌ.

Derste yer verilen ifadeler

عِلْمُ الْفَلَكِ، عِلْمُ الْمُتَلَنَاتِ، الْمَجْمُوعَةُ الشَّمْسِيَّةُ، الْغِلَافُ الْجَوِّي، الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *البتائي/El-Betâni*

Bir derste astronomi âlimi olan Betâni'nin hayatından, nasıl meşhur olduğundan neden lakap verildiğinden anlatılıyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Soru cümlesi örneklerle anlatılıyor.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) *كوكب الأرض/Dünyanın Uydusu*

Dünyanın uydusu olan aydan bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: كيف، متى، أين soru edatları örneklerle açıklanıyor.

YEDİNCİ DERS

عَصْرُ الْإِتِّصَالَاتِ / İLETİŞİM ÇAĞI

Derste yer verilen yeni kelimeler

وَسَبِيلَةٌ، وَسَائِلٌ، إِتِّصَالَاتٌ، عَبْرٌ، خَبْرٌ، أَخْبَارٌ، سِلْكِيٌّ، حَاسِبٌ، سُرْعَةٌ، مَقَالَةٌ، تُخَاطَبُ، تَوَصَّلَ، مَعْلُومَةٌ، حِسَابٌ، بَيِّنَاتٌ، شَبَكَةٌ، بَرِيدٌ.

Derste yer verilen ifadeler

لَا سِلْكِيٍّ، الْأَقْمَارُ النَّاعِيَّةُ، الْحَاسِبُ الْمَرْكَزِيُّ، بِوَسِطَةِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *İletişimin Gelişimi* / تَطَوُّرُ الْإِتِّصَالَاتِ (1)

Parçada iletişim aletlerini icat ettiklerini ve çağların geçmesiyle teknolojinin daha da geliştiği şeklinde bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Gizli zamir şeklinde gelen fail örneklerle anlatılmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) *İletişim Ve İş* / الْإِتِّصَالَاتُ وَالْعَمَلُ (2)

Semir isminde bir iletişim şirkinde çalışan kişi ve işinden bahsediliyor.

SEKİZİNCİ DERS

الْأَخْلَاقُ / AHLAK

Derste yer verilen yeni kelimeler

يُرْعَى، أَهْلٌ، مَلَلٌ، فَكْرٌ، كَاذِبٌ، يَهْجُمُ، مُسْرِعٌ، يَكْذِبُ، يُصَدِّقُ، نِدْمٌ، صِدْقٌ، مُحْتَرَمٌ، نَافِعٌ، قَائِدٌ، عَظِيمٌ/عُظْمَاءٌ، عَدُوٌّ، عَنِيْفٌ، يُصِرُّ، يَبْسُ.

Derste yer verilen ifadeler: فَجَاءَ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *Yalancı Çoban* / الرَّعِي الْكَذَّابُ (1)

Küçük bir köyde yaşayan bir çobanın hikâyesinden bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mübteda ve haber işlenmektedir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) *Komutan ve Karınca* / الْقَائِدُ وَالنَّمْلَةُ (2)

Şiddetli bir savaşta ümitsizliği kapılan komutanın karıncanın yiyeceğini elde etmedeki azmini ve ondan aldığı dersi anlatıyor.

DOKUZUNCU DERS

بُلْدَانٌ وَأَقَالِيمٌ / ÜLKELER VE İKLİMLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

صَمَمٌ، شَكْلٌ، دَوْلَةٌ، إِزْدِهَارٌ، مَسْجِدٌ/مَسَاجِدٌ، جَنَّةٌ، مَعَالِمٌ، أَنْتَرٌ/أَنْتَارٌ، عِرَاقَةٌ، مُنْخَفِضٌ، عُمُقٌ، جَلِيدٌ، مَسَاحَةٌ، مُنَاخٌ، مُتَجَمِّدٌ، صَاخِبٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مَرَاكِرُ تِجَارِيَّةٌ، الْفُطْبُ الْجَنُوبِي، حَيَوَانَاتٌ الْفُطَيْيَّةُ، بِالنَّسْبَةِ إِلَى.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الْفُطْبُ الْجَنُوبِي /Kuzey Kutbu

Parçadan, genişliğinden, buzla çevrilmiş olduğundan, gündüzün altı ay olduğundan bunun gibi kuzey kutbuyla alakalı şeylerden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsim tamlaması örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) بَغْدَاد /Bağdat

Irağın başkenti Bağdat'tan bahsediliyor

ONUNCU DERS

الْحَاضِرِ وَالْمَاضِي /GEÇMİŞ VE GÜNÜMÜZ

Derste yer verilen yeni kelimeler

عِمَارَةٌ، طَائِقٌ، طِينٌ، تَتَمَيَّرُ، بِسَاطَةٌ، إِسْمَنْتٌ، فُولَادٌ، شَقَّةٌ/شَقَقٌ، حِصَاةٌ/حَصَى، مُعَبَّدٌ، رَصِيفٌ/أَرْصِفَةٌ، نَفَقٌ/أَنْفَاقٌ، جِسْرٌ/جُسُورٌ، تِجَارَةٌ، آلَةٌ/آلَاتٌ شَعْبِيَّةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

إِشَارَاتٌ، ضَوْئِيَّةٌ، الْأَغَانِي الشَّعْبِيَّةُ، نَعِيمًا.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الْمَدِينَةُ بَيْنَ الْمَاضِي وَالْحَاضِرِ /Geçmişten Günümüze

Şehir

Bir torun ve dedenin arasında geçen geçmişten günümüze bir sohbet şeklinde geçiyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsm-i mevsuller örneklerle açıklanıyor.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) حَمَامٌ دِمَشْقِيٌّ /Şam Hamamları

Şam'ın hamamlarından ve özellikle bir hamamdan bahsedilen bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: وصل ve قطع hemzeleri örneklerle işlenmiştir.

ORTA SEVİYE-1

Orta seviye kitabı on dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırma örnekleri öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

فصول السنة /MEVSİMLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

تُدُوب، حَارٌّ، تَهْطَل، رَجِيلٌ، عَرِيضٌ، يَحْرُثُ، مِحْرَاتٌ، عُصْنٌ/أَعْصَانٌ، أَعْشَابٌ، تَنْمُو،
ضَارٌّ، نَاضِجٌ، تَمْرِينٌ/تَمَارِينٌ، صَرَافٌ، تَوْلَدُ.

Derste yer verilen ifadeler

في جين، رُكُوبُ الخَيْلِ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) ما الفصول المُفضَّل لَدَيْكَ /EN SEVDİĞİN MEVSİM

HANGİSİ?

Bir derste öğretmenin öğrencilere ülkenizde olan mevsimler nedir sorusuyla devam eden bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nekra ve marife örnekler ile açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) الفصول و الفلاخ /Çiftçiler Ve Mevsim

Bu parçada çiftçilerin işleri mevsimlere göre işleniyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Bazı kelimelerin telaffuzunu ve yazılışını anlatıyor.

İKİNCİ DERS

الفضاء /UZAY

Derste yer verilen yeni kelimeler

رِيَاضِي، فِزِيَائِي، مُرَاقِبَةٌ، طَوْرٌ، صَارُوخٌ، تَحْقِيقٌ، مَجْرَةٌ، جَزِيرَةٌ، عِلْمِيٌّ، مَثِيرٌ، كَهْفٌ، صَحْفِيٌّ، غَامِضٌ.

Derste yer verilen ifadeler

العَدَسَاتُ المُقَرَّبَةُ، عَمَلِيًّا، رَائِدُ الفَضَاءِ، مُرَكَّبَاتٌ فَضَائِيَّةٌ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) الصعود إلى الفضاء /Uzaya Çıkmak

Parçada insanın uzaya çıkış mazisinden bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mebni ve mu'rab örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Müsenna(ikil) ve çoğulların irabı örneklerle işlenmiştir.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) الحياة في الفضاء /Uzayda Yaşam

İki arkadaşın bir televizyon programından yola çıkarak uzaydan bahsetmeleriyle devam eden bir sohbet.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Atıf harfleri olan ف،ثم،أو dan bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Sözlükten kelimeler bulmanın püf noktalarını açıklamaktadır.

ÜÇÜNCÜ DERS

الموسيقى/MÜZİK

Derste yer verilen yeni kelimeler

موسيقى، إحساس، روح، حزن، أنز، نفخ، عود، قانن، طبل، ناي، بوق، عازف، يعزف، أغنية، مزمار، صوت.

Derste yer verilen ifadeler

الآلات الموسيقية، الآلات الوترية، الآلات النقر، الآلات النفخ، الآلات الإلكترونية.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الموسيقى و آلتها /Müzik ve Âletler

Müzik ve aletlerden bahseden okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mazi fiilin mebniliğinden fetha ile mebni olduğunu harekesinin değişmeyeceğini örneklerle anlatıyor.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (2) فارابي/Fârâbî

Ünlü bir İslam âlimi olan Fârâbî'nin hayatı, kanun ve bazı aletlerin bulucusu olduğu anlatılan bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mazi fiile zamirlerin nasıl bittiği örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İlet harfleri (ى، و، ا) alan fiillerin çeşitleri üzerinde örneklerle durulmuştur.

DÖRDÜNCÜ DERS

التربية/TERBİYE

Derste yer verilen yeni kelimeler

إعتماد، يترعج، مرأهق، نثبت، يوقر، حكيم، إحرص، وطن، إدراك، برهن، حذف، مئندى، محاضر، يشجع، يفشل، مزيد، نفع، أسعف.

Derste yer verilen ifadeler

غرفة الاجتماع، الحياة العملية، الاتحاد الإفريقي، غرفة العناية المشددة.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) أسامة غضب /Sinirli Usame

Usame isminde bir kişinin arkadaşıyla neden sinirli olduğu hakkında bir sohbetidir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Muzari fiilin mebniliği örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Muzari fiilde fail örneklerle anlatılmıştır.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (1) السعادة /Mutluluk

Parçada bir mutluluk hikâyesi anlatılıyor.

BEŞİNCİ DERS

مِهَنٌ و أَعْمَالٌ /MESLEKLER VE İŞ

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَعْنِي، يَتَعَرَّضُ، مُرَاسِلٌ، تَوَاجُهْ، إِصَابَةٌ، مُصَوِّرٌ، مُسْتَمِعٌ، مُشَاهِدٌ، نَتَسَاءَلُ، شُهْرَةٌ، نُذِيعٌ، يَعْتَذِرُ، مُمْتَلٌ، مُرَبِّفٌ.

Derste yer verilen ifadeler

فَوْأً، بِيْرَ أَعَةٍ، مَهْمَا يَكُنْ، إِعْلَانٌ تِجَارِيٌّ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الصَّحَافَةُ /Gazetecilik

Gazetecilikten ve gazetecilerin işlerindeki zorluklardan bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nasb edatlarından örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) التَّمَثِيلُ /Gösteri

Göstericilerin, tiyatrocuların hedeflerinden yaptıkları işlerden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Beş isim örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Ayrık yazılan elif örneklerle yazılışı açıklanmıştır.

ALTINCI DERS

مُؤَسَّسَاتُ اجْتِمَاعِيَّةٌ /TOPLUMSAL KURUMLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

إِهْتَمُّ، أَعَالِجٌ، مُجْنُونٌ، يَتَأَلَمُ، عُدْوَانِي، مَسْكَنٌ، أَدَى، مَظْلُومٌ، رِعَايَةٌ، صَالِحٌ، مَسْئُونٌ، تَرْبِيَّةٌ، نَفَقَةٌ، اضْطُرٌّ، دَاءٌ، جَلِيسٌ، مَشْنَةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

أَمْرَاضُ الْعَقْلِيَّةِ، قُصُورٌ دِمَاغِيٌّ، دَارُ الْعُجُوزِ، دَارُ الْحَضَانَةِ، دَارُ الْإِيْتَامِ، بِحَاجَةٍ إِلَى.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ الْعَقْلِيَّةِ /Akıl Hastanesi

Akıl hastanesinden ve akıl hastanesindeki hastalardan bahseden bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Cezm edatları örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Beş fiilin cezm edilmesi örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) دَارُ الْإِيْتَامِ /Yetimhane

Yetim haneden, devletin yetimlere gelecekte iyi insanlar olmaları çok önem verdiği ve yetim hanedeki bir öğretmenle öğrenci arasında geçen konuşma yer almaktadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Hemzenin çeşitlerinden bahsedilmektedir.

YEDİNCİ DERS

آداب اجتماعية / ADABI MUAŞERET

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُتَحَدِّثٌ، لِيَقَ، نَصِيحَةٌ، مَحَاسِنٌ، أَحْفَ، مُسَاوِيٌّ، تَقَبَّلَ، اِمْدَدْحُ، اِنْتَقَدَ، تَجَنَّبَ نُجَيْرٌ، ثَرَّرَةٌ، بَصْرَاحَةٌ. مَحْبُوبٌ، تَعَامَلٌ، ضِيَافَةٌ، اُودُ.

Derste yer verilen ifadeler

بَصْرَاحَةٌ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) آداب الحديث / Konuşma Adabı

Parçada konuşma adabından, faydalı faydasız konuşmalardan bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Emir fiilin mebniliğinden bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İllet harfi bulunduran emir fiilin mebniliğinden bahsetmektedir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) حاتم الطائي / Hâtem 'utTâi

Parçada meşhur bir Arap mutasavvufî Hâtem'utTâi'nin hayatından, edebinden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Emir fiilin sığasından bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Fiilde bulunan vasıl hemzesi örneklerle açıklanmıştır.

SEKİZİNCİ DERS

ذكريات / HATIRALAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَتَأَمَّلُ، لَوْحَةٌ، شَهَادَةٌ، جَائِزَةٌ، عَجُوزٌ، يَسْتَحِقُّ، اِمْضَى، نُقَاعَدُ، جِيْلٌ، ذِكْرَى، يَسْتَعْرِقُ، فَسْوَةٌ، تَوْدِيْعٌ، مُرْهَقٌ، حُنُونٌ، اِعْتَادٌ، نِعْمَةٌ، نَسِيَانٌ.

Derste yer verilen ifadeler

شَهَادَاتٌ عِلْمِيَّةٌ، جَوَائِزٌ تَكْرِيْمِيَّةٌ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) ذكريات المعلم متقاعد / Emekli Öğretmenin Hatıraları

Bir emekli öğretmenin hayatından geçmişteki yaşadığı tecrübelerden anlatılan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Zaman zarfı örneklerle anlatılmaktadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) نعمة النسيان / Unutmak Nimettir

Parçada geçmişteki üzüntüleri unutmamanın yararlı bir nimet olduğu anlatılıyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Hemzenin ortada yazılışı gösterilmiştir.

DOKUZUNCU DERS

اَنْدُلُس/ENDÜLÜS

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَنَارَةٌ، رَفَاهِيَّةٌ، نَعِيمٌ، رَحَاءٌ، شَاعٌ، الْبَاقِي، تُحْفَةٌ، زَوَالٌ، مَنَجَمٌ، بَحْثٌ، مَوْضِعٌ، يَفْتَخِرُ، كَنْزٌ، بَعْعَةٌ/بِقَعٌ، تِمْنَالٌ، نَهْدَمٌ.

Derste yer verilen ifadeler

بِالتَّعَوُّنِ مَعَ حَرْبِ أَهْلِيَّةٍ، الْحَبِطُ الْأَطْلَسِيُّ، مِيَاءٌ كَبِيرٌ بَيْتِيَّةٌ، الْقَصْدُ الشُّعْرِيَّةُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) حضارة الأندلس/Endülüs Medeniyeti

Parçada okulda bir derste geçen öğrencilerin okuduğu, işlediği konu olarak, İspanyada kurulan ve günümüze kadar kültürleri devam eden İslam devleti olan sekiz asır yaşamış Endülüs devletinden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mekân zarfı örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) مدينة الزُّهراء/Zehra şehri

Endülüs'teki Zehra şehri ve kurucusu Abdurrahman Nasır'dan söz edilmektedir. Şehrin zenginlik ve bolluk zamanında kurulduğu, kurucusundan sonra hükümdarın oğlunun yerine geçtiği ve şehrin yapısı hakkında bilgi verildiği görülmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsmi mekân örneklerle açıklanmıştır.

ONUNCU DERS

طبقات الاجتماعية/SOSYAL TABAKALAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَنْقَسِمُ، اِقْتِصَادِي، طَبَقَةٌ، مُسْتَوَى، مَعِيشَةٌ، صَدَرَ، قَرَارٌ، تَمَلُّكٌ، اِلْزَامٌ، مَبْلَغٌ، مُمَرَّقٌ، مُشْرَدٌ، فَيْهٌ، مُخْتَلِفٌ، مُرْوَةٌ، مَنْصِبٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مُنَوَّسٌ اَلْحَالُ، رِبَاسْتِمْرَارٌ، يُؤَدِّي اِلَى، بِفَارَغِ الصَّبْرِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) طبقات المجتمع/Toplumsal Yapı

Parçada toplumların maddi olarak fakir ve zengin gibi farklı tabakalarda olduklarından ve geçim şartlarının, hayat şartlarının farklılıklarından bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsim cümlesinin ögesinden olan haberin çeşitleri örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) حياة المشردين/Evsizlerin Hayatları

Parçada evsizler ve sokakta yaşayan kimsesizlerin yaşadığı zorluklar anlatılıyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Ortada yazılan hemze hakkındaki önemli haller örneklerle açıklanmıştır.

ORTA SEVİYE-2

Orta seviye kitabı on dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırmalar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımlarını da yer verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

السُّلْمُ وَالْحَرْبُ / SAVAŞ VE BARIŞ

Derste yer verilen yeni kelimeler

خَلِيفٌ، حِصَارٌ، يُهَدِّدُ، سَلْمِيٌّ، حَرْبٌ، جَيْشٌ، حُرِّيَّةٌ، سِلَاحٌ، شَنَّ، ظَلَمَ، تَعَذِّبُ، قَصَفَ، اِزْدَهَارٌ، مَدْفَعٌ، عَدْلٌ، سَلَامٌ، أَمْنٌ، حُكْمٌ، مَشْرُوعِيَّةٌ، اِنْقِلَابٌ.

Derste yer verilen ifadeler

فِي ذَلِكَ الْحِينِ، أَسْلِحَةُ الدَّمَارِ الشَّمْلِ، لَجْنَةُ التَّفْتِيْشِ، مَحَطَّاتُ الْكُهْرِبَاءِ.

Okuma ve Dinle (Okuma parçası) (1) اَلْحَرْبُ الْخَلِيْجِ الثَّانِيَّةُ / İkinci Haliç Savaşı

Irak Eski Devlet Başkanı Saddam Hüseyin ile Kuveyt arasındaki savaşı konu edinen bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Eksik fiiller olarak bilinen كان ve benzerleri örneklerle incelenmiştir.

Okuma ve Dinle (Okuma parçası) (2) اَلْعَدَالَةُ / Adalet

Adaletin insanlar arasında güvenlik ve medeniyetin esası olduğundan, savaşta olsun harpte olsun her zaman insanların arasında adaletin olması gerektiğini anlatan bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nefiy edatları örneklerle açıklanmaktadır.

İKİNCİ DERS

اِخْتِلَافَاتِ الثَّقَافَاتِ // KÜLTÜREL FARKLILIKLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَقَافَةٌ، مَقْيَاسٌ، صَوَابٌ، قَبِيحٌ، مَسْمُوحٌ، بَدَائِيٌّ، بَطُولَةٌ، جَائِزٌ، عَارٌ، نَارٌ، قَبِيلَةٌ، تُحَرِّمُ، مَفْهُومٌ، رَذِيلَةٌ، أَخْلَاقِيٌّ، نَيْسَبِيٌّ، شَعْبٌ، قُبْلَةٌ، مُعَانَةٌ، إِحْرَاصٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الأَدْيَانُ السَّمَاوِيَّةُ، أَحْمَرُ الشَّفَاهِ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) عَادَاتُ الْمُخْتَلِفَةِ /Farklı Adetler

Parçada toplumlardaki farklı adetlerden, farklı kültürlerden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: إِنَّ ve benzerleri örnekler verilerek açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) آدَابُ التَّحِيَّةِ /Selamın Üslupları

Selam vermenin ülkelere, şehirlere göre değişiklik gösterdiği, farklı farklı selamlaşma şekillerinin olduğunu anlatan bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Te'kidin üslubu örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Hemze-i mutasarrıfa'nın harekelenmesi örneklerle açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ DERS

رِيَاضِيَّاتٍ // MATEMATİK

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُمَيِّزٌ، أَبْدَعُ، لُغْزٌ، مَسْأَلَةٌ، تَبْسِيطٌ، تَنْبُوُّ، تَقْنِيَّةٌ، مُعَقَّدَةٌ، مُؤَسَّسٌ، مُعَاصِرٌ، مَرْجِعٌ، يُرْشِدُ، حَائِرٌ، نَظْرِيَّةٌ، جَمْعٌ، طَرَحٌ.

Derste yer verilen ifadeler

عِلْمُ الرِّيَاضِيَّاتِ، عِلْمُ الْجَبْرِ، الْخَوَازِمِيَّاتِ، عِلْمُ الْكُورْبَاءِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الْخَوَازِمِيّ /Harezmi

Meşhur İslam âlimi matematikçi Musa Harezmi'nin matematik alanındaki çalışmaları ve hayatı hakkında geçen bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Teşbih üslubu örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) سِفْرٌ /Sıfır

Sıfır sayısı hakkında; sıfır sayısının en büyük buluş olduğunu anlatan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İlet harfi bulunduran eksik fiilin halleri örneklerle ele alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ DERS

النَّبَاتَات/ *BİTKİLER*

Derste yer verilen yeni kelimeler

جَذْر، ثَمْرَةٌ، بَرِّيٌّ، يَدُوقُ، مُونَةٌ، رَطْبٌ، طَمْرٌ، رِيٌّ، سَدٌّ، قَنَاءٌ، أَلْيٌّ، حَصَادَةٌ، قَشٌّ، حَشْرَةٌ، مَحْصُولٌ، مُزَارِعٌ، بَلْحٌ، غِذَاءٌ، جِذْعٌ، إِنْتَاجٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الأدواتُ المنزليَّةُ، مُسْتَحْضَرَاتُ التَّجْمِيلِ، التَّوَازُنُ البِيئِيُّ، الكُتُبُ السَّمَاوِيَّةُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الزَّرَاعَةُ/ *Ziraat*

İnsanoğlunun ilk yıllarından beri ziraatla uğraştığı ve zamanla ziraatın alet olarak olsun, ekim sistemi olsun gelişmeler olduğunu anlatan parçadır.

Derste geçen dilbilgisi: Rica, temenni ve idrak etmek istemek kuralları kendilerini belirtmek için kullanılan kelimeler kullanılarak örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) النَّخِيلُ/ *Hurma Ağaçları*

Parçada hurma ağaçlarından, en eski bir meyve ağacı olduğundan, Kuran-ı Kerimde ismini Allah-Teâlâ'nın zikrettiğini, meyvesinden yiyecek ve ilaç ağacından ve yapraklarından ev yapımında faydalandığından bahsedilmektedir.

BEŞİNCİ DERS

العِلْمُ وَالمَعْرِفَةُ/ *İLİM VE BİLGİ*

Derste yer verilen yeni kelimeler

عَقْلٌ، إلهيٌّ، يَسْتَوِيدُ، حَظْرٌ، غَزَا، أَمِنٌ، وَقَرٌ، عِلْمٌ، تَدْمِيرٌ، دِمَارٌ، يَهْدِمُ، سَقَى، هِمَّةٌ، يَطْفُو، شَكَأ، شِرَاعٌ، بَأَجْرَةٌ، يَتَغَلَّبُ.

Derste yer verilen ifadeler

المُحَرَّكَاتُ البُحْرِيَّةُ، طَبَقَالٌ....

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) العِلْمُ وَالعَقْلُ/ *İlim Ve Akıl*

Aklın beşeriyet için en büyük hediye olduğundan, akılla insanın hayatta nasıl yaşayabileceğinden, akılının yardımıyla insanın dünyada daha rahat yaşamayı aşamalarla öğrendiği şeklinde işlenen bir parçadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الإخْتِرَاعُ السَّفِينَةُ/ *Geminin Buluşu*

Geminin buluşundan, insana denizde kolaylık getirdiğinden, en eski deniz taşıtı ağaçların birbirine bağlanarak yapılan bir taşıttır. Sonra yeni buluşlarla deniz taşıtının aşama aşama daha gelişmiş seviyeye geldiğinden bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İlletti eksik fiilin okunuşu örneklerle açıklanmıştır.

ALTINCI DERS

الاستطلاع/ANKET

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُخَابِرَات، جاسوس، يَخْتَرِقُ، تزويد، حساس، عبقري، مُتَّهَم، نيابة، مصدر، كاهن، عراف، يوهيم، استطلاع، سري، يطبع، قلماً، مشرّع.

Derste yer verilen ifadeler

أجهزة الأمن، بالطبع، شبكة تجسس، رئيس الوزراء، سرع الملاحه، المركز الثقافي.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) رفعت الجمال/Rifat Cemal

Mısırlı bir istihbarat görevlisinin yaptığı işlerden bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Lazım ve mütaaddi (meful almayan ve alan fiiller)

örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) التطور الاستطلاع/Casusluğun Gelişimi

Parçada casusluğun tarihinden, daha önce ve şimdi kullanılan yöntemler misallerle anlatılmaktadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İçinde illet harfi bulunan eksik fiilin okunuşu

örneklerle açıklanmıştır.

YEDİNCİ DERS

أَمْوَالٌ وَ طُمُوحَاتٌ / ÜMİTLER VE GAYELER

Derste yer verilen yeni kelimeler

تخرج، تقدر، امتياز، محاربة، فساد، قبول، أسي، تصميم، منح، كلف، شريك، فضل، بيدل، مجد، طموح، أسهم، إنظام، حازم، يتحقق، ثقة، جد، جودة.

Derste yer verilen ifadeler

تقريباً، فعلاً، الفنون الدولي، بالمقارنة مع، رأس المال، التناوبية العامة.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) طموحات زياد/Ziyad'ın Beklentileri

Hukuk fakültesinden başarıyla mezun olan Ziyad ismindeki bir öğrencinin gelecekteki beklentilerinden ve yaşadığı olaylardan bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İki mefulü nasb eden müteaddi (meful alan fiil) fiiller

örneklerle açıklanıyor.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) المدير الناجح/Başarılı Müdür

Başarılı bir müdürün şirketindeki yaşadığı başarıları, şık giyiminden, yapıcı ve hayalleri olan bir müdür olduğundan bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Ecvef (ortasında illet harfi bulunan fiiller) fiillerin okunuşu örneklerle açıklanmaktadır.

SEKİZİNCİ DERS

التَّلَوُّثُ/KİRLİLİK

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَلَوُّثٌ، دُخَانٌ، كَثِيفٌ، تَدَهُوْرٌ، مَلَوْتُ، غَازٌ، نَفْطٌ، إِشْعَالٌ، مَحْتَرِقٌ، يَصِيبُ، تَمْنَعُ، نَقِيٌّ، أَرْضِيٌّ، فَحْمٌ، تَخْفِيفٌ، يَخْتَلُّ، أَنْهَارٌ.

Derste yer verilen ifadeler

صِنَاعَاتٌ تَحْوِيلِيَّةٌ، تَلَوُّتٌ بَيْنِيٌّ، مُحِيطٌ حَيَوِيٌّ، نَافِلَاتٌ، النَّفْطُ، مُجْتَمَعٌ دَوْلِيٌّ، نِظَامٌ بَيْنِيٌّ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) التَّلَوُّثُ/مشكلة التلوث (Kirlilik sorunu)

Toplumsal olarak en büyük sorunlardan olan kirlilik sorununun tehlikeli olduğundan, fabrikaların dumanları ve kirliliklerinin sebep olduğu, hava kirliliği gibi konuları ele alan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Cezm eden şart edatı örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) دَرَجَاتُ التَّلَوُّثُ/كيرليليğin Dereceleri

Kirliliğin çeşitlerinden olan hava, yer, su ve kirliliğin insan sağlığına etkisi bakımından üç dereceye ayırıp açıklayan bir okuma parçasıdır.

DOKUZUNCU DERS

التَّلَوُّثُ/TABIAT OLAYLARI

Derste yer verilen yeni kelimeler

كَارِثَةٌ، طَبِيعِيٌّ، زَلْزَالٌ، مُدْمَرٌ، انْقَادٌ، قَتِيلٌ، مَقْيَاسٌ، اِحْتِيَاطٌ، هَنْدِسِيٌّ، يَنْفَجِرُ، بُرْكَانٌ، رَمَادٌ، مَوْجِبَةٌ، نَجَاً، جَفٌّ، هَاجٌ، فَيْضَانٌ، كُسُوفٌ، حُسُوفٌ، فُرْصٌ.

Derste yer verilen ifadeler

هَزَّةٌ أَرْضِيَّةٌ، يَنْأَبِيعُ مَعْدِنِيَّةٌ، اِلْحْتِيَاسُ الْحَرَارِي.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الزَّلَازِلُ/Depremler

Depremler hakkında bilgi, geçmiş yıllardan beri depremler için yapılan çalışmalar ve buluşlar anlatılan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Daha önceki bölümde cezm eden şart edatı işlenmiştir. Bu bölümde ise cezm etmeyen şart edatı işlenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الحُسُوفُ وَ الكُسُوفُ/Hüsuf veKüsuf

Husuf ve Kûsuf olayı geçmişten beri insanların önem gösterdiği ve nasıl oluştuğunun ne gibi şekillerin ortaya çıktığından bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Lefif-i makrun'un (içinde iki tane illet harfi bulunduran fiiller) Okunuşu, mazi, muzari, emir şekilleri örneklerle açıklanmıştır.

ONUNCU DERS

حَضَارَات/MEDENİYETLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

خَلَّفَ، يَمْتَدُّ، مَعْبُدٌ، مَدْحَلٌ، مَنَحُوتٌ، اِبْدَاعٌ، عَجِيبٌ، فَرِيدٌ، اِرْتِفَاعٌ، عُمُودٌ، رُومَانِيٌّ، عُمَرَانِيٌّ، مُعْجِزَةٌ، نِظَامٌ، اِنْتِخَابٌ، فَارِقٌ، تَقْلِيدٌ.

Derste yer verilen ifadeler

نَاطِحَاتُ السَّحَابِ، كَثَافَةُ سَكَانِيَّةِ، المَرَاجِلُ التَّعْلِيمِيَّةِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) البتراء/Petra

Ürdün de bulunan eski bir şehirden bahsediyor. Dünyadaki tarihi eserlerin arasında çok önemli yere sahip olduğundan, petrayı televizyondan veya gazetelerden okumuş olabiliriz ama gidip gördüğümüzde izlediğimizden, okuduğumuzdan farklı olduğunu ve orda eskiden yaşayan medeniyetten bilgi veren bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Atıf harfleri örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) اليابان/Japonya

Japonya'nın coğrafi yapısından, iktisadi, sanayi ve Japonya hakkında söylenen söylentileri açıklayan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İlk harfi hemzeyle başlayan fiillerin okunuşu örneklerle gösterilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Muzaaf fiil (şeddeli fiiller) örnekler verilerek açıklanmıştır.

İLERİ SEVİYE-1

İleri seviye kitabı dokuz dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırma örnekleri öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

البناء و العمران /BİNA VE YAPILAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَبَيَّنَ، اِمْتَرَجَ، اِمِيلَ، رَشِيَّةٌ، اِلْهَامٌ، نَفْسٌ، قُبَّةٌ، سَفَفٌ، تَأَثَّرَ، تَزْيِينٌ، مَيْدَانٌ، تَحْطِيطٌ، مُجَسَّمٌ، حَرَبِيٌّ، هَيْئَةٌ، مَتَظَاهِرٌ، فَوْضِيٌّ.

Derste yer verilen ifadeler

دَارُ الْعِبَادَةِ، عِلْمُ الْعِجْتِمَاعِ، الْعُلْيَاءُ، الْعَرَبُ الْعَرَبِيٌّ، الطَّقَةُ الشَّمْسِيَّةُ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) اِفْنُ الْعِمَارَةِ عِنْدَ الْعَرَبِ /Araplarda Bina Yapı

Bu bölümlerde eski senelerden beri gelen Arap bina yapı şekilleri geçirdiği evreler, diğer yapı kültürleriyle etkileşiminden bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Beş isim örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) اِبْنُ خَلْدُونِ /İbn Haldûn

Felsefe, sosyoloji, tarih gibi dallarda meşhur bir Arap âlimi olan ibn-i Haldîûn'dan bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mezîd fiillerden şema ve örneklerle bahsedilmiştir.

İKİNCİ DERS

الماء /SU

Derste yer verilen yeni kelimeler

مَادَّةٌ، قِيَمَةٌ، نُكْهَةٌ، سَكَّرِيَّاتٌ، الْخَالِي، حُمُوضَةٌ، هَضْمٌ، عُبُورَةٌ، كَلْسِيْمٌ، مَعْدِنِيٌّ، عَدْبٌ، يَنْدَقُقُ، تَنْعِشُ، عَظْمٌ، بَرَكَةٌ، غَيْظٌ، ارْتِفَاعٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الْمِيَاهُ الْإِزَارِيَّةُ، الْمَوَادُّ الْحَافِظَةُ، النَّسِيْجُ الْعَظْمِيُّ، الدَّوْرَةُ الدَّمَوِيَّةُ، أَمْلَاحٌ مَعْدِنِيَّةٌ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) الْمِيَاهُ الْغَزِيَّةُ /Gazlı içecekler

Gazlı içeceklerden ve özelliklerinden bahseden bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsmi mevsuller ve yarım cümle (şibh-i cümle) örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) مَاءُ زَمَزَمَ /Zemzem suyu

Zemzem suyundan, tarihinden, neden zemzem diye isimlendirildiğinden, mühendislerin hakkında yaptığı çalışmalar hakkında geçen bir parçadır.

ÜÇÜNCÜ DERS

حُفُوقُ الْإِنْسَانِ / *İNSAN HAKLARI*

Derste yer verilen yeni kelimeler kelime sayısı

عُبُودِيَّةٌ، إِذْلَالٌ، اسْتَعْبَادٌ، عَبْدٌ، يَتَفَاضَلُ، طَبَقِيَّةٌ، عِرْقٌ، تَحْقِيقٌ، أَدَى، مَدَنِيٌّ، تَشْرِيدٌ، دَمَرٌ، مُنْشَأَةٌ، مَجْرَرَةٌ، انْتِهَاكٌ، ارْتِكَابٌ، مُلْجَأٌ، مُتَعَمِّدٌ، فَاعِدَةٌ، بَرِيءٌ.

Derste yer verilen ifadeler

حُفُوقُ الْإِنْسَانِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *العُبُودِيَّةُ / Kölelik*

Kölelikten, köleliğin tarihinden, insanın kardeşi insana kölelik yaptığından, satılıp alındığından ve hâlâ günümüzde köleliğin bazı yerlerde devam ettiğinden ve bu insanların bunları hak etmediği ve bunların hürriyetlerine kavuşmasının gerektiğinden bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Sıfat ve sıfatın özelliklerinden örneklerle bahsediliyor.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) *حُفُوقُ الْإِنْسَانِ / İnsan Haklarının çiğnenmesi*

Parçada iki Lübnan gazetesinde geçen İsrail devletinin insanlar haklarını ihlal ettiklerini ve Lübnan'daki 1996'daki katliamlardan bahsediyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Arapça dilbilgisindeki iki kelime çeşidi câmid (türemeyen) ve müştaktan (türeyen) fiiller örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Türeyen fiillerden olan sıfatı müşebbehe fiil kalıplarıyla örnekler verilerek açıklanmıştır.

DÖRDÜNCÜ DERS

الأدبُ العَرَبِيّ / *ARAP EDEBİYATI*

Derste yer verilen yeni kelimeler

شِعْرٌ، مَكَانَةٌ، ثَرَاتٌ، نَظْمٌ، قَصِيدَةٌ، نَحْوٌ، مَنْطِقٌ، مَدْحٌ، هِجَاءٌ، يَذْمٌ، فَخْرٌ، حِمَاسَةٌ، بَطُولَةٌ، غَزَلٌ، رِثَاءٌ، دَعَاءٌ، وَصْفٌ، نَثْرٌ، مَثَلٌ، رِوَايَةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

العَصْرُ الْجَاهِلِيّ، الْمُسَابَقَةُ الشَّعْرِيَّةُ، الْبَعَثَاتُ الْعِلْمِيَّةُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) *الشِّعْرُ / Şiir*

Şiirden, şiirin insanın kalbinden gelen hisler olduğundan, Arapların şiirde eskiden beri ileri bir konumda olduklarından ve şiirin yapısından bahseden bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Dilbilgisi kurallarından hal konusu örneklerle işlenmiştir.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (1) النَّثْرُ/Nesir

Kafiyesiz ve vezinsiz bir söz çeşidi olan nesirden, çeşitleri tafsilatlı bir şekilde işlenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Hal'in çeşitleri örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Hal ve sıfat arasındaki farklar örneklerle açıklanmıştır.

BEŞİNCİ DERS

الثَّقَافَةُ الْعَرَبِيَّةُ/ARAP KÜLTÜRÜ

Derste yer verilen yeni kelimeler

افْتَتَحَ، مَخْطُوطَةٌ، قَاعَةٌ، مَطَالَعَةٌ، مُحَاضِرَةٌ، مَجْلِسٌ، إِشَافٌ، طِبَاقَةٌ، مَكْتَبِيٌّ، مُخْتَصِّصٌ، تَرْجَمٌ، وَعَظٌ، عِبْرَةٌ، مَكْرَمَةٌ، حَيَاءٌ.

Derste yer verilen ifadeler

دَارُ الْكُتُبِ، حَجَرُ الْأَسَاسِ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) دَارُ الْكِتَابِ/Kitap yayınevi (Mısır)

Arap âleminin ilk kitap yayın evi olan mısırdeki Dâru'l-Kitab'tan ve şuanda dünyanın en büyük yayın evlerinden birisi olduğundan, tarihinden bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mazi fiilin meçhul hâlinin mebniliği örneklerle işlenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الْكِتَابِ/Kitap

Kitaptan, değerinden, en iyi dost olduğundan ve diğer özelliklerinden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Muzâri fiilin meçhul hâlinin mebniliğini örneklerle açıklanmıştır.

ALTINCI DERS

عِلْمُ الطَّبِّ/TIP İLMİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

يَعْتَمِدُ، مَعْرِفَةٌ، طَبٌّ، يَخْضَعُ، فَحْصٌ، تَجَاوَصَى، رَبِيَّةٌ، نَفْسِيٌّ، عِلَاجٌ، أَوْصَى، وَقَايَةٌ، أَمْعَاءٌ، أَقْفَةٌ، صَدْرٌ، شَيْخُوحَةٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الرُّوحُ الْمَعْنَوِيَّةُ، الْقَتْلُ الرَّحِيمُ، الْأَمْرُضُ الْمُسْتَعَصِيَّةُ، قَابِلٌ لِي، وَجْهَةٌ نَظَرٍ .

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الرَّزِي/Râzî

Büyük bir İslam âlimi olan Râzî'nin ilminden, tıp ilmindeki ilminden bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Maksur ve menkus isimler örneklerle işlenmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الْقَتْلُ الرَّحِيمِ/CeninKatli

Çocuk aldırma hakkında, çocuk aldırma hakkında yayımlanan kanun, insanların soruları ve dinlerin bu konuyu caiz kılıp kılmadığı hakkında geçen bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsmi fail, ismi meful dilbilgisi kuralları örneklerle açıklanmıştır.

YEDİNCİ DERS:

شِعْرٌ وَ أَمْثَالٌ /ŞİİR VE ATASÖZLERİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

نُقْصَانٌ، تَمَّ، عَرَّ، طَيِّبٌ، سَاءَ، حَازَ، مَرَدٌ، فَجِيعَةٌ، غَافِلٌ، سِنَّةٌ، يَقْظَانٌ، نَفِيسٌ، طَمَّانٌ، مَقَامٌ، أَفْنَى، نَطَقَ، صَانَ، هَتَفَ، جَرْدَاءٌ، تَفَاوُضٌ.

Derste yer verilen ifadeler

رَقِيقُ الْأَفَاظِ، صَخْرَاءٌ قَاحِلَةٌ، أُمْسِيَّةٌ شِعْرِيَّةٌ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) اِرْتَاءُ الْأَنْدَلِيسِ/Endülüs'e ağıt

Endülüs'ün kötü duruma düşmesiyle üzüntüye düşen bir şairin Endülüs için yazılan bir ağıt işlenmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Memnu' min'es-sarf 1.aşamasında başlangıç ve kaidenin şartları örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Memnu' min'es-sarf 2.aşamasında sebepleri örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Memnu' min'es-sarf 3.aşamasında yine sebepler devam edilmiş örnekler verilerek açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) اِحْكَمٌ وَ أَمْثَالٌ /Hikmetler ve Atasözleri

Hikmet ve atasözleri işlenmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Memnu' min'es-sarf'ın okunabilecek ve kaide dışı kurallar işlenmiştir.

SEKİZİNCİ DERS

رَوْعَةُ الْأَدَبِ / EDEBİYATIN GÜZELLİĞİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

هَيْفَاءُ، تَتَمَّائِلُ، حَنَانٌ، كَاسِيفٌ، دَبٌّ، غُرٌّ، قَدَسٌ، صَرَغٌ، خَصَالَةٌ، عَاشِقٌ، طَاوُوسٌ، سَمٌّ، اِثْتَأْتَرُ، مَوَدَّةٌ، يَعْذُو، سُوْدُدٌ، حَطِيئَةٌ، نَبَعٌ، وَجَلٌ.

Derste yer verilen ifadeler

حُبًّا جَمًّا.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) مِنْ هَذِهِ الْهَيْفَاءِ / Kim bu güzel kadın?

Bu parçada yazar güzel bir kadını tabiattaki ağaçlara varlıklara benzeterek vasıflandırıyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mefulü mutlak örneklerle anlatılmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) وَصِيَّةُ الْأَبِ / Bir babanın vasiyeti

Ölüm döşeginde olan bir babanın çocuğuna vasiyeti işlenmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Sülâsi fiillerin yaygın olarak kullanılanlarından örneklerle bahsedilmiştir.

DOKUZUNCU DERS

القِصَّةُ فِي الْأَدَبِ الْعَرَبِيِّ / ARAP EDEBİYATINDA HİKÂYE

Derste yer verilen yeni kelimeler

دَفِينٌ، شَاجِبٌ، اِبْتِسَامَةٌ، أَرْحَى، حِضْنٌ، يَشَعُّ، شَارِدٌ، شَارِفٌ، حَيَوِيٌّ، عَدَوِيٌّ، نَاحٌ، تَعَسٌ، قَدَرٌ، مُسْتَلَمٌ، كَابَةٌ، رَكْلٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مَعْدَرَةٌ، سَادَ الصَّمْتِ، مَحَطَّةٌ، اِسْتِرَاحَةٌ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) شَجَرَةُ السَّنْدِيَّانِ / Sandiyan ağacı

Hikâyenin ismi sandiyan ağacı; Bu hikâyede bir çocukla annesi arasında geçen hikâye konu edilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mefulü çeşitlerinden mefulü ünliecli çeşidi örneklerle anlatılmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Mastar çeşitleri işlenmiştir. Mastar çeşitlerinden mastar-ı sinâî, mastar-ı merre, mastar-ı heyet çeşitleri örneklerle ele alınmıştır.

İLERİ SEVİYE-2

İleri seviye kitabı dokuz dersten oluşmaktadır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimeler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırmalar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

BİRİNCİ DERS

صِفَاتُ نَبِيَّةٍ / GÜZEL SIFATLAR

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُتَأَمِّلٌ، تَعَاظُمٌ، تَكْبُرٌ، عَظَمَةٌ، ادَّعَى، تَظَاهَرَ، اصْنَافٌ، اسْتِشَارَةٌ، وَفَدٌ، بَوَّابٌ، اسْتَعَدَّ، أذن، غَلِيظٌ، شَاكٍ، أَطْفَأَ، لَنِيْمٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مُنْتَشِبًا بِ، فِيمَا بَعْدَ

النَّوَاضِعُ (1) / Tevazu

Bir padişahın güzel bir sıfat olan tevazu hakkında bir hikâyesini anlatan bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Üç harften fazla harften oluşan fiiller örneklerle işlenmiştir.

الشمعة و السراج (2) / Mum ve Kandil

Ömer ibn-i Abdülaziz'in mesaisi bitince devletin mumunu söndürüp kendi kandilini yaktığı meşhur güzel ahlak dersi verilen hikâyesi anlatılmaktadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Vasıl hemzesinin kullanıldığı yerler örneklerle işlenmiştir.

İKİNCİ DERS

مَالِيْزْيَا / MALEZYA

Derste yer verilen yeni kelimeler

أزْمَةٌ، اجْتِيَازٌ، خُصُصِيَّةٌ، رَابِحٌ، بَطَالَةٌ، مُعَدَّلٌ، تَوَقُّعٌ، عُمَلَةٌ، تَحْوِيلٌ، إِنْفَافٌ، زَعِيْمٌ، عَدِيْدٌ، مَوْقِعٌ، نَامِيَّةٌ، طَائِفَةٌ،

قِطَاعٌ.

Derste yer verilen ifadeler

صُنْدُوقِ النَّفْدِ الدَّضْوَلِيِّ، الإِعْفَاءِ الضَّرْبِيِّ، الصَّرَاعَاتِ العِرْقِيَّةِ، البُلْدَانِ النَّامِيَّةِ.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (1) الإقتصاد الماليزي /Malezya'nın Ekonomisi

Malezya'nın ekonomisini anlatan, işleyen bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Dilbilgisi kurallarından temyiz örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) مهاتير مُحَمَّد /Mahatir Muhammed

Malezyalı ekonomist ve aynı zamanda eski başbakanı olan Mahatir Muhammed'in Malezya'yı fakir bir devlet olarak alıp zengin ülkeler düzeyine çıkardığını anlatan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Adet ve ma'dud konusu örneklerle açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ DERS

الأدب /EDEBİYAT

Derste yer verilen yeni kelimeler kelime sayısı

شَرَعَ، مَشَقَّةٌ، فَرْحٌ، صَاحٌ، جَنَاحٌ، مَعْشَرٌ، مَدِينٌ، نُبُوغٌ، تَفَوَّقَ، لَقِيَ، رِحَالٌ، بَلَوَى، سَابِقٌ، صَبَا، غَفْوَةٌ، المُنَانِي.

Derste yer verilen ifadeler

مَالِكُ الْحَزِينِ، شَرِدَ الْبَالُ، هَنِيئًا لَكَ، الطَّوَاهِرُ الْكُوَيْتِيُّ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) مَالِكِ الْحَزِينِ وَ مَالِكِ الْحَزِينِ وَ مَالِكِ الْحَزِينِ وَ مَالِكِ الْحَزِينِ /Güvercin, Tilki ve Balıkçıl Kuşu

Parçada güvercin, tilki, malik-il hazin ismindeki bir kuşun arasında geçen hikâyeyi anlatan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Te'kid konusu örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku (Okuma parçası) (2) قَالَ لَيْلَى وَ مَجْنُون /Leyla ve Mecnun dedi ki

Mecnun ve Leyla dedi ki isminde bir şiire yer verilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Kasem(Yemin) konusu örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Tevkidin üslubu konusu örneklerle açıklanmıştır.

DÖRDÜNCÜ DERS

أَعْلَمَاءُ وَ مُتَعَلِّمُونَ /ÂLİMLER VE BİLGİNLER

Derste yer verilen yeni kelimeler

أَنَارٌ، ذَاغٌ، صَيْتٌ، مَوْسُوعَةٌ، خَصَمٌ/خُصُومٌ، بُرْهَانٌ، حُجَّةٌ، مَنَاطِقٌ، نَقَدٌ، شَاكٌ، مَنَهْجِي، مُتَّقَفٌ، سَبِيحٌ، لَاقِي، يَتَسَبَّمٌ، رَدٌّ، مُعِيدٌ، كِنْمَانٌ.

Derste yer verilen ifadeler

بُرْهَانٌ عَقْلِيٌّ، لَاقِي قَبُولًا، عُلَمَاءُ اللَّاهُوتِ، أُنْدَاكُ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الغزالي/Gazali

Büyük bir İslam âlimi olan imam Muhammed Gazalinin hayatından bahseden bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi: Bedel konusu örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku:(Okuma parçası) (1) المدرسة النظامية/Nizamiye Medresesi

Parçada Bağdat'taki Dicle nehrinin kenarında miladi 1067 yılında Selçuklu hükümdarı Nizam'ul Mülk tarafından inşa edilen İmam-ı Gazali ve İbn-i Burhan gibi büyük İslam âlimlerinin yetiştiği medreseden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Kinaye konusu örneklerle işlenmiştir.

BEŞİNCİ DERS

BASIN / الإعلام

Derste yer verilen yeni kelimeler

إِعْلَامٌ، مَسْمُوعٌ، مَرْتَبِيٌّ، إِذَاعِيٌّ، صَحْفِيٌّ، أَقْصَى، إِقْتَصَرَ، تَوَعَيْتُهُ، فَنِّيٌّ، فَنَاءٌ، فَضَائِيٌّ، بَتٌّ، مُذْهِلٌ، أَنْبَتٌ، طَبِيعِيٌّ، عَجَزٌ، ضَبَّعٌ.

Derste yer verilen ifadeler

وَسَائِلُ الإِعْلَامِ، يَلْمِحُ البَصَرَ، فَنَاءٌ فَضَائِيَّةٌ، لِأَسِيْمًا، خَطُّ بَيَانِيٌّ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الأهمية الإعلام/Basının önemi

Parçada basının öneminden, bu asırda öneminin inkâr edilemeyeceğinden, faydalarından bahsediliyor.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Dilbilgisi kuralı olan taaccübün siğası: ما أفعله-أفعل به ve şartlarından örneklerle bahsedilmiştir.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الفضائيات العربية/Arap Kanalları

Parçada Arap kanallarından ve gelişiminden bahsetmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsm-i tafdil kuralından örneklerle bahsedilmiştir.

ALTINCI DERS

الشعر العربي/ARAP ŞİİRİ

Derste yer verilen yeni kelimeler

شَقَّةٌ، غِنَاءٌ، رَقْصٌ، عَزْفٌ، مُوشِحٌ، إِنْفَعَالٌ، دَوْنٌ، نَعْمَةٌ، زَائِلٌ، نُكْنَةٌ، أَجَادٌ، طِرَازٌ، مَثِيلٌ، خَاصٌّ، حِكَايَةٌ، نَسَجَ.

Derste yer verilen ifadeler

مِنْ دُونَ شِكِّكَ، نَظَمَ الشَّعْرَ، يَحُورُ الشَّعْرَ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) يا قُدُسُ/Ya Kudüs

Filistin'in başkenti Kudüs hakkında yazılmış bir şiiirdir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Nida kuralı örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) نَظْمُ الشُّعْرِ/Şiir Nazmı

Şiirden bahsedilmiştir. Şiir nazmı aşamalar halinde anlatılan bir okuma parçasıdır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İsmi tasgir kuralı örneklerle açıklanmıştır.

YEDİNCİ DERS

الفنون الشعبيّة/HALK SANATI

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَجْرِبِيٌّ، ذَاكِرَةٌ، بَاطِنٌ، عَارِضٌ، طَرَأَ، الحَمَلُ، هُزَالٌ، هَلَاكٌ، لَوْعَةٌ، ضُلُوعٌ، الوَاهِي، تَكَلُّ، سَكَلٌ، مُضِرٌّ، تَنَاءٌ.

Derste yer verilen ifadeler

ثَرَاتٌ شَعْبِيٌّ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) الموسيقى الشعبى/Halk Müziği

Parçada halk müziğinden, halk müziğinin çeşitleri olan şarkı, halkoyunları, dînî müzikler(ilahiler)den bahsetmektedir. Günümüzde müzik için eğitim gerektiğini ancak geçmişte okumamış ümmi kişilerinde müzikle ilgilendikleri hakkında devam etmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: İstisna ve edatları örneklerle anlatılmaktadır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) التراث الشعبى/Halk Mirası

İkamet yerleri, elbise, zanaat gibi halk miraslarından, ülkelerdeki bazı halk miraslarından bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Kasr (tahsis) kısımları المقصور-المقصور عليه ve kasr'ın yani tahsis'in istisnâ edatlarıyla yapıldığı örneklerle ve alıştırmalarla açıklanmıştır.

SEKİZİNCİ DERS

الطب/TIP

Derste yer verilen yeni kelimeler

تَجْرِبِيٌّ، ذَاكِرَةٌ، بَاطِنٌ، عَارِضٌ، طَرَأَ، الحَمَلُ، هُزَالٌ، هَلَاكٌ، لَوْعَةٌ، ضُلُوعٌ، الوَاهِي، تَكَلُّ، استئصالٌ، سَكَلٌ، نَزَفٌ، شِرْيَانٌ، مُضِرٌّ، تَنَاءٌ.

Derste yer verilen ifadeler

الطَّبُّ النَّفْسِيُّ، أرواحٌ شَرِيرَةٌ، فِقْدَانُ الذِّكْرَةِ، العَقْلُ البَاطِنُ، دَبْحَةٌ قَلْبِيَّةٌ، لَابِدٌ مِنْ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) ابن سينا/Ibn-i Sînâ

Psikolojiden, psikolojinin çeşitlerinden, sebeplerinden ve psikolojilerin önderlerinden ibn-i sînâdan bu ilme, bu dala kattığı katkılardan bahsedilmiştir.

İbn-i Sînânın psikolojinin önderlerinden olduğundan bahsedilmiştir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Takdim ve te'hir (Başa ve sona alma) İsim cümlesinin öğeleri olan mübteda ve haberin başa ve sona alma kuralı örneklerle açıklanmıştır.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (2) الْجَرَّاحَةُ/Cerahat (Yara)

Yaranın sebeplerinden, doktorların yara karşı uyarılarından, yaraları tedavi etmek ve yaraların dikilmesi ve kullanılan maddelerden ve yaralara karşı alınacak önlemlerden bahsedilmektedir.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Yukarda daha işlenen kasr uslubu (tahsîs) nun ikinci kısmı örneklerle açıklanmıştır.

DOKUZUNCU DERS

القِصَّة/ÖYKÜ

Derste yer verilen yeni kelimeler

مُغَامِرَةٌ، عَمْرٌ، حَلَقٌ، طَامِعٌ، تَرَبَّصٌ، انْقِضَاظٌ، دُعرٌ، غَامِرَةٌ، طَلِيعَةٌ، شَاهِقٌ، مُخْدِقٌ، مُتَكَافِئٌ، سَهْمٌ، تَرْتَارٌ، رَاقٍ، انْتِزَاقٌ، سُبَابٌ، مِشَارٌ.

Derste yer verilen ifadeler

مَهْلًا، يَبْحَبُّنُ الْفَرَصَ، المَوَادُّ الكِمِّيَّةُ، فِي غَايَةِ الأَهْمِيَّةِ، بُورِكَ فِيكَ.

Dinle ve Oku: (Okuma parçası) (1) النَّقَّاطُ الصَّغِيرُ/Küçük Petrolcü

Abdullah ismindeki bir çocuğun macerası, ailesiyle yaşadığı diyalogları anlatan bir parçadır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Övme ve yerme konusu örneklerle ve alıştırmalarla açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Alet ismi fiil vezinleri ile yapılan bu ismin yapılışı örneklerle açıklanmıştır.

Derste geçen dilbilgisi kuralı: Arapça dilbilgisindeki iki kelime çeşidi câmid (türemeyen) ve müştaktan (türeyen) fiiller örneklerle açıklanmıştır.

3.2. SİSİLETÜ'L-LİSÂN SERİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Silsiletü'l-Lisân'ın Özellikleri

1. *Silsiletü'l-Lisân*: Arapçaya giriş, başlangıç seviyesi, orta seviye ve ileri seviye olmak üzere dört seviye halinde hazırlanmıştır.

2. Ana dili Arapça olmayanlar için dil modern dil öğretim yöntemleri ile hazırlanmıştır.

3. Arapça öğrencisinin dil öğrenimiyle ilgili ihtiyaçlarını karşılar.

4. Eserde halk dili değil tamamen fasih dil kullanılmıştır.

5. Fasih Arapça en güzel şekilde kullanılmıştır.

6. Öğrenciye dil öğreniminde güzel bir temel oluşturmak hedeflenmiştir.

7. Arapça öğreniminde en yeni pedagojik ve öğretim teknikleri kullanılmıştır.

8. Mevzular düzenlenirken akla hitap edecek, kolay ve anlaşılır şekilde düzenlenmiştir.

9. Kulak aşinalığı oluşturmak için kitaplar seslendirilerek CD ortamına aktarılmıştır.

10. Silsile serisinde; kelimeler, ifadeler, düz yazılar (naslar), karşılıklı konuşmalar (okuma parçaları) kaideler, alıştırmalar, dil ile ilgili önemli hususlar kolay ve düzenli bir şekilde sunulmuştur.

Sisiletü'l-Lisânın hedefleri

a. Dilbilgisi kurallarını anlayıp uygulamaya katkı sağlamak

• Öğrencinin Arap diliyle ilgili konuları kolay bir şekilde kavramasını sağlamak.

• Dinleme ve okuma metoduyla Arapça öğretiminde kolaylık sağlamak.

Arapça cümle yapısını basit ve bileşik cümle olarak inceleme ve açıklama.

b. Dil öğretimini kolaylaştırmak

• Değişik zamanlı cümleleri incelemek ve çeşitlerini açıklayıp ayırma.

• Günlük hayatta kullanılan sözcük ve tabirlere yer verme.

• Günlük hayatta kullanılan sözcük ve tabirleri dil yapısına uygun bir şekilde düzenleme.

c. İbareleri ve cümleleri dilbilgisi kurallarına uygun bir şekilde öğretme

d. İbareleri, cümleleri Arap toplumunun kültürel yapısına uygun bir şekilde düzenleme

Sisiletu'l-Lisânın metodu

Sisiletu'l-lisân doksan altı dersten oluşmaktadır. Arapçaya giriş seviye kitabı yirmi sekiz ders, başlangıç seviye kitabı yirmi ders, orta seviye kitabı yirmi ders, ileri seviye kitabı on sekiz ders olmak üzere hazırlanmıştır. Her bir dersin içeriğinde yer alan kelimler, ifadeler, metinler, diyalog ve alıştırmalar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirirken, kitabın içinde kelimelerin telaffuzu ve sık karşılaşılan kullanımları da verilmektedir. Derslerin içeriği öğrencilerin ilgisini çekecek birçok farklı alanda, İslam ve Arap kültürünü önceleyen ve yansıtan ve bu sayede öğrencilerin güzel bir şekilde Arapça iletişim kurmalarını sağlayan konulardan oluşmaktadır.

SONUÇ

Arapça öğretiminde geçmişte ve günümüzde çeşitli metotlar kullanılmış ve bu metotlar asırlar ve seneler geçtikçe değişkenlikler göstermiştir. Ülkemizde Arapça eğitim sistemini cumhuriyetten önce cumhuriyetten sonra diye iki devreye ayırırsak birincisi; en eski eğitim sistemi olan medrese sistemidir. Medresede Arapça eğitim sistemi metodu, öğrencinin hocasının verdiği dersi vermesiyle başlayıp daha sonra Arapçada ile ilgili telif edilen Arapça metinler ve diğer İslami ilimlerin metinleri okumakla devam eden bir metot izlenmiştir. Cumhuriyetten sonraki sistemde yani tevhidi tedrisat (1924) kanunundan sonraki dönemde ise imam hatip okullarının orta ve lise seviyelerinde sınıf sisteminde Arapça ders olarak okutuldu. Daha sonra ilahiyat fakültelerinde Arapça dersi okutulmuştur. Diğer bir sistemde kurs sistemidir. Bizde yine bu sistemde yani kurs sisteminde merkezi Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunan, “el-lisanu'l-umm”adlı Arapça eğitim kurumunun, uzun yıllar üzerinde çalışarak hazırlamış olduğu *Silsiletü'l-lisan* isimli Arapça öğretim setini değerlendirmeye çalıştık.

Şimdide bu değerlendirmeyi sıralayalım.

Serimiz hazırlanırken daha çok yapısal, durumsal ve kavramsal izlencelerin yanı sıra az da olsa işlevsel izlenceler yöntemleri dikkat edilerek hazırlanmıştır.

Setimiz hazırlanışı açısından özenle hazırlanmıştır. Kâğıt olarak kaliteli bir kuşe kâğıda baskılı şekilde hazırlanmıştır. Kapak olarak çok kaliteli bir kapağa sahiptir, her serinin kapak rengi farklıdır. Kapakların arka sayfasına CD konulması için zarf şeklinde bir yer yapılmıştır. Kitaplarda kullanılan yazının şekli ve büyüklüğü yeteri seviyede ve açık bir şekilde yazılmıştır. Bazı başlıklarda da öğrencinin ilgisini çekmek için başlıklarda çeşitli renkler kullanılmıştır. Kitap resim ve şekil olarak çok renklidir buda kitabın kalitesini bir kat daha artırmaktadır. Resimler kimi zaman karikatür kimi zamanda fotoğraf şeklinde eklenmiştir. Fotoğraflar seçilirken renk ve canlılık bakımından kaliteli bir şekilde seçilip konmuştur. Şekil olarak ta okumayla ilgi verilen alıştırmalar kısmında kitap şekli, yazma ile ilgili verilen alıştırmalar kısmın da kalem ve dilbilgisi kurallarının bulunduğu bölümlerde ise ampul resmi eklenerek kitaba ayrı bir ahenk katılmıştır. Seride farklı başlıklar kullanılarak öğrenciye farklı bir alıştırma metodu uygulanmıştır. Mesela farklı resimler konulmuş ve bu resimlerin altına çeşitli sorular sorularak öğrenciye yazı yazma, kelime ezberi ve cümle kurma konusunda verilen alıştırmalarla yardımcı olunmuştur. Setimizde öğrencilerin Arapça telaffuzlarını geliştirmeleri için konuları daha iyi anlamaları için CD yardımı sunulmuştur. Bu şekilde setin kalitesi bir kat daha arttırılmıştır.

Setimiz daha önce belirttiğimiz gibi seviye seviye kademelendirilmiştir. Bu doğrultuda da kolaydan zora doğru sistemine göre hazırlanmıştır. Arapçaya giriş seviyesinde Harflerin başta, ortada, sonda yazılışı verilmiştir. Bu şekilde Arapça kelimelerin doğru okunması ve doğru yazılması hedeflenmiştir. Öğrencilere yazma ve ezberleme şeklinde alıştırmalar verilerek yazı yazma kabiliyeti kazandırılmak istenilmiş ve harflerin ezberlemesi hususunda yardımcı olunmuştur. Diğer serilerden farklı olarak yazma ve Arap alfabesini ezberleme hakkında verilen alıştırmaların sayısı daha fazladır. Serimizde her seviyede okuma parçaları ve alıştırmalar verilmiştir. Okuma parçaları da kolaydan zora doğru düzenlenmiştir. Okuma parçalarının uzunluk kısalık durumları seviyeye göre hazırlanmıştır. Mesela okuma parçalarına, başlangıç seviyelerin de kısa ileri seviyelere dede uzun şekilde yer verilmiştir. Öğrencinin seviyesi gözetilerek hazırlanmıştır. Okuma parçalarının konuları da öğrencinin hoşuna gidecek tarzda ilgi çekici konulardan seçilmiştir. Serimizde diğer serilerden farklı olarak öğrencinin okuma parçasını daha iyi anlaması için yeni kelimeler ve ibareler bölümü parçanın sonunda değil başında yer verilmiştir. Kelime ve ibarelerde öğrencilerin seviyelerine göre seçilmiştir. Kitapta bulunan kelime ve ibarelerinde günlük hayatta kullanılan kelimeler olması da kitabın daha ilgi çekici ve zevkli olmasını sağlamıştır. Seri de okuma parçalarının akabinde bolca alıştırmalar verilmiş parçalardaki konuların daha iyi kavranması, kelime ve ibarelerin ezberlenmesi ve kullanım şekillerinin öğretilmesi hedeflenmiştir. Serimizde dilbilgisi kurallarına yer verilmiş ve seviyeye göre de kolaylık zorluk bakımından kitaplar da dağıtılmıştır.

Yukarıda kitabın hep olumlu yönlerinden bahsettik ama eksik yönleri de vardır. Kitapta belagat kurallarına yer verilmemiş, dilbilgisi kuralı olarak az sayıda konu işlenmiştir ve dilbilgisi kurallarının açıklamalarında tafsilata girilmeden kısıtlı bilgiler verilmiştir. Bu yüzden kitap kullanılırken dilbilgisi kuralları için ek bir kitaba ihtiyaç duyulacaktır. Bunun dışında kitap ana dili Arapça olmayan bir öğrenciye Arapçayı öğretmek için yeterli seviyededir.

Kitapla ilgili bir diğer hususta kitabın temini konusu ve kitabın okutulduğu eğitim kurumları hakkında bilgi verecek olursak: Kitap piyasadan kolaylıkla temin edinebilip ve Türkiye de yayın hakları Fatih Sultan Vakıf Üniversitesine bağlı AKDEM Yayın evi tarafından basılıp dağıtımı yapılmaktadır. Kitapların fiyatı baskısının kalitesinden dolayı biraz pahalıdır. Set'in gelişmişlik düzeyini gösteren bir diğer yönü de kitapların interaktif sitesi bulunmaktadır. Bu da diğer hazırlanmış serilere göre de ne kadar iddialı olduğunu ve hazırlanışında yoğun gayret gösterildiğini göstermektedir.

BİBLOGRAFYA

- Aksan, Doğan, *Her Yönüyle Dil: Ana çizgileriyle Dil bilim Türk Dil Kurumu Yayınları* Ankara 2007
- Ataman, Sebati, *Dil Çıkmazı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1981
- Ateş, Özdemir Emsal, “Türkiye’de İngilizce Öğreniminin Yaygınlaşmasının Nedenleri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), (Haziran 2006)
- Ateş, Kemal, *Türk Dili*, İmge Yayınevi, Ankara 2007
- Aydın, Tahirhan, “Arapça ve Türkçede Sesler-Karşıtsal Çözümleme”, *EKEV Akademi Dergisi*, yıl:14, sayı:44, 2010, ss.321-334.
- Aydın, Tahirhan, *Arap Dilinin Günümüz Meseleleri*, İlahiyat Yay., 2013 Ankara.
- Aydın, Tahirhan, “Sömürgecilik ve Dil: Batı Sömürgesinin Arap Diline Yaklaşımına Dil-Kimlik İlişkisi Penceresinden Bakış”, *Mukaddime Dergisi*, sayı:7, 2013, ss.47-68.
- Aydın, Tahirhan, “Dil Öğretimi ve Oyun-Çoklu Zekâ Teorisi Işığında”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, Cilt: 14, sayı: 1, 2014, ss.71-83.
- Aydın, Tahirhan, “Standart Arapça ve Lehçe Tartışmaları”, *İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, sayı:4, 2015, ss.107-119.
- Aydın, Tahirhan, "المشكلات التي تواجه تعليم اللغة العربية في تركيا"4. *Uluslararası Arap Dili Sempozyumu*, Dubai, 2015, s.193-201.
- Aydın, Tahirhan, “Debates of instruction in foreign languages in Turkey”, *AGP International Humanities and Social Sciences Conference*, Barcelona, 2016.
- Aydoğan, İsmail, “Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi Süreci (Türkiye ve Diğer Ülkeler)”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 22, 2007
- Çevik, Hayati, *Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı*,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Adana 2006
- Demircan, Ömer, *Türkiye’de Yabancı Dil: Dünden Bugüne*, Remzi Kitabevi.
- Demircan, Ömer, *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, Ekin Kitabevi, İstanbul 1990
- Demirel, Özcan, *Yabancı Dil Öğretimi*, İstanbul 1990.
- Demirel, Özcan, *Genel Öğretim Yöntemleri*, Ankara, Usem Yayınları, 1995

- Doğan, Candemir, *Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, Ankara 1989
- Düzgün, Osman, “ *Learn Arabic from English CD örneği*” *Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi*, 22–23 Kasım 2007 Ankara, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi
- Ekmekçi, F. Özden, “ Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı” *Türk Dili*, Dil Öğretim Özel Sayısı, 47(379-380), 1983
- el-Hûlî, Muhammed ‘Ali, *Arapça Öğretim Metotları*, (Çev. Cihaner Akçay), Ankara, 2000
- Ergin, Muharrem, *Üniversiteler İçin Türk Dili*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1998
- Fureyha, Enis, *el-Lehecâtu ve Uslûbu Dirâsetihâ*, Beyrut 1989
- <http://www.egitim bilim.com/makaleler1.htm> (06.06.2009)
- İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemalu'd-din Muhammed b. el- 'İzz b. el-Mukerrem el-Ensârî, *Lisânu'l-Arab*, Dâru'l- Fikr, Beyrut 1997
- Kabadayı, Abdülkadir, “Öğrenci Merkezli Yabancı Dil Öğretim Modeli Tercih Ölçeği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 2003
- Karataş, Yusuf, *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “al- ‘Arabiyya li’l Hayât Ders Kitabının Değerlendirilmesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Bilim Dalı, Ankara 2001*
- Kocaman, Ahmet, “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler” *Türk Dili Dergisi*, Dil Öğretimi Özel Sayısı, 1 47(379-384), (Temmuz-Ağustos 1983)
- Özdemir, Abdurrahman, “İlâhiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminin Gerekliliği, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Sakarya Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 10, 2004
- Sancak, Yusuf, “Yabancı Dil Eğitimi - Öğretimi ve Arapça, Tarihçe, Amaç, Esaslar, Elemanlar, Usûl (Metot) ve Teknik”, *EKEV Akademi Dergisi*, 2(1), (Kasım 1999)
- Sebüktekin, Hikmet, *Yüksek Öğretim Kurumlarımızda Yabancı Dil İzleneleri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1981
- Soysaldı, Mehmet, (proje yöneticisi), “*Türkiye İlâhiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları*” (Yayınlanmamış Proje), Fırat Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi, Elazığ, 2009
- Soyupek, Hasan, “İlahiyat Fakültelerinde Yürütülen Arapça Öğretimine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Isparta İlâhiyat Fakültesi Örneği”, *Süleyman Demirel İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 1(10), 2003

- Sümengen, Fatoş, “*el- ‘Arabiyytu’l- Mu’âsıra*” *Adlı serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2004
- Tosun, Cengiz, “Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış” Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, *Journal of Arts and Sciences*, Sayı: 5, (Mayıs 2006)
- Üzüm, Emin Cihan, *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “al-‘Arabiyyah li’n-Nâşi’in” Ders Kitabının Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2001
- Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 2001
- Yanpar, Şahin,T ve *Yıldırım*, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Anı Yayıncılık, Ankara 1999
- Yılmaz, İbrahim, “Tarihi ve Edebî Açından Türk-Arap İlişkileri”, *Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi*, Yıl:8, Sayı: 26, Güz 2008

ÖZGEÇMİŞ

29.08.1986 yılında Yozgat'ın Sorgun İlçesine bağlı Doğankent Kasabasında doğdu. İlkokulu, Doğankent İlköğretim Okulunda, ortaokulu Sorgun Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulunda, liseyi de Sorgun İmam Hatip Lisesinde bitirdi. Üniversite eğitimini, 2010 yılında Mısır'ın Başkenti Kahirde, El-Ezher Üniversitesi Usuluddin Fakültesi, Tefsir bölümünde tamamladı. 2012 yılında Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlenen yurt dışı diploma denklik eğitim sistemi kapsamında, Kayseri Erciyes Üniversitesi İlahiyat fakültesinde fark derslerini vererek diploma denklik eğitimini tamamlamıştır. 2011 yılında Diyanet İşleri Başkanlığında İmam Hatip olarak Sorgun'un Babalı köyünde göreve başlamış ve halen görevini aynı yerde devam ettirmektedir. 2012 yılında Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim dalında başladığı Yüksek Lisan eğitimini 2016 yılında tamamladı.

Fatih Utku, evli ve iki çocuk babasıdır.

Fatih UTKU

misirfatih@hotmail.com

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI
BENZERLİK ve İNTİHAL RAPORU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tez Başlığı/Konusu:

Yukarıda başlığı/konusu belirtilen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümünden oluşan toplam sayfalık kısmına ilişkin,/...../..... tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- Onay Sayfası hariç,
 - Önsöz hariç,
 - İçindekiler hariç,
 - Simgeler ve Kısaltmalar hariç,
 - Kaynaklar hariç,
 - Özgeçmiş hariç,
 - Tezden çıkan yayın/yayınlar hariç,
 - Alıntılar hariç / dâhil
 - Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words)
- Program menüsünde bulunan diğer filtreleme seçenekleri raporlamaya dâhil edilmez.

Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması benzerlik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve bu Uygulama Esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: _____

Öğrenci No: _____

Anabilim Dalı: _____

Programı: _____

Statüsü: Y. Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Yrd. Doç. Dr. İbrahim EREN

(Unvanı, Adı Soyadı, İmza)

Ek: İntihal Programı Raporu